B103 IA 140/3

LATVIJA AMERIKĀ

LATVIAN LANGUAGE WEEKLY

Published weekly by the

Latvija Amerika Publishing Limited.

Business Office: 125 Broadview Ave., Toronto, Ont., Canada M4M 2E9. Editor-in-Chief KRISS SIDARS. Phone 465-7902. United States Editorial Offices: New York, Editor V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N.Y., 10466; Chicago — Editor I. SIMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 10630; California — Editor KARLIS KALEJS, 3822 Markridge, La Crescenta, Ca. 91214

47. NR. SESTDIENA, 1973. GADA 24. NOVEMBRIS, 23. GADS SATURDAY, NOVEMBER 24. 1973.

SECOND CLASS MAIL REGISTRATION NUMBER 2249 Cena 50 centi

Izsludinās skolu literātūras konkursu

LATVIEŠU NACIONĀLĀS APVIENĪBAS KANADĀ VALDES SĒDE TORONTO

Sakarā ar Montrealas latviešu organizāciju rīkoto Latviskā mantojuma semināra nobeigumu oktobŗa beigās, tur notika arī paplašināta LNAK valdes sēde. Tajā piedalījās arī PBLA valdes priekšsēdis U. Grava un vietējo latviešu organizāciju vadītāji un darbinieki. LNAK valdes priekšsēdis T. Kronbergs paplašinātās sēdes dalībniekiem ziņoja par BTFK delegācijas pieņemšanu Otavā, kur tā tikās ar ministru prezidentu Trudo, ārlietu ministru M. Šārpu, daudzkultūru ministru Dr. S. Haidašu un citiem valdības pārstāvjiem.

Par šo pieņemšanu T. Kronbergs ziņoja arī LNAK pēdējā valdes sēdē 14. novembrī Toronto. Ministru prezidents Trudo izrādījis nopietnu interesi par pārrunājamiem jautājumiem, dzīvi piedaloties un sekojot debatēm, kas risinājušās draudzīgā noskaņā, tomēr daži baltiešiem svarīgi jautājumi palikuši neatbildēti, atstājot delegāciju neziņā par valdības nostāju. Tādēļ BTFK atsevišķā iesniegumā federālās valdības pārstāvjiem lūdz tuvākus, detalizētus paskaidrojumus skartajos jautājumos, par ko valdes sēdē izraisījās praigas debates. Padomes priekšsēdis un politiskās nodaļas vadītājs V. Upeslācis, J. Grodnis u.c. iestājās par stingrāku nostāju politiskā darbā, bet T. Kronbergs, V. Liepiņš u.c. aizstāvēja tā saucamo „elastīgo" politiku, zināmos jautājumos ieturot arī diskrēciju.

Valdes sēdē piedalījās arī LNJAK valdes priekšsēde Baiba Rubesa. Viņa informēja LNAK valdi, ka marta mēneša sākumā iecerēts organizēt „jau-

(Turpinājums 13. lp.)

ASV ārlietu ministrijas apsveikums

Sakarā ar Latvijas valsts proklamēšanas dienas atceri, ASV ārlietu ministra vietas izpildītājs Kenets Rašs (Keneth Rush — Acting Secretary) piesūtījis Latvijas sūtniecības vadītājam Vašingtonā Dr. Anatolijam Dinbergam šāda satura apsveikumu:

Latvijas valsts neatkarības proklamēšanas 55. gadadienas atcerē vēlos nodot savus patiesi labākos novēlējumus un Savienoto Valstu valdības un tautas sveicienus.

Latviešu tautas apņemšanos saglabāt savu nacionālo mantojumu un identitāti, kā arī aizstāvēt savas pašnoteikšanās tiesības, apbrīno visa pasaule. Mūsu valsts ir laimīga saskatīt savos pavalstniekos daudz latviešu izcelsmes amerikāņu, kas devuši lielu pienesumu mūsu nacionālai dzīvei. Mēs it sevišķi apbrīnojam nesalaužamo garu un uzņēmību brīvības cīņai, kas raksturīga latviešu tautai.

Baltiešu jauniešu telegramma Kanadas ārlietu ministram Šārpam Maskavā

Šajās dienās Pad. savienības apmeklējumā devies Kanadas ārlietu ministrs Mičels Šārps, lai satiktos Maskavā ar ārlietu ministru Gromiko un citiem padomju pārstāvjiem. Kanadas baltiešu jaunatnes komiteja, kā to paziņoja 18. novembŗa atceres aktā, nosūtīja Kanadas ārlietu ministram Šārpam uz Maskavu telegrammu, kuŗas latviskais tulkojums šāds:

Latvijas republikas neatkarības proklamēšanas 55. gadadienā, kas sakrīt ar Jūsu Maskavas apmeklējumu, vēršam Jūsu uzmanību uz faktu, ka Padomju savienība vislabāk varēs pakalpot detantei, ja tā sekos dažādu etnisko grupu, kā latviešu, lietuviešu un igauņu, centieniem pēc šo tautu neatkarības un pašnoteikšanās. Ilgstošs miers nebūs iespējams tik ilgi, kamēr šīm nācijām būs liegtas tiesības noteikt pašām savu dzīves veidu un valsts iekārtu.

Pie svētku programmu un citu latviešu dzīves aktuālo notikumu materiālu izdalīšanas galda 18. novembŗa sarīkojuma laikā Ītona auditorijas priekštelpās, no kreisās: Īda Putniņa, Inece Černavska, Rudīte Jansona un svētku rīcības komitejas loceklis A. Budrēvics. Apakšējā attēlā — LNAK padomes vēlēšanu galds ar urnu auditorijas priekštelpās, kur svētku apmeklētāji varēja nodot savas balsis, no kreisās — komisijas loc. A. Sproģis, J. Grodnis (priekšsēdis) un A. Gribusts.

Foto: J. Liģers

LNAK padomes vēlētāju ievērībai!

LNAK padomes vēlēšanu komisija ir atradusi, ka vēlēšanu instrukcijas noteikumu 1. punktā ieviesusies kļūda. Šinī sakarā LNAK padomes vēlēšanu komisija izsaka dziļu nožēlu un lūdz vēlētājus kandidātu saraksta otrā pusē vēlēšanu instrukcijas noteikumu 1. punktu lasīt sekojoši:

1. Latviešu Nacionālās Apvienības Kanadā padomes vēlēšanās 1973. gadā var piedalīties katrs latvietis(te), kas dzīvo Kanadā un kas pēdējā vēlēšanu dienā 1973. g. 30. novembrī sasniedzis 18 gadu vecumu un nokārtojis LNAK dalības maksu par tekošu gadu (LNAK dalības maksa $2.- gadā; ar savu organizācijas starpniecību samazinātā apmērā). Mācību iestāžu audzēkņi un 65 gadu vecumu sasniegušie no dalības maksas atbrīvoti.

Tāpat 4. punktā vēlēšanu sākums nav 11. novembris, bet gan 17. novembris.

LNAK padomes vēlēšanu komisija

Daugavas Vanagu tradicionālais Ziemsvētku tirdziņš

notiks š. g. 8. decembrī no pl. 10—9 vak. un 9. decembrī no pl. 10—4 pēcp. DV namā, 125 Broadview Ave., Toronto

- ROTAS
- LATVISKI AUDUMI
- KERAMIKA
- ĀDAS IZSTRĀDĀJUMI
- KOKA IZSTRĀDĀJUMI
- GLEZNAS
- GRĀMATAS
- SKAŅU PLATES
- KOSMĒTIKA
- PIPARKŪKAS no pašu ceptuvēm
- KAFIJA
- MEDUS
- PUĶES
- GARŠĪGAS PUSDIENAS
- BAZĀRS
- DV KLŪBS jūsu rīcībā

Daiļamatniekus tirdziņam lūdz pieteikties vakaros — A. Šterns — 787-6265

Ziemas svētku vecītis un fotografs gaidīs mazos draugus sestdien no pl. 2—4 p.p., svētdien no pl. 12—2 p.p.

Laipni ielūdz apmeklēt RĪCĪBAS KOMITEJA

LATVIJA AMERIKĀ

SESTDIENA, 1973. G. 24. NOVEMBRIS, 47. NR.

Latviešu nedēļas laikraksts, iznāk sestdienās. Izdevējs — Latvija Amerikā Publishing Ltd. Atbildīgais redaktors Krišs SIDARS. Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto, Ont. Canada. M4M 2E9; tālr. 465-7902. Ņujorkas redakcijas vadītājs: V. Irbe, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N.Y., 10466, U.S.A. Tālrunis 994-7917. Čikagas redakcijas vadītāja: I. Šīmane, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A., tālr. 774-5744. Redaktors Austrālijā: Ed. Šmugajs, 28 Taffs Ave., Lugarno, NSW 2210, Australia.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāliem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV — par gadu $21.00, 6 mēn. $11.50, 3 mēn. $6.00. Atsevišķa numura cena 50 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $2.50, tekstā $5.00, pirmajā vai pēdējā lappusē $10.00 par 1 collas slejas telpu. Sarīkojumu kalendārā 50 centu par vienas slejas rindu katra datuma vienā numurā.

Sludinājumi nododami pa tālr. 466-1514.

KAD IECEĻOTĀJI NO EIROPAS SĀK APSIKT... Dadža zīmējums

18. novembŗa ideālu gaismā

Gadi aziet, paaudzes mainās, tautas dzīvo, un to vidū strāvo dažādas idejas un ideoloģijas, gan vecas, gan jaunas. Veidojas dažādas organizācijas un politiskas partijas, lai šo ideju un ideoloģiju atzinējus saliedētu par spēku ideju īstenošanai un nodomāto mērķu sasniegšanai. Organizētai rīcībai un mērķtiecīgai audzināšanai būtībā ir izšķirīga nozīme nākošās paaudzes dzīves ceļos un centienos. Kādos ceļos bērni un jaunatne ar audzināšanu ģimenēs un ar valsts skolu sistēmu tiek ievadīta, tāda tā arī lielāko tiesu paliek visā savā mūža gājumā. Tagadējā dzīves norisē lielākai cilvēku daļai, lai sasniegtu un noturētos augstajā dzīves standartā, neatliek laika brieduma gados vairs iedziļināties daudzo ideju „labirintā", lai tās pārvērtētu. Tāpēc visas organizācijas un politiskās partijas sevišķu vērību veltī jaunatnei un tās audzināšanai, jo kam pieder jaunatne, tam arī nākotne.

Arī mēs domājam par savas tautas nākotni — vēlamies to pacelt brīvībā, atjaunojot demokratisko Latvijas valsti, lai tā atkal atmirdzētu 18. novembŗa brīvības ideālos. Mēs apzināmies, ka brīvības ideālu piepildītājas būs nākošās paaudzes un izšķirīgais tas, vai mums jaunatni paaudžu maiņā izdosies izaudzināt par latviešiem, kas nes tālāk mūsu tautas gara vērtības un kā apzinīgi latvieši nebeidz cīnīties par savu tautu, par brīvu, neatkarīgu Latviju.

Šogad atzīmējām 18. novembŗa 55. gadskārtu, kas rādīja, ka no tās paaudzes, kas cīnījās par 18. novembŗa brīvības ideāliem — dzīvot savā brīvajā, neatkarīgajā un nacionālajā valstī — tagad lielākā daļa ir aizgājusi mūžības ceļos, un arī brīvās Latvijas izaudzinātā paaudze iegriežas šinī ceļā. Šīm paaudzēm dzīve jaunības laika centienos, vīra gados un sirmā vecumā ir noritējusi tiešā vai vizuālā 18. novembŗa ideālu gaismā. Šīs paaudzes mūža gājumā ir piedzīvojušas dažādas varas, iepazinušās ar dažādām idejām, ideoloģijām un morāles mācībām. Piedzīvojušas un pieredzējušas visa tā ietekmi un sekas sabiedrībā, valsts un savā dzīvē. Brīvās Latvijas paaudze droši var teikt, ka mazo tautu stiprākie pastāvēšanas pamati ir nacionālisms un tēvzemes mīlestība, kas izraisa varonību un neatlaidīgu cenšanos dzīvot brīvībā un neatkarībā, savā nacionālā kultūrā, savā valstī; ja vajadzīgs, jāspēj nest upurus savas tautas brīvības un tiesību aizstāvēšanai. Stiprākais morāliskais balsts valstī ir baznīca, kas stāv nomodā par morāliskiem likumiem, normām un Kristus mācības augstiem ideāliem.

18. novembŗa ideālu gaismā katram ir jāsaredz, ka tautu apspiedēji un verdzinātāji vispirms visiem iespējamiem līdzekļiem grauj tieši tos stiprākos tautas pastāvēšanas pamatus — nacionālismu un tēvzemes mīlestību — kas izraisa varonīgo cīņas un pretestības garu pret apspiedējiem, tāpat tie grauj baznīcu, kas uztur tautu morāliski stipru. Tas rāda, ka mūsu jaunatnes audzināšanas darbs 18. novembŗa ideālu gaismā bieži vien nesaskan ar to, ko veicina patvēruma zemju sadzīves vide un izglītības iestādes. Līdztekus latviskai un reliģiskai audzināšanai mums sevišķa vērība jāveltī arī tam, lai mūsu jaunatne nenomaldītos dažādos internacionālo ideju un ideoloģiju ceļos, bet cauri visiem strāvojumiem un propagandai skaidri saskatītu savas tautas un tēvzemes likteni un tās stiprākos pastāvēšanas pamatus.

Trimdas apstākļos bērnu un jaunatnes audzināšanā latviskam un reliģiskam ir jābūt saskaņotam un līdzsvarotam, tāpat visa pamats un pirmais pienākums ir latviešu valodas iemācīšana. Tas jāveic ģimenēs, un šim nolūkam mums darbojas arī vietējās latviešu skolas, Minsteres latviešu ģimnazija, vasaras vidusskolas, kristīgās jaunatnes kursi, Divreiz divi nometne, Rietummičigenas universitātes latviešu valodas kursi un lokālās bērnu un jauniešu vasaras nometnes. Mums visvairāk ir jādomā par jaunatnes audzināšanu mūsu pašu izveidotos izglītības iestādījumos. Visām organizācijām jāsaskata šo mūsu izglītības iestādījumu nozīmība un tiem vajadzīgais atbalsts. Sniegsim šo atbalstu visi ar saviem ziedojumiem pēc katra iespējām.

Mūsu izglītības iestādījumiem ziedotie līdzekļi tūlīt tiek izlietoti jaunatnes latviskai izglītībai, tāpēc tie veido mūsu tautas gaŗīgo zelta fondu, kas pēc savas nozīmes paceļas pāri daudziem līdzekļu uzkrāšanas fondiem.

Teodors Sīlis

Lasītāju vēstules.

BEZ ATBILDĪBAS SAJŪTAS

Latvija Amerikā 10 novembŗa numurā ir Vācijas LCK priekšsēža A. Cipuļa atbilde kādam V. Z., kuŗa atklāj tiešām apkaunotāju faktu — nepatiesu apvainojumu Minsteres ģimnazijas mičošanas uzveduma vadītājiem par itin kā kāda apšaubāma izdevuma „Mūsu laikmets" izplatīšanu savā turnejā. Kā tagad LCK sēdē noskaidrots, tas ir bijis pilnīgi nepamatots apvainojums.

Tā nu rodas jautājums — kāpēc to V. Z. ir darījis? V. Z. pats to nav redzējis, bet gan dzirdējis, kāds viņam rakstījis, kuŗam kāds cits to stāstījis . . . Vai tas nav jākvalificē par smagu noziegšanos pret mūsu mērķi — atstāt mūsu apzinīgai jaunatnei mūsu ticību un cerības. Vai šāds V. Z. nepamatots apvainojums dziļi nesarūgtina tos jauniešus, kas, savu laiku un līdzekļus upurēdami, brauca uz šo zemi ar uzvedumu, lai glābtu mūsu vienīgo pilna laika ģimnaziju svešumā? Kā V. Z. var atļauties kaut kur saklausītas baumas, tās neplrbaudot, sūtīt laikrakstam, lai tās izplatītos tālāk tūkstošos eksemplāros?

Eduards Avots
Grand Rapidos

CIENĪSIM SAVU VALODU

Ar lielu interesi izlasiju Tonijas Krūkas rakstu (L.A. 10. nov.) par daudzkultūru konferenci Otavā. Nebrīnos par autores nepatīkamiem pārsteigumiem šajā sanāksmē. Tā notikusi ar liberāļu valdības atbalstu, kuŗā saskatāms arī zināms politisks nolūks, ievērojot nesenos vēlēšanu rezultātus, kur stipra ietekme bija etniskajām grupām.

Ministrs Haidašs izteicies, ka ASV valdot asimilācijas politika. Bet tā ir raksturīga tieksme — apgalvot, ka „viss ļaunums nāk no dienvidiem". To pašu saka arī par inflāciju, kā tas lasāms dažos kanadiešu preses izdevumos. Tajā pašā laikā turpat lasām, ka Kanada sākusi ievest no ASV lētāku vērša gaļu . . . Iekšlietu ministrs Folkners ir pret CBC raidījumiem citās valodās, lai gan šo raidītāju uztur arī Kanadas nodokļu maksātāji no etniskām grupām.

Konferences atreferējumam likts iegaumējams virsraksts: „Valodas sargs — ģimene un māja". Te vēl būtu piebilstams, ka tēvu valoda ir cilvēka mentālitātes galvenais avots. Bez savas valodas mēs kļūstam par putekļiem, ko vējš svaida uz visām pusēm. Pat tādas lielas tautas kā vācu pārstāvis Hegels ir pateicis neapgāžamu patiesību, ka tautas ir pasaules ideju trauki, bet franču Andrē Žids savukārt piebildis, ka mazās tautas glābs pasauli.

Šīs atziņas sevišķi būtu jāiegaumē kādai daļai arī mūsu visai „pārgudro" jauniešu.

Alberts Kalniņš Toronto

GAŖEZERS NAV PIEMĒROTS

Izlasot Latvija Amerikā 13. okt. numurā J. Dimanta sen. lasītāja vēstuli „Celsme, celies", jaužams rakstītāja nolūks novirzīt veco ļaužu mītnes celšanu uz Gaŗezeru. Esmu bijis vairākas reizes Gaŗezerā, gan tajā laikā, kad tur darbojas vidusskola, un pludmale pilna ļaužu, gan arī tad, kad tur viss kluss. Ko gan šajos rudens, ziemas un pavasaŗa mēnešos Gaŗezerā darīs vecie cilvēki? Veikalinš ir patālu, ārsts un aptieka kādas 8 jūdzes, satiksmes nekādas. Manā uztverē, ja tur būtu jādzīvo, tā būtu mana „otrā trimda". Abi ar sievu esam pāri 70 gadiem un gaidām uz mītnes paceļšanos. Pašlaik vēl tiekam ar grūtībām galā, bet cik ilgi? Tuvumā nav latviešu. Latvijas atbrīvošanas cīņās iegūtais Lāčplēša kaŗa ordenis vien neko nedod . . . Piemērotākā vieta veco ļaužu mītnei būtu Kalamazū, kas vairākkārt minēta laikrakstos un dzirdētas mūsu organizāciju labvēligas atsauksmes, arī ALAs kongresā.

Vecais lāčplēsis Mičigenā

KAS MĒS ESAM?

Jau neatkarīgajā Latvijā rīkoja dziesmu svētku atskaņas. Svešumā tās nemaz nav jārīko, bet rodas pašas — lasītāju vēstulēs latviešu laikrakstos. Liekas, visvairāk „atskaņu" bijis pēc dziesmu svētkiem šovasar Klīvlandē. Ja kāds šīs „atskaņas" vēlētos sakopot vienā rakstā, tas iznāktu daudz garāks nekā viss dziesmu svētku simtgades apraksts. Vaira Freiberga no Montrealas, kas lasījusi lekcijas Divreiz divi nometnēs, citos saietos, bija ievietojusi Ņujorkas latviešu laikraksta 29. septembŗa numurā 115 iespiedumrindu gaŗu rakstu — „Pēcsvētku pārdomas", beigu daļā jautādama: „Vai Klīvlandes karstums, negulētās naktis un alkohols bija viesiem atmiekšķējis smadzenes? Jeb vai te parādījās nesenās kalpu tautas verdziskās dvēseles?"

Vaira Freiberga

Uz šo rakstu 13. oktobrī atsaucies A. Bērziņš Ņujorkā: „. . . Vaira Freiberga Montrealā runā par ‚kalpu tautas verdziskām dvēselēm'. Šāds apzīmējums, kaut vai jautājuma veidā, uz stingrāko noraidāms. Latvieši nav ne kalpu tauta, ne verga dvēseles. Ja Vaira Freiberga vēlas sevi ierindot kalpu un vergu dvēseļu katēgorijā, tā ir viņas darīšana, bet aizkart latviešu pašcieņu viņai nav nekādu tiesību."

Vairas Freibergas raksta rindas par „verdziskām dvēselēm" Latvija Amerikā 20. oktobŗa numurā savā vēstulē citējis arī Voldemārs Korsts Čikagā, gan nesaukdams rakstītāju vārdā, tikai piebilstot: „Punktu visam pieliek kādas Kanadas latvietes vēstule, kas nobeidzas ar pliķi visu dziesmu svētku dalībnieku un klausītāju sejā."

Brunis Rubess, Toronto — Vilovdalē Latvija Amerikā 17. novembŗa numurā, atbildot V. Korstam, savā vēstulē vēl apgalvo, ka Klīvlandes dziesmu svētku aplausos sadzirdējis arī „senās slavas dziesmas cara tētiņam un gaviles Ostlandes generālkomisāram", pēc tam jautādams: „Vai mūsu tautā tiešām nav — vismaz mazliet ‚nesenās kalpu tautas verdziskās dvēseles', Korsta kungs?"

Tāda ir reakcija. Kas mēs īsti esam? Vaira Freiberga uz šo polemiku līdz šim vēl nav atbildējusi.

So-so

Tēvzemes koncerts

Klīvlandes vīru ansamblis Tēvzeme, ko vada Edvīns Štelmanis, nu jau var atskatīties uz ļoti rosīgiem septiņiem darba gadiem. Katru gadu bijis rēgulārais koncerts, daudz mazāku programmu dažādos sarīkojumos vai baznīcā, viesošanās kaimiņu pagastos, Garezerā. Visi 10 Tēvzemes vīri ļoti aktīvi arī sabiedriskā darbā ne vien Apvienotās draudzes un Latviešu biedrības koros, bet arī vadītājos posteņos biedrību un organizāciju dzīvē. Acīm redzot tautieši visu to prot labvēlīgi novērtēt, jo koncertā draudzes jaunā 400 vietu zāle pilna, tā ka jāienes vēl papildkrēsli.

Koncertā klausītāju atsaucība gan tikai mērena, bet tam par iemeslu ne visai laimīgi sastādītā programma: 12 oriģināldziesmas un tikai 4 tautasdziesmas, un no tām pašām četrām mūzikāli izdevīgas un skanīgas vienīgi J. Kalniņa Es izvedu meitu māti un B. Skultes Kūlēju dziesma, bet Jēruma Ai Daugava, Daugaviņa un Norviļa Pār purviem, pār mežiem ir problēmatiski meklējumi uzgērbt tautas melodijai laikmetīgi ķēmīgu, nepiemērotu tērpu, ar kuŗa izgludināšanu un aizpogāšanu netiek galā ne dziedoņi, ne klausītāji. Tomēr lai atzinība Tēvzemes vīriem par šo techniski grūto dziesmu iestudēšanu. Varbūt tās atstātu pozitīvāku iespaidu īsti pirmšķirīgā izpildījumā, bet Tēvzeme līdzinājās kaķim uz slidena ledus, kur visa koncentrēšanās notiek vienīgi ap techniskajām problēmām, bet dziesmas emocionālā dvēsele un bieži arī pati melodija paliek aizplīvurota.

Diskutējama arī oriģināldziesmu izvēle. Labi, pārliecinoši izskanēja vienīgi visas četras Skultes dziesmas, Vītola Kalējs un Pavasara Jāņu laiva. Vītola Kad mēs jauni bijām nebūt nav no viņa spožākajām, ļoti „nodziedāta" V. Ozoliņa Rozes, ai rozes, ar mūzikālu bālasinību sirgst Baštika Vēstnese. Alfreda Kalniņa Biķeris miroņu salā prasīt pvasās pēc izteiksmē bagātākas interpretācijas. Izteiksmīgi, ar visiem teksta diktētiem asajiem kontrastiem izskanēja otra Alfr. Kalniņa dziesma Kaŗš, tikai nenoturējās intonācijā. Noslīdēšana tomēr attaisnojās citā ziņā: Ziediņš un Štelmanis varēja parādīt, ka viņiem pa spēkam ne vien basu zemais „do", bet sonori nodun pat kontroktāvas „si".

Publikas atsaucība atplauka tikai koncerta pašās beigās, īpaši piedevās, kur ļoti izteiksmīgā izpildījumā atksanēja Skultes Pasaciņa, Ozoliņa Čuči, mana līgaviņa un J. Kalniņa Līgo.

Ļoti augsti un tīri abi pirmie tenori Šteins un Ūdris, tāpat nevainojamu mūzikālitāti allaž uztur abi zemie basi Štelmanis un Ziediņš. Ļoti labskanīgi A. Ūdŗa solo dziedājumi. Agrākajos koncertos otri tenori bieži grēkoja intonācijas tīrībā, bet pašlaik tas novērsts gandrīz vai pilnos apmēros. Vēl nesen ļoti „izlēca" A. Ūdŗa skolotais tenors, bet tagad tas jau daudz labāk iekļaujas ansambļa kopskaņā. Šie ir lieli panākumi un drošākās akcijas ansambļa turpmākajai darbībai.

Gatavojot lielo programmu, ir strādāts ar nemitīgu entuziasmu, ir notikusi nevis atdusēšanās uz agrākiem sasniegumiem, bet pārvērtētas un spodrinātas arī iepriekšējos koncertos dziedātās dziesmas.

Gan tērpu ziņā, gan citādi Tēvzemes vīru ārējā parādīšanās viscaur simpatiska, solida, izskatīga, iznesīga. Vienīgi pašam ansambļa vadītājam Štelmanim gan derētu ierobežot pārāk kustīgo visa ķermeņa līdzdalību mūzicēšanas laikā.

Šie visi tikai tādi sīki piebildumi, kas nemazina to atziņu, ka Tēvzeme savā darbā un varēšanā atkal spērusi iespaidīgu soli uz priekšu. Par to šoreiz nevis kāds formāls, bet — patiess paldies!

J. Kalnietis

Klīvlandes vīru ansamblis Tēvzeme, priekšā no kreisās: Valdis Kalējs, Arturs Kalnapuķe, Edvīns Štelmanis un Jānis Ziediņš; aizmugurē — Ernests Šteins, Andrejs Smiltārs, Zigurds Rīders, Mārtiņš Gailītis, Maŗģers Grīns un Andris Ūdris.

Operdziedone Ruta Gerke (pa kreisi) un Iliana Pētersone, kas 3. Eiropas latviešu dziesmu svētkos izpelnījās jūsmīgu publikas atsaucību, augšējā attēlā redzamas Reinas krastā kopā ar svētku virsdiriģentu Arvīdu Purvu. Rutu Gerki šajās dienās gaida ierodamies Toronto, kur otrdien, 27. novembrī, plkst. 8.30 vakarā viņa sniegs koncert u Lorensa centrā (Town Hall). Apmeklētājiem atgādinām, ka koncerts šoreiz notiks otrdien, bet nevis kā parasti — ceturtdien.

Dižancim diži 25 gadi

Toronto tautas deju kopas Diždancis 25 gadu dibināšanas atcere 10. novembrī iezīmēja daudz vairāk nekā tikai kādas dejotāju grupiņas jubileju. Tas bija patiess kultūrvēsturisks notikums daudzējādā veidā. Tautas deja, kā mūsu tautas deju celmlauze J. Rinka saka, ir mūsu tautas dainu un dziesmu trešā māsa — gandrīz vai pastarīte.

Ne vairs tas tā ir šodien. Tautas deja ir kļuvusi par vārtiem, pa kuŗiem milzu skaits latviešu jauniešu atrod ceļu pie latviskās dzīves ziņas. Brīvajā pasaulē tādu ir ap 1500, un Diždancis ierindojas šī lielā pulka priekšgalā. Diždancis ir visvecākā kopa, vislielākā kopa ar 110 dejotājiem (1970. gada Dziesmu un deju svētkos Rīgā neviena kopa vai kollektīvs nebija tik liels) un kopa, kas laidusi saknes arī citās kultūras nozarēs.

Diždancis ir piedalījies latviskos uzvedumos, piem., Jāņos, iedzīvinājies tautas tērpu pareizā gatavošanā, izdevis papildinātu lielo krājumu Novadu tērpi, uzvedis kokļu mūzikas darbu Koklētājs un velns, ir līdzīpašnieks A/S Latviešu nams, kā pirmā organizācija ar 1000 dol. iemaksu iestājusies Latviešu fondā, akcijas īpašnieks Jaunatnes apgādam Ceļinieks, sūtījis dejotājus uz Divreiz divi nometnēm, piedalījies tautas deju krājuma 88 Latviešu tautas dejas un apdares sagatavošanā. Šai pēdējā uzvedumā divas dejas pavadīja pašu dejotāju orķestris. Kultūrpolitiskā laukā Diždancis ir reprezentējis mūsu tautu Kanadā, ASV un Eiropā. Bez Diždanča vadītājiem un dejotājiem mūsu dziesmu svētki, kādus tos svinam kopš 1961. gada, vairs nav nemaz iedomājami.

Jubilejas programma labi atspoguļoja aizvadītos darba gadus, nepārtrauktu augšanu. To atklāja Toronto latviešu biedrības priekšnieks I. Alksnis. Siltus un atzinīgus vārdus Diždancim veltīja Leons Kosars, Toronto tautas mākslu kopas vadītājs, par ilgo gadu darbību etnisko grupu uzvedumos, kas pēdējos gados kļuvusi par „Karavānas nedēļu".

Programmu ievadīja jaunā mūziķa Juŗa Ķeniņa aranžējums Kad es gāju danci vest, dodot tai pašā laikā uzvedumam moto. Ievest un stiprināt dziesmu garu deju kopās ir katrā ziņā viens ceļš, kā stiprināt mūsu koŗu tradiciju un pavērt jaunajiem dejotājiem skatu uz citiem mūsu kultūras apcirkņiem.

Pirmais Diždanča vadītājs Fredis Aigars tika pieminēts vispiemērotākā veidā, proti, rādot viņa piecas choreografijas. Kā tas īsti piederas, pirmā deja bija viņa Plāniņa deja, kuŗā simboliski dejas grīdu „iedejo". To lieliskā vieglā solī veica „īstais" Diždancis, saimnieces solo dejojot Editei Apšei, ļoti pieredzējušai dejotājai, krāšņā Alsungas tērpā. Rotaļīgo Aigara Jautraviņu dejoja lielais Diždancītis, tas ir tie, kuŗi izauguši lieli augumos, bet kaut kā gadu skaits vēl turas mazos padsmitos. Ar visu to, ka solis viņiem tāds pasmagāks, deja Jautraviņa tika atzīta par vienu no sešām labākajām jaundejām pēdējos dziesmu svētkos Klīvlandē.

Mazais Diždancītis bērniem ļoti atzīstāmī vieglā solī dejoja Aigara trešo deju — Ķekatnieks, kas Klīvlandē izpelnījās atzinību. Diždancim nākotne tiešām nodrošināta.

Vecais Diždancis, kam tāds vārds īsti nemaz nepiederas, it īpaši skatoties tā vieglajā solī, dejoja veselas trīs dejas: J. Stumbra Vecpuišu deju, F. Aigara Vecmeitas deju un Sprigulītis, grābeklītis. Patika visas trīs. Judīte Vāgnere (žēl, ka vīrs Valdis nevarēja piedalīties), Solveiga Miezīte (kuŗas vīrs Zigurds, laikam, arī bija aizņemts), Vilis Ādlers, un pārējie pāri — Edīte un Vilnis Apšes, Anniņa un Andrejs Brieži, Rasma un Imants Ruģeļi — parādīja, ka gadi vecajai rutīnai maz ko kaitējuši. Anniņa Briede vecmeitas lomā joprojām nepārspējama. Diezin vai Diždancis nav „jāvaino", ka šeit sākušās tik daudz latvisku ģimeņu.

Īpašu prieku sagādāja deju kopas Daugaviņa atgriešanās, dodot divas skaistas dejas: Klīvlandē godalgoto E. Kalviņa Spīdekli un Dviešu deju. Nav šaubu, ka Diždanča „auklējums" Daugaviņa, tagad jau ar trīsdesmit dejotājiem, dara darbu, ko sen Toronto lielā latviešu sabiedrība varēja atlauties. Prieks redzēt sadarbību abu kopu starpā.

Pirmās daļas beigās Z. Miezīša dinamiskais Toronaks, kuŗu arī godalgoja Klīvlandē, un lībiešu deja Sarabumbals. Pēdējā ir gandrīz vai raksturdeja ar impozantiem roku satvērieniem, soļiem un figūrām. Diždancis to tiešām dejoja ar izteiksmi un stilu.

Otru daļu ievadīja tradicionālās J. Rinkas pierakstītās Sudmaliņas, bet īpatā izkārtojumā — sākot ar diviem pāriem, tad četriem un, beidzot, ar astoņiem. Dejas totālais dinamisms šādā veidā cieta, bet nenoliedzami patīkama bija pārmaiņa, kas etnografiski deju nepārgrozīja. Ačkupu denālie". Jāsaka, ka mazie turēzie diždancnieki" un „profesionālie". Jāsaka, ka mazie turējās lielajiem godam līdzi un deja kļuva ļoti interesanta. Abas dejas it sekmīgi pavadīja Diždanča orķestris.

(Turpinājums 18. lp.)

MĒS

LATVIEŠI BRĪVAJĀ PASAULĒ 1972. GADĀ

ALA kultūras biroja filmu nozares produkcija

Filmu izrādīs DV namā, 125 Broadview Ave., Toronto

SVĒTDIEN, 25. NOVEMBRĪ, pl. 4.30 pēcpusdienā

PIRMDIEN, 26. NOVEMBRĪ, pl. 7.30 vakarā

OTRDIEN, 27. NOVEMBRĪ, pl. 7.30 vakarā

TREŠDIEN, 28. NOVEMBRĪ, pl. 7.30 vakarā

CETURTDIEN, 29. NOVEMBRĪ, pl. 7.30 vak.

Izrādes ilgums stundu un 45 minūtes. Ieejas maksa $2.50, studentiem un pensionāriem $1.50, invalidiem ieeja brīva.
Filmas režisors Vilis Lapenieks aizrāda: „Šo filmu izrāda visur, kur mīt latvieši, un tā tuvina plašumā izkaisītos tautiešus."
Šī KRĀSU un SKAŅU filma uznemta Anglijā, ASV, Austrālijā, Brazilijā, Dānijā, Kanadā, Vācijā, Venecuēlā un Zviedrijā

Strādāsim rītdienai

MAG. IUR. VIKTORA UPESLĀČA RUNA 18. NOVEMBRA ATCERES AKTĀ TORONTO

Ap 1400 lielai klausītāju saimei Ītona auditorijā Toronto Latviešu nacionālās apvienības Kanadā padomes priekšsēdis mag. iur. Viktors Upeslācis teica šādu runu, ko sniedzam mazliet saīsinātu:

Pirmā doma, kas nāk prātā, redzot šo lielo sanāksmi, ir — kādēļ mēs šodien esam kopā svešumā nu jau 25. gadus no vietas? — Kāds nepārdomats jautājums, jūs atbildēsit, šodien taču ir Latvijas gada diena, diena, ka dzima Latvijas valsts. Tāpēc mēs esam kopā 18. novembrī, kas nu jau ir 55. pēc kārtas.

Vai šī būtu apmierinoša atbilde? — Jā un nē! Jā — tāpēc, ka mums tiešām ir jāatceras mūsu valsts diezgan grūtā, bet skaistā pagātne, bet nē — tāpēc, ka ar atceri vien šādi akti kā šodien nav attaisnojami, jo mēs atceramies ne tikai, kā Latvija dzima, bet neaizmirstam arī, kā tās brīvība pārtrūka, kad padomju armija to okupēja 1940. gadā. Šī atcere laupa mums ērto atceru un nopūtu lomu. Latvijas pašreizējais stāvoklis mums piedāvā gluži citu. Kas tas ir un vai mēs to gribam pieņemt?

Zināmu atbildi gūstam, ja ciešāk paveramies sevī un pasaulē. Tad parādās kādi četri lielumi, kam sakars ar Latvijas un mūsu likteni. Tie ir:

❶ Latvija un tauta tur; ❷ okupanti un viņu draugi rietumos; ❸ t.s. brīvā pasaule un — ❹ mēs, lielais latviešu vilnis, kas pārskalojās pāri Latvijas robežai 2. pasaules kara vētrā.

Pirms pieskaramies šiem četriem lielumiem, mums būtu jāvienojas par metodi, un es ierosinu subjektīvo, partejisko Latvijas brīvības metodi. Būsim brīvas, neatkarīgas, demokratiskas Latvijas pusē! Tā ir mūsu partejība, mūsu nostāja, mūsu mērķis. Šī mērķa gaismā pirmie divi lielumi — Latvija un tās okupanti — ir pārlieku skaidri: Latvija ir netikai apspiesta un izmantota zeme, bet tā ir arī iznīcināšanas politikai padota tauta. Padomju iemesli šādai politikai ir ļoti svarīgi. Maskava pazīst Krievijas vēsturi, viņa nožēlo caru nolaidību attieksmē uz Baltijas tautām, un padomju vara jūt, ka Baltijas valstu neatkarības posms ir bijis smags brīdinājums, ka šīs tautas neapklusīs, kamēr viņas tur dzīvos.

Ir mūsu vidū daži, kas atklāj savu identitāti, sacīdami: Jā, bet kā tur ir uzplaukusi rūpniecība! Latvija ir industriāla zeme kā vēl nekad! Jā, ir — ar krievu strādniekiem, kam vajadzēja darba vietu, lai viņi varētu Latviju kolonizēt. Tā ir kolonizācijas rūpniecība, kam ļoti lielā mērā visu ieved no Pad. savienības, dažkārt tūkstošiem kilometru tālu: ieved izejvielas un strādniekus, bet produktus atkal aizved atpakaļ. Tikai strādnieki paliek. Ja kāds domā, ka šis nav kalkulēts plāns, tad tādam cilvēkam jāpapētī gaŗā Krievijas vēsture, ar mūžīgajām ekspansijas tieksmēm, kuŗas rietumu virzienā allaž ir apstājušās pie Baltijas jūras — joslas, kuŗu apdzīvo igauņi, latvieši un lietuvieši.

Šo rūpniecisko kolonizāciju piemin arī 17 komūnistu vēstule un tā apstiprinās, analizējot padomju skaitļus. Latvijā latvieši kļūst par minoritāti. 1970. g. tautas skaitīšanā latviešu procents — 55,6 — ir jau novecojies. Rīgas biedri tagad min, ka tas ir 52 proc., bet doktoranda Juŗa Dreifelda pētījumi norāda, ka jaunākajā paaudzē mēs jau esam minoritāte paši savā zemē. Tas ir ikvienas nācijas beigu sākums. Neviena tauta, kuŗu viņas zemē appludina svešas tautas vairākums, nevar prasīt neatkarību un brīvību. Tas nav iespējams juridiski, bet galvenais — fiziski. Vara šādā zemē nav domājama mazākuma rokās, likumi nav domāti šī mazākuma interesēs. Tad arī kultūrāli nacionālā dzīve cieš, ja valdošā vara tai vispār ļauj kaut cik pastāvēt.

Esam mācījuši skolās savu 700 gadu apspiestības vēsturi kā tumšu, bet aizmirsuši, ka mums arī kaut kas jāslavē, t.i. mūsu kaklu kungu — caru un baronu — iedomība, kas mūs neturēja par attīstības spējīgiem. Viņu nopelns ir: tie neaiztika mūsu tautas miesīgo klātieni Latvijas zemē. Padomju vara turpetim ņem mūs ļoti nopietni. Viņa pat bīstas nacionālo elementu okupētajā zemē, un tā nopietni iekalkulē savos plānos kā Latvijas neatkarības posmu, tā latviešu trimdas nodarītos politiskos bojājumus. Šinī ziņā okupanti atbalso mums draudzīgo rietumu politiķu padomu, ko sekmīgi izlieto arī žīdu tauta, t.i. neļaujiet savai lietai nogrimt aizmirstībā, uzturiet to dzīvu un piemērotā brīdī tā kļūs par spēku. Šinī ziņā okupanti ir pat patiesāki par mums pašiem, kam kādreiz pietrūkst ticība, ka mūsu apvienotie pūliņi, piemēram, Pasaules brīvo latviešu apvienība reprezentē politisku vērtību.

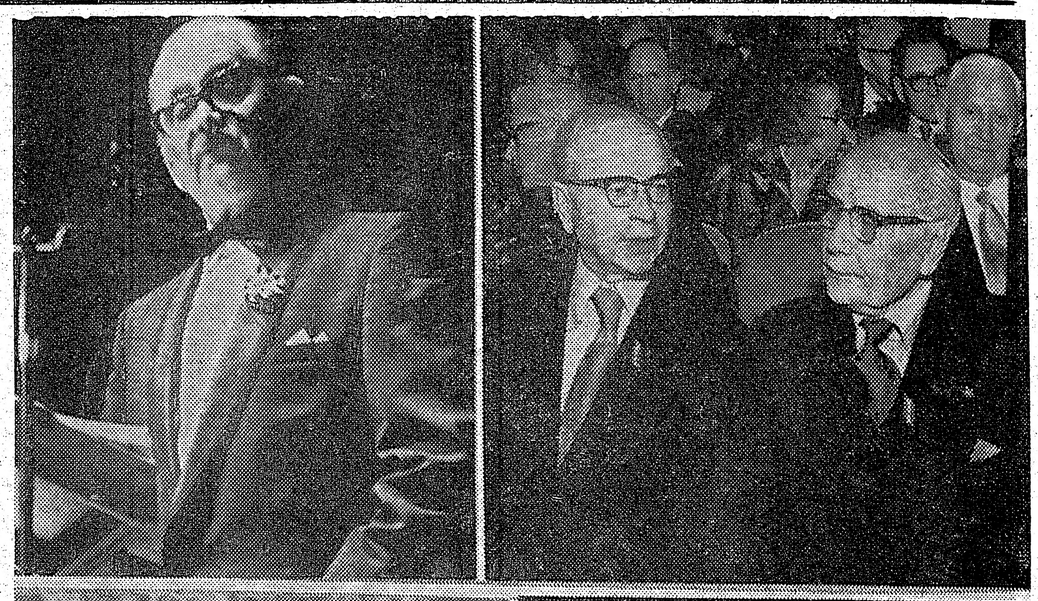

18. novembŗa svētku aktā Ītona auditorijā Toronto: attēlā pa kreisi LNAK padomes prezidija priekšsēdis V. Upeslācis teic svētku runu, pa labi — LKOK plkv. A. Liepiņš un kalpakietis K. Tannis (kreisajā pusē). Apakšā pa kreisi — soliste A. Holcmane un pianiste E. Timermane; pa labi — Dainas koŗa diriģente Alma Skudra-Kārkliņa.

Šinī ļoti liktenīgajā latviešu tautas stāvoklī mēs kalposim tikai vecam mītam, ja teiksim: latvietis var izturēt! Protams, ka var — ja viņš ir tur, kur tam jābūt, t.i. savā zemē, ko viņš var piepildīt ar jaunām paaudzēm. Bet zeme, kuŗā viņš vēl atrodas, var arī nebūt vairs viņa, ja katram latvietim, kas to teiks, divi krievi brēks pretim — „eta nāša!"

Kā etniska grupa mēs vēl varam savu laiku mitināties atļautajās vietās, bet katram cilvēkam ar jēgu, kā valsts vara darbojas, būtu jābūt skaidram, ka mēs stāvam drāmatisku pārvērtību priekšā, kuŗas nosaukt īstajā vārdā man ir pat bail. Šīs pārvērtības, šis starptautiskais noziegums, ko izdara Pad. savienība, norisinās arī pasaules un Apvienoto Nāciju priekšā jau labu laiku. Viss atkarājas, ko pasaule un AN grib redzēt. Padomju imperiālisms un viņa līdzskrējēji redz padomju nākotni pie Baltijas jūras. Brīvo valstu valdības redz Maskavas militāro spēku, un bailēs Brants ir jau atdevis pusi Vācijas iekaŗotājiem, bet no brīvās Amerikas puses neapklust lidmašīnu rūkoņa Pekingas apmeklējumiem. Arī Otavā esam klausījušies, kā paukšķ šampaniešu korķi mūsu tautas verdzinātājiem par godu. Ja vēl pievienojam mūsu ministru prezidenta domas, ka rusifikācija ir padomju „interna lieta", tad apmēram būtu redzama tā reālitāte, līdz kādai mums jāpaceļas, lai redzētu Latvijas īsto tagadni un mūsu lomu tajā.

Protams, mēs nevaram šo lomu pildīt bez trešā lieluma — bez draugiem brīvajā pasaulē. Vispirms atšķirsim mazliet nost t.i. brīvo pasauli, t.i. to daļu, īpaši presē, televīzijā un dažās politiskās partijās, kas parakstījusies zem Maskavas koeksistences politikas, ko tā iedzīvināja 2. pasaules kaŗa beigās. Maskavai tā nāk par labu, jo tā iegūst laiku un kreditus un apslāpē padomju iekārtas kritiku šinī pusē. Līdzskrējēju aprindās padomju iekārtas nežēlību, apspiestību un ekonomisko atpalicību piemin tikai labsirdīgā humorā vai humānitārā cerībā. Te nav ne vēsts no tā žultainā profesionālisma un dzēlīgā sašutuma, ko vērš pret Ameriku pašu vai viņas sabiedrotiem. Baltieši šinī nometnē ir iedalīti ja ne fašistos, tad vismaz labā spārņa ekstrēmistu klasē, un pēc šo cilvēku domām Latvijā gan viss neiet gluži kā vajadzētu, bet tomēr labāk nekā agrāk. Pie šīs t.s. brīvās pasaules pieder arī jau daļa latviešu, īpaši Vācijā, kur tie pārņēmuši ELJAs biļetenu, saukdami sevi par „jaunajiem kreisiem" un sadodami kārtīgu tiesu arī tādam „vecajam kreisajam" kā Bruno Kalniņam, kuŗa grēks ir tas, ka viņš starptautiskās sanāksmēs iestājies

(Turpinājums 17. lp.)

Toronto latviešu kreditsabiedrība
Latvian (Toronto)
491 College St., Toronto, Ont.
M6G 1A5

MAKSĀ
5½% par noguldījumiem
6½% par 1 gada ilgterminā noguldījumiem
7½% par 3 gadu ilgterminā noguldījumiem

Minimālais ilgterminā noguldījums ir $2000.00. Visi naudas noguldījumi apdrošināti. Dzīvības apdrošinājums līdz $2,000.00 procentuāli atkarībā no biedru vecuma iemaksāšanas brīdī.

IZSNIEDZ
apdrošinātus personiskus aizdevumus līdz $10,000.00,
māju obligācijas līdz $50.000.-.

PĀRDOD
naudas orderus un ceļojumu čekus.

Birojs pirmdienās slēgts
Birojs atvērts: otrd. — ceturtd. no 10 rītā — 7.30 vakarā, piektdienās no 10 rītā — 8.00 vak. Sestdienās no pl. 9 — 1 pēcp.

TĀLRUNIS
924-2551
924-2552

DV
Kanadā izdotās skaņu plates

LATVIEŠU KAŖAVĪRU DZIESMAS

iznākušas jaunā izdevumā:

Nr. 1	Stereo $ 5.50		Deju mūzika I Ster. $6.50
Nr. 2	Stereo $ 5.50	Mono $ 5.—	Deju mūzika II Ster. $6.50
Nr. 3.	Stereo $ 5.50	Mono $ 5.—	Ziemsvētku dziesmas Ster. $7.—
Nr. 4	Stereo $ 6.50	Mono $ 6.—	Bērnu plate Mono Mono $5.00
Nr. 5	Stereo $ 6.50		

Skaņu plates pieprasāmas DV Skaņu plašu ekspedīcijā
16 Queen St. N. Hamilton, Ont. Canada. V. RUDZĪTIS.
Atkalpārdevējiem atlaide.
Toronto skaņu plates dabūjamas DV grāmatnīcā, 491 College St., darbdienās no pl. 12 — 8 vakarā.

18. novembŗa akts lielākajā latviešu skolā

PASLUDINĀTI RAKSTU DARBA SACENSĪBU REZULTĀTI TLB SESTDIENAS SKOLĀ

Toronto latviešu biedrības sestdienas skola Latvijas valstssvētkus atzīmēja 17. novembŗa rītā Latviešu namā, skolas saimei, vecākiem un skolas labvēļiem lielo zāli piepildot līdz pēdējai vietai. Skolas pārzines A. Martinsones pavadībā trīs absolventu klases pārstāvji ienesa skolas karogu zālē, greznotā ar diviem lieliem Latvijas nacionālajiem karogiem un ziediem. Visi skolas audzēkņi bija tautas tērpos.

Pēc karoga ienešanas māc. Ivars Gaide ievadīja svētbrīdi ar bībeles vārdiem: Mēs dzīvojam ticībā, ne skatīšanā. Atrī Latviju mēs šodien neredzam, bet mēs nesam to savās sirdīs un domās. Latvijas dzimšanas dienā dāvināsim Latvijai paši sevi — valodu, domas un darbus. Novēlēsim sevi Dievam un Latvijai, teica mācītājs.

Skolas pārzine, sveicinot svētku saimi Latvijas 55. gada dienā, cildināja mūsu brīvības cīnītājus, aicinādama ar klusuma brīdi pieminēt krituošos varoņus. Savā uzrunā viņa bērniem saprotamā veidā salīdzināja Latviju ar skaistu bišu stropu, ko lielais lācis, medu kārodams, izpostījis, daļu bišu nospiežot ar ķepu, citām aizbēgot un pārējām dzīvojot Latvijā nebrīvībā. Uzrunai sekoja Latvijas valsts himna, Guntai Laugei spēlējot klavieŗpavadījumu.

Aktā bija ieradies arī Latviešu nacionālās apvienības Kanadā padomes priekšsēdis V. Upeslācis, norādot, ka mēs esam kopā, lai atgādinātu, ka Latvijai jākļūst brīvai. Lai Latvija pastāvētu, vajaga latviešu. Ja tautā ir cilvēki, kas māk runāt, lasīt un rakstīt grāmatas latviešu valodā, cīnīties un sekot savam karogam, tad tāda tauta dzīvos. Latvijas karogs ir viens no vecākiem. Ar saviem 600 gadiem tas ir vecāks par Kanadas, ASV un pat dažu Eiropas valstu karogiem. Badīgais austrumu lācis aizies atpakaļ savos mežos un Latvija dzīvos vienmēr, piemērotā runā teica V. Upeslācis mūsu skolas bērnu jaunākai saimei.

Priekšnesumu daļā tautasdziesmas dziedāja skolotājas V. Slaviešas vadītais 3. un 4. un 5. un 6. klašu skolēnu koris, bet 7. klašu skolēni skolotājas J. Vagneres vadībā nodziedāja Br. Šultes Aijā. Sekoja absolventu klašu audzēkņu izvilkumi no šā gada Latvijas vēstures rakstu darbu sacensības par tematu: „Senlatviešu cīņas ar vāciešiem 13. gadu simtenī", sākot ar lībiešu, viesturiešu un kuršu cīņām pret vācu iekaŗotājiem un beidzot ar brīvības zaudēšanu, kam sekoja 700 gadu ilga nebrīvība. Šis bija 18. kārtējais rakstu darbu sacensības temats Latvijas vēsturē skolas pārzines A. Martinsones vadībā.

Sacensības darbus izvērtēja divi vēstures skolotāji, skolas pārzine un LNAK izglītības nozares vadītājs J. Mežaks, katram dodot maksimālo 100 punktu atzīmi resp. kopā 400 punktu, autoru nezinot. Sacensībās piedalījās visi 8. klašu 24 audzēkņi, katrs saņemot skolas balvu — grāmatu. Pirmo vietu no iespējamiem 400 p. ar to pašu punktu skaitu ieguva Māris Martinsons, 2. vietu ar 392 p. Sandra Rudzīte, bet 3. vietu ar 388 p. Pauls Legzdiņš. Divi nākošie sekmīgākie dalībnieki bija Eriks Kalniņš (385 p.) un Zaiga Pētersone (384 p.).

Akta dalībnieki ar aplausiem sumināja 8. klašu audzēkņus par viņu veikumiem Latvijas vēsturē un vēstures skolotāju K. Jansonu par rakstu darbu izvilkumu sakārtojumu. Svētku akts izskanēja ar skolēnu un skolotāju saimes kopīgi nodziedātu skolas himnu. Pēc tam skolēni pulcējās cienastam, tautas dejām un rotaļām.

—ls—

LATVIJA
AMERIKĀ
atsevišķi numuri pērkami
HAMILTONĀ
Northland Grocery
173 Glendale Ave. North

TLB sestdienas skolas 8. kl. audzēkņu sacensības darba Latvijas vēsture rakstītāji ar viesiem skolas 18. novembŗa aktā, aizmugurē no kreisās: skolot. K. Jansons, M. Miezīte, TIB priekšnieks I. Alksnis, A. Gribusts, māc. I. Gaide, skolas pārzine A. Martinsone, archibīskaps A. Lūsis, B. Senkēviča un V. Upeslācis. Foto: J. Liģers

Jādara viss, lai Latviju ieceltu saulītē

BRĪVĪBAS CĪNĪTĀJIEM VELTĪTS SARĪKOJUMS ČIKAGĀ

DV Čikagas apvienības Lāčplēšu dienas sarīkojumu — koncertu atklāja apvienības priekšsēdis U. Vītols. Viņš cildināja latviešu kaŗavīrus, kuŗi izcīnīja Latvijas valsti un kuŗi vēl šobrīd ir gatavi iet cīņā par Latvijas un latvju tautas brīvību. Klātesošie ar aplausiem sveica lāčplēsi K. Hendriksonu; viņa dzīvesbiedrei Daugavas vanadzes pasniedza ziedus.

Runu lāčplēšu atcerei teica Dr. V. Muižnieks. Viņš izcēla novembri kā iezīmīgāko mēnesi latviešu vēstures kalendārā un apzīmēja 1918. gada 18. novembŗa proklamāciju par „latviešu patriotu evaņģelija vēsti". Par latviešu cīnītāju varonību tajās liktenīgajās dienās runāja pasaules prese. Daudz ir bijuši varoņi, kuŗu drošsirdīgā uzupurēšanās devusi un atkal reiz dos brīvību latvju tautai. Tālāk referents raksturoja pļkv. Fr. Brieža lielo personību, kuŗa visspilgtāk izpaudās viņa dzīves pēdējā posmā apcietinājumā un nāves ceļā. Lāčplēšu spēks nav miris, tas dzīvo un dzīvos. Latviešu kaŗavīrs pierādījis, ka var pastāvēt kaujas laukā pret milzīgu pārspēku. Lai atceramies 2. pasaules kaŗa cīņas, varonīgo 19. divīziju, lai pieminam Kurzemes cietoksni, kas nekad netika ieņemts. Ilgus gadus pēc kapitulācijas Kurzemes mežos patvērās partizāni, reizēm uzliesmojot kaujām. Šodien fiziskā pretestība ir apklususi, bet tās vietā stājusies garīgā pretestība. Trimdai jādomā par jauno maiņu. Atzinība pienākas DV organizācijai, kas arvien atbalstījusi jaunatnes izglītību.

Dr. V. Muižnieks nobeidza runu ar Māŗa Čaklā dzejas citātu par zemi Latviju, par latviešu tautu, kam dziesma par sauli, vēlēdams, ka arī mēs domātu un darītu visu, lai latvju tautai būtu sava dziesma par sauli.

Koncerta daļu izpildīja vīru koris Daugavieši, diriģents E. Elgūts, klavieŗu pavadījumus veica pianists V. Treimanis.

Nobeigumā Dr. V. Muižnieks pasniedza DV zemes valdes sekretāram J. Pogenbergam Latviešu fonda atzinības rakstu sakarā ar DV apvienības iestāšanos fondā ar 1000 dol.

Pateicību referentam, programmas izpildītājiem un sarīkojuma apmeklētājiem izteica priekšnieka vietnieks A. Zaube. Daugavas vanadzes bija rūpējušās par kafijas galdu.

I. Š.

DV Kanadas vīru koris dzied Bafalo

Bafalo DV apvienība 10. novembrī apvienotā svinīgā aktā atzīmēja 11. un 18. novembri, kā arī Bafalo DV apvienības 5 gadu darbību.

Sarīkojumu ukraiņu zālē atklāja ar Daugavas Vanagu himnu, pēc tam V. Veitmanis skandēja dzejoli Varoņu piemiņai, bet DV vīru koris Kanadā nodziedāja J. Kalniņa Lielo jundu. DV KV priekšsēdis Elmārs Krūka svētku runā pakavējās pie 11. novembŗa nozīmes, mūsu brīvības cīņām un Daugavas Vanagu organizācijas. Kas gan izcīnīs brīvību un neatkarību mūsu zemei, ja to nedarīsim mēs paši, latviešu dēli un meitas? Latviešu māte un latviešu kaŗavīrs ir mūsu tautas nemirstības simbols. Paliksim uzticīgi mātei Latvijai." — teica runātājs. Klātesošie vienojās Latvijas himnā. Bafalo vanadžu kopas priekšniece A. Štrausa viesim runātājam pasniedza ziedus.

DV Bafalo apvienības priekšnieks A. Mikulis nolasīja apvienības darbības pārskatu: Apvienībā pašreiz 20 vanagi un 20 vanadzes. Vanadžu kopu vada A. Štrausa, bet apvienību A. Mikulis.

Klātesošie godināja LKOK J. Radziņu un ar klusuma brīdi pieminēja aizsaulē aizsaukto apvienības biedru V. Celmu. Vanadžu kopas priekšniece A. Štrausa saņēma DV ASV valdes atzinības rakstu.

Koncerta daļā DV vīru koris Kanadā dziedāja 4 dziesmas diriģenta A. Saulītes vadībā, klavieŗu pavadījumu veicot komp. I. Sāksam.

DV vīru koŗa Kanadā uzvedums Reiz tālu kaujas laukā guva nedalītu publikas atsaucību, par pateicību saņemot rožu ziedus. Saviesīgā vakarā par deju mūziku gādāja Imants Ķipis, atskaņojot galvenokārt deju kapellas Runči mūziku. Vīru koris piedevām nodziedāja 2 dziesmas. Amerikāņu loterijā laimēja: I. Helgūts, S. Darkēvica, E. Kampe, A. Grīnbergs, E. Priede, R. un L. Zilgmes un M. Kudiņš. Apmeklētāju ap 75.

J. G.

Latvijas valstssvētku akts TLB sestdienas skolā. Attēlā pa labi — skolas pārzine A. Martinsone. Foto: J. Liģers

KANADAS ĀRLIETU MINISTRS ŠĀRPS MASKAVĀ

Kanadas ārlietu ministrs Mičels Šārps pēc īsas apstāšanās Parīzē ielidoja Maskavā 18. novembrī, kur viņu lidlaukā sagaidīja padomju ārlietu ministrs Gromika. Šis ir Šārpa pirmais oficiālais Pad. savienības apmeklējums kopš 1955. gada, kad viņš kā vecākais tirdzniecības pārstāvis pavadīja Pīrsona valdības tirdzniecības ministru. Kanadas ukraiņu un žīdu pavalstnieki lūguši ārlietu ministru iestāties Maskavā par viņu interesēm sakarā ar šo tautību apspiešanu Pad. savienībā. Šārpa ievēlēšanu parlamentā atbalstījuši 80.000 Toronto ukraiņu un 100.000 žīdu tautības vēlētāju.

Šārps savā 10 dienu ilgajā Pad. savienības apmeklējumā mēģinās pārliecināt padomju pārstāvjus par brīvāku padomju pavalstnieku izceļošanu uz Kanadu, lai apvienotos ar saviem piederīgiem. Kanadas ārlietu ministrs aizvedis uz Maskavu īpašu sarakstu ar vairāk nekā 600 personu vārdiem, kas vēlas izceļot uz Kanadu. Kanadas ukraiņu komiteja lūgusi Šārpu vērst padomju ārlietu ministra Gromika uzmanību uz medicīniskās apgādes trūkumu 200 Sibirijā ieslodzītiem ukraiņu nacionālistiem, kā arī uz augstajiem nodokļiem uz dāvanu saņiem un mantojumiem, kas novēlēti piederīgajiem Pad. savienībā, tāpat par kultūras izmaiņu, kas līdz šim galvenokārt kalpojusi kā forums padomju propagandai. Pad. savienība apgrūtina Kanadas ukraiņu tūristus savu dzimto vietu apmeklēšanā un aizliedz daudziem tūkstošiem padomju ukraiņu izceļošanu. Ukraiņu komiteja vēlas, lai atļautu izceļot arī profesionāliem ļaudīm un jaunām ģimenēm, ne tikai pensionāriem vien, kā tas bijis līdz šim.

Par emigrēšanas tiesībām iestājies arī Kanadas žīdu kongress, kas cer, ka padomju pārstāvji „cilvēciska iemeslu dēļ" paātrinās žīdu izceļošanu uz Izraēlu, kā arī neapgrūtinās izceļošanas lūdzējus, atlaižot tos no darba, un apturēs to cilvēku apcietināšanu, kas kritizējuši padomju režīmu.

Kaut Kanadas un Pad. savienības attieksmes vispār ir labas, taču Vidējo austrumu miera uzturēšana radīja dažus saspīlējumus. Kremlis nebija informējis Kanadu par Padomju savienības pausto nepatiku par kanadiešu piedalīšanos miera uzturētājos spēkos Vidējos austrumos, lai gan Apvienoto Nāciju ģenerālsekretārs ar Drošības padomes piekrišanu bija aicinājis Kanadu pievienoties miera uzturētājiem spēkiem. Kad Kanada bija sagatavojusi 1500 karavīru sūtīšanu uz Vidējiem austrumiem, Šārpam pēkšņi tika atgādināts, ka kanadiešu līdzdalība nav pieņemama Pad. savienībai, kamēr nebūs uzņemti poļu karavīri, lai „nodrošinātu austrumu un rietumu spēku līdzsvaru".

Kanadas ārlietu ministrs par šo gadījumu bija iesniedzis Pad. savienības sūtnim Otavā sūdzību, ka viņa pārstāvētā valsts nepilda 1971. gadā Kosīgina—Trudo parakstīto līgumu, kas aicina uz rēgulāru konsultēšanos savstarpēju interešu jautājumos. Beidzot Polijai ir atļauts piedalīties AN miera uzturētājos spēkos, kalpojot kopā ar kanadiešu spēkiem. Poļi gan izvairās no AN plāna, kas paredz, ka poļu transportvienības darbosies kanadiešu uzraudzībā.

Sarunās ar Gromiko Šārps pacels Vidējo austrumu jautājumu, tirdzniecību ar Pad. savienību un Tālo ziemeļu izveidošanu, bet galvenais uzsvars vizītei būs „labas gribas apmeklējums" un Ķijevas un Ļeņingradas apskate. Kanadas ārlietu ministrs saņēma noraidošu Gromiko atbildi padomju žīdu un ukraiņu jautājumā. Šārps izteicies, ka viņš nevēlas iejaukties Pad. savienības „iekšējās lietās", bet tikai vēlas, lai Gromiko zinātu, ko Kanada domā.

„Ja Kanada vēlas mums pamācīt, kā jāvada valsti, tad mums jāatbild, ka nevēlamies nekāda padoma," atbildējis Gromiko.

Šārps savos jautājumos bija iekļāvis arī ukraiņu nacionālistus, jo Kanadā dzīvo 500.000 ukraiņu. Abi ārlietu ministri apsprieduši šķirto ģimeņu jautājumu, pie kam Gromiko norādījis, ka no 1971. līdz 1973. gadam 2000 padomju pilsoņu emigrējuši vai kā tūristi apmeklējuši Kanadu. Kanadas sūtnis Maskavā iesniedzis padomju iestādēm jaunu sarakstu šķirto ģimeņu apvienošanai ar piederīgajiem Kanadā, kam Otava savu pielikšanu jau devusi.

Pirmajā vizītes dienā Kanadas un Pad. savienības ārlietu ministri apsprieda Vidējo austrumu un Eiropas drošības konferences jautājumus, kā arī bruņoto spēku samazināšanu Eiropā un naftas piegādes sašaurināšanu rietumiem. Šārpam vēl bija saruna ar padomju prezidentu Podgorniju, pēc kam izbrauca uz Melnās jūras kūrvietu Pitsundu, kur viņu gaidīja Kosīgins. —ls—

Pēc 20 gadu „atpūtas" Toronto latviešu biedrības tautas deju kopas Diždancis 25 gadu jubilejas sarīkojumā dejoja arī pirmie diždancieši. Attēlā viņi redzami ar pašreizējo Diždanča vadītāju Z. Miezīti. No kreisās: Regīna Dīriņa, Ruta Lapiņa, Evalds Pērkons, Modris Baumeistars, Veneranda Gross, Zigurds Miezītis un Visvaldis Liepiņš. Foto: J. Liģers

Sadalīts dziesmu svētku atlikums

Amerikas latviešu 5. vispārējo dziesmu svētku padomes sēdē Klīvlandes apvienotās draudzes namā priekšsēža A. Piterāna vadībā izvērtēja dziesmu svētku norisi un atsauksmes. Rīcības komitejas priekšsēdis E. Auzenbergs ziņoja, ka svētkos apgrozīts 172.000 dol., dodot atlikumu 30.000 dol. No tā padome 16.000 dol. atvēlēja koŗu un dejotāju grupu daļēju ceļa izdevumu segšanai, bet 14.000 dol. kultūrāliem mērķiem. Latviešu koŗu apvienība apņēmusies izdot svētku koncerta skaņu plašu albumu.

Padome atzina, ka rīcības komiteja runātāju saraksta izkārtošanā rīkojusies pareizi, kādēļ visi pārmetumi ir nepamatoti. Svētku apmeklētāji un programmas izpildītāji netīka nogurdināti ar garām runām. Ar ALAs valdi sadarbība bijusi laba. Valdes pārstāvis vienmēr aicināts rīcības komitejas sēdēs, lai sekotu komitejas lēmumiem. To pašu apstiprināja arī padomes priekšsēdis A. Piterāns. ALAs valdes loceklis V. Daiga tomēr cēla iebildumus, ka rīcības komitejai vajadzējis lielajā koncertā atļaut reprezentēties PBLA priekšsēdim.

Informācijas nozares vadītāja S. Lejniete ziņoja, ka vēl palikuši nepārdoti daži nozares izdevumi un suvenīri. Ieteica nodot Svētku vadoņa eksemplārus bibliotēkām un skolām, bet pārējos suvenīrus pārdot par pazeminātu maksu. Mūzikas nozares vadītājs J. Ūdris izteicās, ka viņam neesot iebildumu pret dažām glāzītēm, bet nedrīkst dzert tik daudz, ka viena viesnīca nopelna 12.000 dolaru. „Tādēļ svētku apmeklētāji mazāk pirkuši suvenīrus, lai izdotu naudu krogos," piebilda J. Ūdris.

Finanču nozares vadītājs U. Kronītis ziņoja, ka galīgie apgrozījuma skaitļi vēl nav zināmi, bet 30.000 dol. atlikums jau tagad ir drošs. Eiropas dziesmu svētku komiteja vēl nav norēķinājusies par aizsūtītiem koŗu dziesmu krājumiem 1000 dol. apmērā. Revīzijas komisijas atzinību sniedza R. Krūmiņš un A. Pladars. Revīzijas komisijas ierosinājumā padome izteica pateicību rīcības komitejai un visiem darbiniekiem par sekmīgi veikto darbu. J. E.

IZDODAMAS
2 istabas ar virtuvi
otrā stāvā
Toronto austrumu daļā.
Zvanīt tālr. 466-1215

LATVIEŠU NAMS
491 College St., Toronto
IZĪRĒ TELPAS
sarīkojumiem viesībām
klāj viesību galdus
Tel. 922-2931

JAUNAS GRĀMATAS

A. Brigaderes *Sprīdītis* $9,60
E. Dajevska 14 skatuves un kostīmu meti krāsās.

M. Pētersones *Dārzu ielas bērni* $9,00
E. Magona divkrāsainas ilustrācijas. Lasāmgrāmata pamatskolas 2. klasei.

Skolām līdz 1973. gada 31. dec. 25% atlaide. Grāmatu galdiem parastā atlaide.

Piedāvājam daudzas citas mācību grāmatas, darba burtnīcas, mācības līdzekļus.

Pieprasiet grāmatu sarakstus un pasūtiniet

Amerikas latviešu apvienības apgādā
48 Huntington Street, New Brunswick, N. J. 08901.

PASAULES BRĪVO LATVIEŠU APVIENĪBAS

LATVIJAS BRĪVĪBAS FONDS

Kādēļ atkal jauns fonds?

Mums visiem liekas, ka fondu latviskā darba atbalstam jau tā par daudz. Latviešu kultūras, izglītības laukā tādu jau vairāk nekā 10. Vai zināt, cik fondu ir nacionālpolitiskam darbam?

Nu, cik tad?

Neviena! Tādēļ Latvijas Brīvības Fonds pie P.B.L.A. būs veltīts tikai politiska darba atbalstam.

Vai ziedojumus varēs atvilkt no nodokļiem?

Nē, un tas būs Brīvības Fonda stiprums. Mums reiz vajadzīgs Fonds, kas savu darbību balsta uz mūsu pašu latviešu interesēm, ne nodokļu pārvalžu ierobežojumiem. Neatkarīgu politisku darbu nevar apvienot ar atvilkumu no nodokļiem.

World Federation of
Free Latvians
Room 913, Shoreham Bldg.
806 Fifteenth Street, N.W.
Washington, D.C. 20005
U.S.A.

Lūdzu nesaistoši piesūtīt informāciju par Pasaules Brīvo Latviešu Apvienības **Latvijas Brīvības Fondu.**
Vārds un adrese:

_____

_____

_____

DV DRUVAS NODAĻAS

11 gadu darbības atcere

š. g. 1. decembrī plkst. 7.30 vakarā
Šelburnā, Community Centre zālē

Programmā:

Hamiltonas meiteņu duets Atmiņa,
Aldas Henišas baleta solo (no Toronto),
saviesīgs vakars ar deju un vakariņām.

Ieeja visam vakaram 5 dol., skolniekiem puscena.

Visus laipni ielūdz

DV Druva

Pasūtiniet tagad SPECIĀLOS rubļu CERTIFIKĀTUS labāko dāvanu uz LATVIJU

Tagad labāku nekā jebkad agrāk

INTERTRADE EXPRESS CORP.

To sakām mēs un to saka arī jūsu piederīgie.
Par tiem jūsu piederīgie var iegādāties visu, ko vēlas, par daļu no parastās vērtības, tas ir apm. tā, ka jūs būtu iegājuši veikalā ar $100 un nopirkuši mantas $200 vai $300 vērtībā, vai pat vairāk.

INTERTRADE EXPRESS CORP.

var jums piesūtīt par šādiem darījumiem paraugus.
Speciālos rubļu certifikātus var arī ļoti izdevīgi apmainīt pret parastajiem rubļiem.

PILNĪGA GARANTIJA UN APDROŠINĀŠANA

Certifikātu piegāde mājās apm. 3 nedēļu laikā.

Speciālā rubļa vērtība ir $2.70

ŠĪ CENA IR VISS, KAS JUMS JĀMAKSĀ. NEKĀDU CITU IZDEVUMU. Jūs varat sūtīt katru summu ko vēlaties.

Pieprasait mūsu illustrētos katalogus.

PASŪTINAIT TAGAD tikai caur INTERTRADE EXPRESS CORP. 125 East 23rd. Street, Fifth floor NEW YORK, N.Y. 10010, tālr. 982-1530

Ļoti svarīgi — Ātra piegāde

Izvēlaties no šiem jaunajiem modeļiem:

	Cenas US $
Zhiguli Vaz 2101 Jaunais, uzlabotais (Export Model)	**$3627.00**
Zhiguli Vaz 2103	**$4156.00**
Zhiguli Vaz 2102 Station Wagon (Export Model)	**$3997.00**
Moskvitch 412 IE	**$3677.00**
Moskvitch 408 IE	**$3381.00**
Zaporochets Zaz 968	**$2318.00**

Pieprasait mūsu speciālo illustrēto apkārtrakstu ar automašīnu attēliem. Pieņemam pasūtinājumus arī

DZĪVOKĻIEM.
PĀRSŪTĀM LIETOTAS DRĒBES.

Iebraucēji no USSR, pieprasait speciālo informāciju! Mums ir 24 gadu pieredze šais darījumos un mums ir tūkstošiem apmierinātu klientu.

Speciālie rubļu certifikāti ir labākā dāvana

Intertrade Express Corp., 125 East 23rd. Street, New York, N. Y. 10010, kas speciālizējusies jau 24 gadus dāvanu sūtīšanā uz

Pad. Savienību, ziņo, ka speciāliē rubļu certifikāti ir labākā dāvana piederīgiem Latvijā.

Speciālie rubļi ir četrreiz vērtīgāki par parastiem, tāpēc tie ir izdevīgāki. Saņēmēji ar tiem var iegādāties visu speciālajos Vneshposyltorg ārzemju valūtas veikalos par apm. 1/4 no mantu vērtības parastos rubļos, vai pat lētāk.

Speciālos rubļu Certifikātus var izdevīgi apmainīt arī parastajos rubļos par dārgāku likmi. Mēs varam jums ieteikt sazināties ar INTERTRADE EXPRESS CORP. 125 East 23rd. Street, 5th Floor, New York, N. Y., 10010, tālr. 982-1530 un pieprasīt bezmaksas illustrēto katalogu.

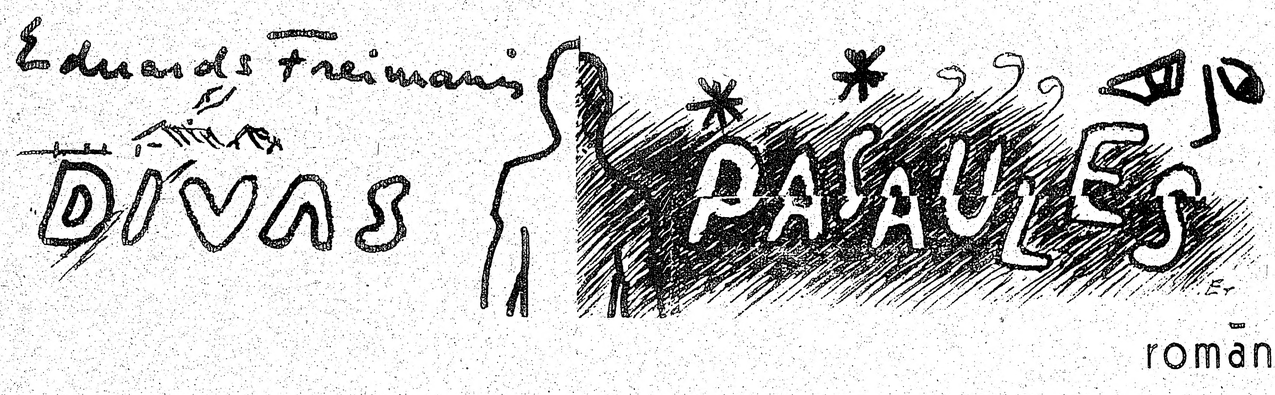

romāns

(9. turpinājums)

Katra lappuse lika apstāties un domāt; katra gaismas maiņa lapotnēs lika pielūgt dienas svētību; katrs ganību strazds lika gavilēt. Visas lankas, silus un tīrumus gribēju ietvert sevī; katru mirkli gribēju izdzīvot un pārdzīvot. Biju mantrausis, kam nekad nav bagātības gana, kas zūdās par katru drusku,ko pazaudē.

Tad uzplūda nemiera vilnis — ziediem piebērta šalka, kas aizrāva līdz. Likās: šodien nebūšu diezgan dzīvojis, ja palikšu ar Hamsunu vien šai bērzu un ābeļu pakalnē. Aizsteidzos pret ziemeļiem — pa Vilsonu ganību ceļu un gar Pelču dzirnavu dīķiem, kas smaržoja pēc kalmēm un dūņām. Vajadzēja apstāties — ielpot dziļi. Gaisa malks bija piesūcies zēnu dienu atmiņu par vēžošanu pieguļu vakaros. Silts, smaržīgs malks kā nupat izslaukts piens. Tad dzēru vēl un vēl. Katrā malkā bija jauna vizija: zirgu auļošana pa noru gar upītes malu, govju rāmā gaita pa gatvi uz mājām, slaucēju nākšana — brunču un priekšautu viļņošanās vējā, suņu dauzīšanās sētā un vistu skaļā bēgšana. —

Drusku jāuzkavējas, lai kāda steiga. Noliecies pār grīslaiņu ceru, skatījos, kā līņi rotaļājās un stagari ķēra tikko saredzamus ūdens kukaiņus.

Nākošais nemiera vilnis mani uzrāva kājās. Dzina pa Pelču ceļu cauri muižai, gar zirgu staļļiem un sūnaino ābeļu dārzu, līdz atelpu atradu kapu kalnā.

Kapsētā ir tāds pats miers kā debesīs. Miers ir smiltīs, ko gribas rušināt un bārstīt; miers ir akmeņu sienā, kas aicina paglāstīt tās muguru; miers ir kapu kopās, pie kuŗām var sēdēt un runāties ar mīļajiem.

Nometos pie tēva kapa. Izravēju nezāles, kas bija sadīgušas pa pēdējo nedēļu. Smiltīs bradāja skudras, mēģinādamas noskriet savu nevaļu, bet spāres gozējās smilgu galotnēs un aijāja savu svētdienu. Dzenis kala saulei gredzenu, pakāpies priedes skaustā.

Mēģināju noķert skudru, bet tā pārbijās un bēga izmisīgi. Draudzība nav uzspiežama — ļāvu tai aizskriet. Spāre pacēlās spārnos un, vizēdama kā pieneņu pūka, pazuda pār apšu galotnēm. Ilgi skatījos dzeņa darbā; gribējās dziedāt par tā mundrumu un spārnu rotām. Kad kalējs norima, pieliecos zemei un klausījos, vai no kapa nenāks kāda valoda, dziesma vai nopūta. Pusdienas saule kūra sārtu man plecos, dūmakas plaiksnījās starp puķēm, un man šķita: pa takām šurpu nāk veļi, kas grib būt ar mani — grib mani svētīt un ieņemt savā pulkā. Līdzi viņiem nāca miers — tik maigs kā lapotņu vai vijoļu balsis. Kapsēta pieplūda ar prieku, tādu sudrabainu jūsmu kā pavasarī, kad saule pēkšņi ielaižas pļavās: vienā dienā nokūst sniegs un klajums piebirst pienenēm.

„Tēv," es teicu, „vai redzēji, cik kupli šogad sazauga āboliņš un kā kvieši stiepās kaņepu garumā?"

Nezinu, vai tēvs man atbildēja, vai dzirdēju atbalsi no tām dienām, kad viņš vēl bija dzīvo pulkā:

„Kvieši jāsēj agri — jau septembrī. Tad zelmenis labāk pārziemo. Āboliņam patīk ieplakas mežmalā, kur mitruma pietiek, ja jūnijā uznāk sausums."

Tālāk mēs runājām par Ziedaļas piena devumu, par līduma līšanu Zalkšu kalniņā, par šīgada ābolu ražu. Sugas lopi, līdumi un ābeles bija tēva iecerēs. Uz laiku ieceres palika nepiepildītas, tēvam pārceļoties uz smilšu mājām. Bet mātei un dēliem nebija miera, kamēr tēva vēlēšanās bija izpildītas. Nu Ziedaļa bija pieaugusi; viss pagasts zināja par tās piena bagātību. Puse no mūsu ganāmpulka bija Ziedaļas meitas — ražena saime ap ciltsmāti. Zalkšu kalniņa līdums bija nolīsts; tur sējām rudzus un audzinājām kartupeļus, jo tas bija vienīgais smilšainais lauks mūsu kūdrainajā saimniecībā. Ābelītes, ko tēvs sadēstīja īsi pirms aiziešanas, nu bija paaugušās — pavasaros pazuda savos ziedos, bet rudeņos piebēra bēniņus ar medus cibām. Esmu tēva dēls: nekas mani tā neiepriecina kā augļu koki. Augšanas laikā nozagu katrai darba dienai kādu brīdi, lai apstaigātu dārzu un vērotu, kā stiepās kociņu dzinumi. Kad pavasarī pamanīju ziedu pumpurus, tad ik pa brīdim skrēju skatīties, kā tie iebrieda un sārtojās. Un pēkšņi kādu dārzs vairs nebija pelēks, bet rožaini balts, ne vairs kails, bet uzposies. Skrēju no koka uz koku, pieglaudos ziedu čemuriem, ieelpoju smaržu, taustīju ziedlapas un noreibumā kliedzu.

Kurzemē sākās dainu laiks — tās auglības, prieka un sapņu nedēļas, ko neviens nespēja aprakstīt, jo visi vārdi ir pārāk sausi un tukši. To krāšņumu atblāzmu un tās jūsmu atbalsis nespēj izdzēst ne tālums, ne gadi, ne svešuma zelts, ne izmisums, ne lepnums, ne aizraušanās ar māņiem. Tāpēc ik pavasari, kad svešās debesis kļūst mirdzošs dievnama kupols un šejienes putni klaigā lizdas vīdami, manas asinis vārās un sirds sūrst. Mani ābeļu dārzi sauc mājās, bet es nevaru atgriezties.

3.

Atkal diena — īstena diena, šodiena.

Atslēgas skrašķis aizbaida tavu tēlu. Vārdi nomirst pusteikti; mirklī esmu atgriezies svešās zemes cietumā.

Izlecu no gultiņas tik aši, it kā tā mani izmestu. Esmu nobijies; nezinu kāpēc, bet nav laika sevi izprašņāt. Bailes noskalo miegu žiglāk nekā ūdens.

Uzģērbju cietumnieka drēbes, apkopjos un kopā ar pelēko draugu pulku ēdu negausīgas brokastis. Mūs nebadina — Kanadā pat cietumnieki apveļas — bet man pie restēm spokojas izsalkums. Tas ķēms man mantojums no Polijas, Ragnitas un Berlīnes cietumiem; no preču vilcieniem, kuŗos bijām laupījumi no Austrumu apgabaliem. Tāpēc ēdu vairāk nekā vajadzīgs.

„Tu kļūsti atkritumu tvertne," cinisms ir možs no paša rīta. „Tvertne — muca — atkritums, atkritums."

„Taisnība," es saku un iebāžu olu kabatā. „Ar to varēšu drusku garlaicību apēst."

„Atjautīgi! Pieredze noder."

Sadraudzējos ar logu. Tas man ļauj vērot lapu dzeltēšanu un putnu rotaļas maurā. Sen nav bijis laika ārpus sevis paskatīties. Atlaižas divi gaigalas, viena balta, otra pelēki raiba. Katra man pamet prieka balonu; tie brīdi glaužas gar rūtīm, tad pārplīst. Izlīst krēsla un kož man acīs. Kukaiņus meklēdamas, gaigalas sanāk kopā; acīm redzot kaut ko saka viena otrai. Žēl, ka sarunu nedzirdu, jo logi aizvērti un aizlīmēti, lai ārpasaules skaņas netraucē mūsu telpā paslēpušos lietuvēnu. Putniem pielipis rudens dienas miers, bet es šo mieru nevaru pat aizņemties.

Sāp galva. Aspirīni niekojas ar mani — nervu mezglus neatsien. Varbūt domu inde aizskalo aspirīnus, pirms tie iezīžas audos? Stiprākus apstulbotājus man nedod; uzraugi baidās, ka aizmigšu pavisam un tā izbēgšu sodam. Tas ir svēts iestādījums — ar to nevar jokoties. Ja sods izciests, vari ar Dievu par debesīm runāt; citādi ellei uz tevi neapstrīdamas tiesības.

Tās sāpes, Iris, mani grauž jau gadiem. Rītos sprandā tāds stīvums, it kā mugurkaulā būtu lāsteka iedzīta. Kad galvu groza, lāsteka krakšķ. Brauku kaklu, bet sāpes jau nevar kā kartupeli saspaidīt. Dažreiz acu āboli sūrst, it kā naktī būtu gulējis dūmos vai kūdras tvaikos. Mirkšķinu acis, bet asaras sūrumu nenoskalo. Palīdz gan kafija, ko savāru melnu un biezu kā raganas sviedrus. Dzeru to verdošu. Rīklē maz zalkša āda, tā ka varētu pat ogles rīt. Ja diena solās būt prasīga, brokastīm uzriju virsū pāris aspirīnu. Tie piedāvā stundas ar jaunības fata morgānām, bet samaksai izzīž spēku no smadzeņu šūnām, līdz tās kļūst kā sūknis, kā prauls.

(Turpmāk vēl)

TORONTO ZIŅAS

● LNAK padomes vēlēšanās, kuras sākās 17. novembrī, pirmās trīs dienās nodotas jau 600 balsis. Tautieši, kas vēlēšanu materiālus vēl nebūtu saņēmuši, tos var saņemt LNAK birojā vai Toronto latviešu kreditsabiedrībā un pie vēlēšanu komisijas locekļiem. Vēlēšanas beigsies 30. novembrī. Daži vietējie latvieši saņēmuši pa pastu kādu anonīmu, mašīnrakstā pavairotu rakstu, krāsainā aploksnē ar Toronto pasta zīmogu, ko izsūtījusi kāda „progresīvi domājoša latviešu grupa", galvenokārt vēršoties pret LNAK valdes priekšsēža T. Kronberga nacionālo stāju. Parastajā „sakaru komitejas" stilā „progresīvie domātāji" aicina LNAK atsacīties no politikas, t. i. cīnas par Latvijas brīvību un pievērsties tikai „sakariem ar dzimteni", cildinot dažus Toronto latviešus, kas apmeklējuši Rīgu un tur uzņēmuši „ciešākus sakarus", iejaucot arī dažus, par kuriem tas nav zināms.

● Laikraksts The Toronto Star 16. novembrī bija ievietojis īsu rakstu, ka šejienes latviešu sabiedrība 17. novembrī Ītona auditorijā atzīmēs „savas dzimtenes īsās neatkarības 55 gadu atceri" ar pieminas aktu un koncertu. Rakstā minēts, ka Latvijas neatkarība pasludināta 1918. gada 18. novembrī, kad Latvija atdalījās no revolūcionārās Krievijas, bet sarkanarmija 1940. gadā to atkal okupējusi, līdz ar Igauniju un Lietuvu un pievienojusi Baltijas valstis Pad. savienībai.

● Māc. I. Gaides vadītajā Latvijas dibināšanas atceres dievkalpojumā Sv. Jāņa baznīcā 18. novembrī bija ieradušies 400 dievlūdzēju. Dziedāja draudzes koris diriģenta J. Baruša vadībā. Dievkalpojumā piedalījās svētdienas skolas audzēkņi tautas tērpos un pirms dievkalpojuma nolika ziedus uz altāra. Sv. Andreja baznīcā valstssvētku dievkalpojumu vadīja māc. Ā. Čops, kopā ar svētdienas skolas audzēkņiem dievvārdus noklausoties ap 400 personu lielai svētku draudzei. Dziedāja draudzes koris diriģenta J. Purva vadībā. Jaunievēlētais draudzes mācītājs J. Cālītis vēl nav saņēmis oficiālu atļauju dzīvot un strādāt Kanadā. Izkārtojumu sagaida tuvākā laikā. Austrumu draudzes mācītāja A. Brieža vadītais Latvijas valsts dibināšanas atceres dievkalpojums Sv. Barnaba baznīcā bija pulcinājis 124 baznīcēnus.

● Sv. Jāņa draudzes padome savā 9. novembra sēdē, kuru ievadīja archibīskaps A. Lūsis ar lūgšanu un atreferējumu par LELDAA Kanadas apgabala konferenci, sveica jauno draudzes mācītāju Ivaru Gaidi sakarā ar viņa ierašanos Toronto ar visu ģimeni uz pastāvīgu dzīvi. Svinīgajā draudzes 25 gadu pastāvēšanas atceres dievkalpojumā 16. decembrī pl. 11 no rīta Sv. Jāņa baznīcā piedalīsies Latviešu ev. lut. draudžu apvienības pārvaldes priekšnieks prāv. A. Veinbergs un LELDAA Kanadas apgabala priekšnieks prāv. V. Šēfers, kā arī citi mācītāji viesi. Pl. 5.30 vakarā baznīcas sanāksmju telpās būs svinīgais akts ar kopīgām vakariņām, kurām jāpieteicas līdz 30. novembrim draudzes kancelejā, iesūtot 7,50 dol. piedalīšanās maksu no personas. Svinīgajā dievkalpojumā ievedīs amatā arī jauno draudzes mācītāju Ivaru Gaidi.

● Sv. Jāņa draudzes mācītājs I. Gaide paziņojis savas pieņemšanas stundas: svētdienās no pl. 9.30—1 pēcp.; otrdienās no 9.30—11 un no 6.30—9 vak.; trešdienās no 9.30—12.30; ceturtdienās no 9.30—11 un no 6.30—9 vak.; piektdienās no 9.30—12.30 un sestdienās no 2—4 pēcp. Mācītāja kancelejas tālrunis 921-3327; mājas adrese — 12 Worthington Cres. Toronto, Ont. M6S 3P6, tālr. 766-5525.

● Sv. Jāņa draudzes dāmu komitejas rīkotais garīgais koncerts draudzes 25 gadu jubilejai un Ziemsvētku ieskaņai notiks 15. decembrī pl. 7.30 vak. draudzes baznīcā. Koncertā piedalīsies Pēteris Lielzuika (tenors) un ērģelniece Anita Rundāne.

● Toronto latviešu baptistu draudzes koris rīko savu gadskārtējo koncertu 23. decembrī Walmer Road baznīcā. Piedalīsies draudzes koris, Gunta Plostniece (soprāns), Arturs Jansons (vijole) un Anita Rundāne (ērģeles). Diriģents Arvīds Purvs.

● Bij. Latvijas aviācijas pulka karavīru sanāksme sakarā ar pulka vēstures rakstīšanu notiks 24. novembrī pl. 12 Latviešu biedr.bas telpās, Latviešu namā.

● Kanadas daiļamatniecības ģildes organizētā izstāde „Entr' act", kas veltīta teātŗa mākslai, starp 94 izstādītiem darbiem uzņēmusi arī vairākus latviešu daiļamatnieku darbus — audējas Ņinas Jurševskas sienas segas dažādās tehnikās, keramiķes Velgas Jansones divi darbi — lelles, kas attēlo kanadiešu sabiedrībā pazīstamus žurnālistus — P. Bertonu un G. Sinklēru, kā arī Dr. Z. Tukuma kalto zelta gredzenu. Kičenerā dzīvojošajam zobārstam Z. Tukumam rotu kalšana ir atpūtas brīžu nodarbošanās „hobijs". Viņš guvis ievērību ar saviem darbiem Kanadas nacionālajā un citās izstādēs. Toronto izstāde ilgs līdz 14. janvārim un apskatāma O'Keefe centrā no pl. 12—5 pēcp. par brīvu. Pēc tam tā turpināsies Ošavā, Montrealā, Edmontonā u.c.

● Atzīmējot Lačplēšu un kara invalidu svētkus 11. novembrī, Latviešu virsnieku apvienība Kanadā ziedojusi LKO kavalieru biedrībai 50 dol, un Latviešu kara invalidu apvienībai Kanadā 25 dol.

● Sava dēla Jāņa Bāra ģimenē uz aizvadītiem 80 mūža gadiem atskatījās Marta Bāra. No Montrealas bija ieradies arī viņas jaunākais dēls inž. Valdis Bārs ar ģimeni. No Austrumu draudzes padomes un dāmu komitejas sveicināja draudzes priekšnieks Ervīns Ziplāns.

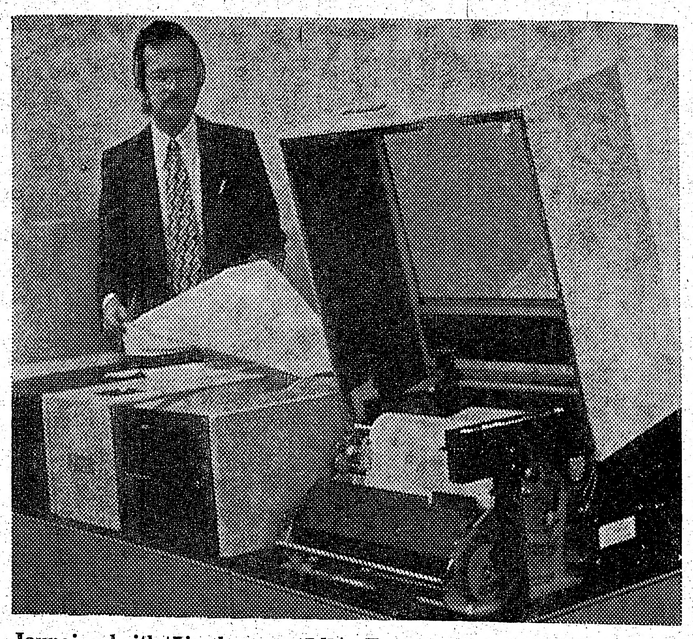

Jaunais skaitļotājs, kas uzstādīts Toronto latviešu kreditsabiedrības birojā. Pie tā redzams kreditsabiedrības pārvaldnieks J. Reinbergs. Foto: J. Liģers

Kreditsabiedrību darbības paplašināšana

Par šo jautājumu jau kopš vairākiem gadiem interesējās Ontario provinces parlaments un bija iecēlis speciālu 13 vīru komisiju kreditsabiedrību darbības un ekonomiskās nozīmes pārbaudei. Komisija atzina, ka kreditsabiedrību darbs paplašināms, attiecīgi grozot kreditsabiedrību likumu. Šie grozījumi tika izstrādāti un nodoti izskatīšanai parlamenta Finanču komisijai. Laikraksti ziņo, ka šī komisija darbu jau nobeigusi un likuma grozījumu projektu nodevusi parlamenta trešam lasījumam un apstiprināšanai.

Likuma grozījumu galvenie punkti būs kreditsabiedrību biedru uzņemšanas bazes paplašināšana ar tādu aprēķinu, ka katrs Kanadas iedzīvotājs varēs kļūt par vienas vai otras kreditsabiedrības biedru un izmantot tās priekšrocības, ko kreditsabiedrības dod. Bez tam grozījumi atļaus lielāku kapitālu ieplūšanu kreditsabiedrībās, kā arī atļaus kreditsabiedrībām ieguldīt savus kapitālus plašākos pasākumos, ieskaitot starptautiskus veikalus. Grozījumi paredz arī plašākas un vienkāršākas naudas aizdošanas iespējas.

Grozījumiem stājoties spēkā, kreditsabiedrības un to centrāles nepieciešamos gadījumos varēs saņemt arī aizdevumus tieši no Kanadas valsts bankas, līdzīgi parastām bankām.

A. S.

Summu atmaksa garantēta

Pēdējā Toronto latviešu kreditsabiedrības gada sapulcē 30. maijā, kas bija kuplāk apmeklēta nekā jebkad agrāk, sakarā ar iepriekš notikušām pārmaiņām kreditsabiedrības vadībā, kreditsabiedrības valdes priekšsēdis Viktors Kānbergs, kas sapulci vadīja, deva solījumu sniegt tuvākas ziņas par eventuāliem zaudējumiem, „kad man būs pietiekama informācija".

Sakarā ar šo solījumu kreditsabiedrības valdes priekšsēdis V. Kānbergs Latvija Amerikā redakcijai 19. novembrī paskaidroja:

„Pagājušā nedēļā mūsu apdrošināšanas sabiedrība CUMIS atzina, ka kādreizējo darbinieku rīcības dēļ tā ir mums atbildīga par $ 63.396,20, garantējot summas atmaksu. Neatkarīgi no tā, mums vēl ir prasības, kas ietver pilnīgi normāla rakstura aizdevumus."

Toronto latviešu kreditsabiedrība racionālizē darbu

Toronto latviešu kreditsabiedrība, ko latvieši vienkārši dēvē par Latviešu banku, racionālizējusi darba metodes, uzstādot sava biroja telpās, Latviešu namā, elektronisko skaitļotāju. Uz to mudināja pieaugošās bankas operācijas, pašreizējiem darbiniekiem, kuri jau strādā virsstundas, nespējot veikt lielo darba slodzi. Lai kreditsabiedrības biroja darbs ritētu normāli, būtu bijis jāpieņem vēl darbinieki; tādā gadījumā rastos problēma ar telpām, jo Latviešu namā vēl kādas jaunas telpas kreditsabiedrības vajadzībām bez līdzšinējām nav iedomājamas. Tāpēc kreditsabiedrības vadība izšķīrusies par darba racionālizēšanu, iegādājoties skaitļotāju, kas viegli spēj aizstāt 4 līdz 5 darbiniekus.

Jaunais skaitļotājs izmaksā 102.000 dolaru, un to pārzinās kreditsabiedrības pārvaldnieks J. Reinbergs. Paredzams, ka skaitļotāju varēs sākt darbināt janvārī, pēc tam kad Singera firma savam uzlabotajam modelim Nr. 40, kas kalpos Latviešu kreditsabiedrībā, iestrādās grāmatvedības sistēmu, piemērojot to kreditsabiedrības operācijām, apmācot kodu lietošanā arī citus kreditsabiedrības darbiniekus. Skaitļotājs veiks arī bankas pārskatus, ko reizi gadā piesūta kreditsabiedrības biedriem un ik mēnesi kontu īpašniekiem, kas līdz šim prasīja daudz laika. Skaitļotājs parādīs bankas operācijas arī katras dienas nobeigumā, lai tās saskaņotu ar kases apgrozījumu.

Iespējams, ka nākamgad Toronto latviešu kreditsabiedrībai pievienosies arī 1962. gadā dibinātā Hamiltonas latviešu kreditsabiedrība ar apm. 250 biedriem un 162.000 lielu bilanci. Šīs kreditsabiedrības saimniecības gads beidzas 31. janvārī, tā ka eventuālā pievienošanās varētu notikt ar jauno saimniecības gadu. Tādā gadījumā Hamiltonas kreditsabiedrība savas darbības rezultātus ik dienas pārraidītu uz Toronto pa tālrakstes mašīnu.

Toronto latviešu kreditsabiedrības bilance jau pārsniedz 5 milj. dolaru ar vairāk nekā 2600 lielu biedru skaitu.

—ls—

18. novembŗa atcere Halifaksā

„Turēsim vienmēr savās sirdīs domu par brīvu Latviju," atklājot valstssvētku svinības, kas bija apvienotas ar Lāčplēša dienas atceri, teica DVF Halifaksas nodaļas, Anglijā, valdes priekšsēdis E. Miķelsons. „Brīvība ir dārgums, par kuŗu mums pastāvīgi jābūt nomodā," savukārt uzsvēra galvenais svētku runātājs, DVF valdes locekļis un Britu līgas Eiropas brīvībai vicepriekšsēdis G. Tamsons. Runātājs iepazīstināja ar Eiropas drošības konferences organizāciju, tās darba kārtu un instrukcijām speciālām komisijām un apakškomisijām, kas apskatāmām problēmām pašreiz Ženēvā izstrādā detaļas, lai nākamā gada martā vai aprīlī galīgo lēmumu pieņemšanai atkal pārceltos uz Helsinkiem.

„Ja bijām aktīvi konferences Helsinku posmā, tad tādiem mums jābūt arī pašreizējā, otrā posmā un arī konferences nobeigumā, kad debates atkal pārsviedīsies atpakaļ uz Helsinkiem," uzsvēra runātājs. „Mūsu darbā vienmēr jāvadās no trim svarīgiem principiem — vienotības, sadarbības un mērķtiecības. Vienotības princips jāturpina un jākopj itin visur, bet kas attiecas uz sadarbību, tad mēs vairs neesam vieni. — Pēdējos gados izveidojusies cieša sadarbība ne vien baltiešu, bet arī visu apspiesto tautu starpā. Šādas sadarbības rezultātā arī finansiālā slodze sadalās uz vairāku tautību grupām. Mērķis mums visiem viens — brīva Latvija."

Kopīgi nodziedātai Latvijas himnai sekoja priekšnesumu daļa, kuŗā virkni latviešu skaņražu darbu nodziedāja baritons A. Tālbergs, bet jauniešu pulciņa Sprīdītis dalībniece Aina Užāne sniedza klavieŗu priekšnesumu, Jānis Račickis deklamēja; abi jaunieši kopā vēl koklēja.

Nākošās dienas, 11. novembŗa rīta cēlienā, nodaļas vanadzes kopā ar valdes locekļiem un citiem tautiešiem apmeklēja vietējo kapsētu, lai uz aizsaulē aizgājušo tautiešu kapu kopiņām noliktu ziedus. Šo kapu skaits jau ir ap 30, puse no tiem mirušo nodaļas biedru.

A. P.

DV TORONTO NODAĻAS

biedru - jubilāru

GODINĀŠANAS VAKARS

30. novembrī pl. 8 vakarā DV namā

- **Priekšnesumu programma**
- **Vanadžu cienasta galds**
- **Bufete ar atspirdzinošiem dzērieniem**
- **Deja pie skaņu plašu mūzikas**

Laipni aicināti nodaļas biedri ar draugiem un labvēļiem.

DV Toronto nodaļas valde

Lietuviešu memorands Šveices valdībai

BALTIEŠU PRESES PĀRSTĀVJU SANĀKSME NUJORKĀ

Lietuvieši Šveicē iesnieguši memorandu Šveices valdībai par Baltijas valstu pašreizējo stāvokli krievu okupācijas laikā, kā tas noskaidrojās baltiešu preses pārstāvju ik mēneša sanāksmē Ņujorkā 1. novembrī igauņu namā. Memorandā norādīts uz krievu okupāciju, kā arī aicinājums Eiropas drošības konferences dalībniekiem Ženēvā neatzīt Baltijas valstu iekļaušanu Pad. savienībā. Lietuvieši norādījuši, ka, neatzīstot padomju okupāciju Baltijas valstīs, brīvās Eiropas valstis izteiktu savu atbalstu apspiestajām tautām. Memoranda saturu publicējušas Šveices avīzes, kā arī Šveices ziņu aģentūra. Ženēvā darbojas lietuviešu, igauņu un ukraiņu pārstāvji, bet latviešus tur pārstāv Arnolds Skrēbers.

Baltiešu preses darbinieku sanāksmē noskaidrojās, ka atlikts paredzētais PEN kluba kongress no 13.—16. decembrim Jeruzalemē: nav noteikta vieta, kur un kad tas varētu notikt. Kongresu PEN klubs atliek jau otro gadu pēc kārtas. Arī pagājušā gadā tas nenotika, kaut bija paredzēts Manilā, Filipīnās.

Igaunijas ilggadējais valsts prezidents Konstantins Petss nākamā gada 23. februārī varētu svinēt 100. dzimšanas dienu, ja vēl dzīvotu. Par Petsa nāvi nav drošu ziņu, bet igauņi domā, ka viņš miris Vilandē, kur kādu laiku bijis izsūtījumā. Atzīmējot savu prezidenta 100. dzimšanas dienu, igauņi paredzējuši izdot 96 lapu brošūru — Igaunija, ko izdalīs skolām un citām mācību iestādēm bez maksas.

Vecākai paaudzei varbūt būs zināms, ka 1920. gadā Tartū universitāti evakuēja uz Krieviju, līdzi ņemot arī mācības līdzekļus un citas vērtības. Krievi ar līgumu solījuši atdot atpakaļ visu mantu, kas paņemta uz Krieviju. Ilgu laiku licies, ka viss arī atdots. Tagad pēc kādas publicētas grāmatas (Hope Against Hope) izrādījies, ka aizvesto vērtību vidū bijusi arī Rembranta glezna Golgata, kas nav atdota. Tā tagad atrodoties Voroņežā, un igauņi to vēlas atpakaļ.

Igauniete Vivene Elenbo Zviedrijas televīzijā laimējusi 15.000 kronu, atbildot dažādus jautājumus par Ēģiptes karu. Pirmajā nedēļā viņas laimests bijis 5000 kronu, un viņas pretinieks kāds ārlietu speciālists. Otrā nedēļā laimests bijis 10.000 kronu, bet pretinieks profesors, kas specializējies Ēģiptes jautājumos. 24 gadus vecā igauniete ir elektronisko zinātņu inženiere.

Turcijā nesen atradušies igauņi, kas tur dzīvojuši jau no pirmā pasaules kara laika. Toreiz viņi no igaunijas kā bēgļi devušies uz Armēniju, bet pēc kara šī daļa pievienota Turcijai. Tur bijuši kādi 40 igauņi, kas vēl runājuši igauniski. ASV igauņi nosūtījuši viņiem bībeles igauņu valodā, grāmatas un laikrakstus. Pagājušā vasarā šo Turcijas igauņu bērni viesojušies ASV, kur piedalījušies bērnu nometnē. Šīs ģimenes tagad vēlētos izceļot uz ASV, bet nevarot pārdot savas saimniecības Turcijā, jo negadoties pircēji.

V. I.

DV Toronto nodaļas Mārtiņvaka rā raksturīgajās maskās, no kreisās. A. Selga (ganu meitene), K. Gailis (pirts sieva), G. Āpše (dzērve), V. Bebre un E. Volmere (runči), A. Āpše (rudens) un L. Rūdolfa (čigānēns). Foto: Verners Cinis

Savienotajās Valstis

OMAHA

Omahas latviešu ev. lut. draudzes dāmu komitejas rudens sarīkojumā bija ieradušies arī viesi no Linkolnas, Viskonsinas, Mineapoles, Aijovas un Ņūorleānas. Vakara programma sākās ar Medisonas universitātes prof. Valtera Nollendorfa referātu Dzīvības rituāls latviešu literatūrā. Vakaru kuplināja Madisonas dejotāju kopa „Dārziņš pa kreisi", ko vada Anita Briede. Dejotāju sastāvā bija arī kāds amerikānis, kas precējies ar latvieti. Izlozi vadīja Valija Zariņa, kafijas servizi laimējot Harijam Ozolam, bet tautisko vāzi ieguva Brigita Bolina. Inta Nīlsena vadīja vakariņu galdu.

Uz 65 mūža gadiem šajās dienās atskatījās sabiedriskais darbinieks Nikolajs Zariņš, studējis mežkopis. Pieder pie vietējās latviešu draudzes, darbojas padomē un ir valdes sekretārs, Latviešu biedrības ilggadējs biedrs. No draudzes gavilnieku sveica dāmu komitejas priekšniece V. Briede, bet no Latviešu biedrības — H. Vītola. M. S.

KALAMAZŪ

Jāņa Balka gleznu izstādi Kalamazū ievadīja Latviešu biedrības priekšnieka vietnieks Jēkabs Grotēns. Mākslinieks jau agrāk rīkotās izstādēs izpelnījies atzinību un godalgas, bet dziesmu svētkos Klīvlandē saņēma balvu par akvareli Sniegi nāk. Izstādi atklāja ALAs Kultūras biroja tēlotājas mākslas nozares vad. Arnolds Sildegs. Akvareļu tehnikā Jānis Balks saņēmis balvu arī iepriekšējo 4. Vispārējo dziesmu svētku izstādē. Pēc izstādes atklāšanas Latviešu biedrības dāmu komitejas priekšniece H. Pole pasniedza mākslinieka rozes, bet viņa dzīvesbiedre Austra Balka lasīja dažus no saviem dzejoļiem. J. Balks savukārt nolasīja fragmentus no savas Dzilnas izdevuma nupat iznākušās pasaku grāmatas Ganu zēns un velns, kuŗai pats gatavojis arī tušas zīmējumus, lietojot pseudonimu Kaldejs Arums. Apmeklētāji ieguva 6 J. Balka darbus. Vienu no gleznām viņš ziedoja Latviešu biedrībai, otru Gaŗezera izlozei. V. Boķis

KLĪVLANDE

DV apvienība un Kaŗa invalidu kopa rīkoja 10. novembrī Apvienotās draudzes namā Lāčplēša dienas atceri, kuŗu ar svētbrīdi ievadīja māc. V. Rolle, bet atklāja DV apvienības priekšnieks V. Zemesarājs. Bruņinieka krusta kavalieris R. Ancāns referēja par tematu: Latviešu kaŗavīrs — brīvības cīnītājs. Sarīkojumu ar 8 dziesmām kuplināja vīru ansamblis Tēvzeme. Vanadzes bija klājušas cienasta galdu. Otrā dienā Apvienotās draudzes baznīcā notika Lāčplēšu dienai veltīts dievkalpojums, kuŗu vadīja māc. V. Rolle. Dievkalpojumu kuplināja Līga Zemesarāja, atskaņojot uz ērģelēm Bacha Prelūdiju. J. E.

ČIKAGA

No Čikagas latviešu saimes pēkšņi šķīries Kr. Barona tautskolas ilggadējais skolotājs Jānis Rītiņš, dzimis 1910. gadā Bebŗu pagasta Lokmaņos, Rīgas apriņķī. 1934. gadā beidzis Rīgas pilsētas tehnikuma galdniecības nodaļu un strādājis par zēnu rokdarbu skolotāju Kuldīgā un Rīgā. Beidzis arī skolotāju sagatavošanas kursus. Bēgļu gados Vācijā bijis pārzinis Bambergas latviešu skolā, pēc tam skolotājs Pegnicas, Erlangenas un Fišbachas skolā. Aizgājējs bija dievtuŗu draudzes aktīvs loceklis, piedalījies Čikagas latviešu organizētajās demonstrācijās par karognesēju, izceļoties ar savu dižo augumu un senlatvisko tērpu. Darbojās Amerikas latviešu skolotāju biedrības valdē par kasieri. Kolēģu un draugu atmiņās J. Rītiņš paliks kā visai darbīgs tautietis un patiess patriots.

Eduards Avots

GRAND RAPIDI

Lāčplēšiem, kaŗa invalidiem un citiem brīvības cīnītājiem veltīto sarīkojumu Latviešu biedrības namā 11. novembrī ar svētbrīdi ievadīja māc. Kr. Hermānis, uzrunu teicot apvienības priekšniekam A. Balodim. Klātesošos LKOK J. Lauci, R. Vēliņu un R. Markusu apveltīja ziediem. Ritenīša kokļētāji atskaņoja dažas dziesmas. Rakstniece Ella Andersone no Milvokiem runāja par latviešu kaŗavīru veikumiem un skandēja varoņiem un tēvzemei veltītus dzejoļus. No lāčplēšiem runāja prof. R. Markus. Apmeklētāju bija ap 70.

DV apvienības Mārtiņdienas sarīkojumā Latviešu biedrības namā izrādīja U. Siliņa 3 cēlienu komēdiju Vēstule no dzimtenes, režiju vadot E. Brūnai. Tēlotājos bija: V. Pole, R. Kornete, R. Kūlniece, Z. Lapsiņa, D. Polis, Z. Kornets, R. Bergmanis, J. Siliņš un A. Balodis. Izrādi noskatījās 150 personu. Pēc tam bija balle M. Pastares vadībā.

Darbību atsākuši Skrundas skautu vienības skautu un mazskautu pulciņš. Nodarbības notiek katru otro ceturtdienu pl. 7 vak. Latviešu biedrības namā. Jaunajiem pulciņu dalībniekiem sazināties: mazskautiem — ar Jūliju Rumbergu, tālr. 453-3238, skautiem — ar Jāni Apsīti (363-9725).

Latviešu katoļu draudzes bazāru pēc dievkalpojuma apmeklēja ap 100 personu. Atlikums paredzēts ap 600 dol. Organizēšanas darbos piedalījās M. Buklovska, J. Eriņa, L. Salzirne, Z. Vilka, A. Vilka, M. Miltiņa, M. Putāne, A. Daukste un A. Virbule, bet no jauniešiem — L. Daukste un A. Zepa. Par Aglonu referēja skolotāja M. Eglāja, kokli spēlēja M. Daukste, bet dzejoli par Aglonu lasīja R. Eriņš. V. Tarbunas, kas šovasar ar ģimeni bija Eiropas ceļojumā un apmeklēja arī Beļģiju, nodeva draudzei bīskapa B. Sloskāna sveicienu.

DV vanadžu kopas bērnu karnevālu Latviešu namā apmeklēja 20 bērnu, klātesot vecākiem un pārējai publikai. Karnevālu ievadīja vanadžu kopas priekšniece E. Brūna, par mūziku rūpējās skolot. M. Grants, par saimniecību — vanadžu kopas darbinieces M. Bārdiņas vadībā. V. Z.

Kārlis Ķezbers

Čikagas impresijas

Laikā, kad zem kājām jūt mitras, dzeltenas rudens lapas un naktīs veļi staigā, der pabūt kopā ar aizgājušiem cilvēkiem. Tādiem, kas kaut ko veikuši, cēluši, aizgājuši pēc ražena mūža.

Čikagieši atceras Otto Krollu un viņa „Hull House" latviešu centru, kas radās vairāk nekā priekš 20 gadiem, kad nesen pārdotajā Ciānas baznīcas pagrabā vēl mita pa jauniebraucējam un uz sarīkojumiem katram auto īpašniekam vezumā bija 4—5 kaimiņi. Apbrīnojamais talants organizēt Krollu tūliņ izcēla pārējo sabiedrisko darbinieku vidū. „Hull House" kļuva par latviešu centru. Kas tur viss nenotika! Teātŗa izrādes, koncerti, rakstnieku cēlieni, jubilejas (jā, arī toreiz jau!), gleznu izstādes, referāti. Otto Krolls radīja bērnu teātri ar pāri par 30 maziem aktieŗiem un aktrisēm. Daudzi no tiem sen skatuvei pagriezuši muguru, daži — joprojām darbojas un labprāt atceras „Krolla laikus". Repertuārā bija Sprīdītis, Kaķīša dzirnaviņas, Usmas zēnu dēkas un citas lugas. Krolls ne tikai sniedza izrādes čikagiešiem, bet arī viesizrādes citur. Iejot zālē, viņu allaž redzēja rīkojamies, steigā, laipnu smaidu sejā, sarkanu puķi pogcaurumā. Jā, Krolla laiki . . . Disvdesmit gadi aizskrējuši, Otto Krolla sen vairs nav, bet sanākot, pasēdot, parunājoties, viņa vārds allaž mēdz uznirt. Jā, Krolla laiki, tie gan bija laiki . . .

Cilvēkam nevar būt visi talanti, bet vajaga dažu, lielākā mērā kā citiem, lai izceltos pāri. Dakteris Ansis Karps, mierīgs, kluss, ne izcils orātors, tomēr ar skaidru, interesantu domu, arī atstājis dziļu vagu Čikagas latviešu vēsturē. Milvoki, Votertauna, Čikaga bija trijstūris, kur viņu redzēja. Goda vīrs cauri un cauri, viņš ar šo savu īpašību prata aizraut līdzi citus. Divi Kultūras kongresi Čikagā ienesa svaiguma brāzmu. Nebūdams turīgs, tikai ārsts veco ļaužu mītnē, viņš ar savu plāno maku atbalstīja sabiedriskos pasākumus un nopūtās par tiem, kas kalpoja naudas pūķim. Viņa sirdslieta bija sadarbība ar kaimiņiem, sevišķi — lietuviešiem.

Kāds ievērojams lietuviešu rakstnieks reiz teica: „Kāda jums, latviešiem, laime! Jums ir dakteris Karps!" Radās žurnāls Treji vārti ar sevišķu uzdevumu — kalpot Baltijas tautu vienībai.

Kad milvokieši sāka domāt par savu namu, daudzi nopūtās — „vai mēs to iespēsim?" Grupa entuziastu domāja citādi, par priekšsēdi izvēlot Karpu. Nams ir uzcelts, skaists, stalts un visiem noderīgs, par godu cēlājiem, kas veltījuši daudzas stundas darbojoties, lai nams taptu. Viņiem bija viegli, viņu vadītājs bija kluss, mierīgs, neparasti godīgs un labsirdīgs. Viņiem bija Dr. Ansis Karps. Ideālists, fantasts, bet, ja vajaga — arī reālists un izdarītājs.

Čikagā bieži ciemojās rakstnieks Jānis Veselis. Kluss, dūcīgs, mierīgs, viņš atplauka jautrā sabiedrībā. Jauna lieāra žanra — latvju teiksmas — radītājs un izveidotājs, Jānis Veselis prata parādīt vajadzību palikt latvietim svešos trimdas ceļos kā savās valodās, tā darbos.

Veļu laika lapas skraidelē dzestrā rudens vējā un čaukstēdamas ierosina staigātāju padomāt un atcerēties. Vējš aizpūš lapu, kas augu vasaru zaļodama izpildījusi dabas uzlikto uzdevumu. Koks paliek, jaunām lapām, jaunai vasarai. Vīri un sievas aiziet, paliek darbi — nākamiem un pēcnākamiem. Mūžīgā viļņošana.

Izturēti gadu simti, izturēsim arī tagad

SVINĪGAIS 18. NOVEMBRA AKTS TORONTO

Pirms 18. novembŗa galvenā svētku akta Ītona auditorijā, Latviešu nacionālā apvienība Kanadā 16. novembrī Latviešu namā Toronto rīkoja valsts-svētku pieņemšanu, kuŗā pulcējās ap 150 vietējo latviešu organizāciju un draudžu vadītāju, darbinieku un cittautu viesu. Bez mūsu kaimiņtautu pārstāvjiem — lietuviešiem un igauņiem, bija pārstāvēta arī Toronto pilsētas pašvaldība, tāpat baltiešu organizācijas, kā arī ukraiņi, poļi, slovaki, kroati un citas tautības, šogad pirmoreiz arī itālieši, kuŗi gan nepieder pie apspiestajām tautām, bet tām izrāda savas simpatijas, kas ir ievērojams faktors, jo Ontario provincē vien dzīvo ap pusmiljons itaļiešu.

Pēc iebaudītiem atspirdzinājumiem un Latviešu nama dāmu komitejas darbinieču gaumīgi sarūpētām uzkodām viesus uzrunāja LNAK valdes priekšsēdis T. Kronbergs, apsveicot ar Latvijas valsts svētkiem, pēc kam viesi pakavējās vēl pāris stundas draudzīgās pārrunās.

Svētku aktā Ītona auditorijā 17. novembŗa vakarā pulcējās ap 1400 apmeklētāju. Pietrūkstot sēdvietām, daudziem vēl bija jāstāv kājās. Tajā pašā laikā sākās arī LNAK padomes vēlēšanas, kuŗās svētku apmeklētāji varēja nodot savas balsis turpat pie ieejas uzstādītā urnā. Balsis nodeva ap 500 apmeklētāju. Svinīgajā aktā bija ieradušies arī Toronto latviešu tautas augstskolas sestdienas ģimnazijas audzēkņi un skolotāji.

Pēc programmas pieteicēja A. Kaļiņa aicinājuma aktu atklāja ar Kanadas himnu, kuŗai sekoja Sv. Jāņa draudzes mācītāja Ivara Gaides lūgšana, pirmoreiz to noturot lielajai 18. novembŗa auditorijai Toronto. Tāpat pirmoreiz kā Latvijas konsuls pēc svētku rīcības komitejas priekšsēža I. Alkšņa atklāšanas runas, kuŗā viņš apsveica Lāčplēša kaŗa ordeņa kavalierus un pārējos svētku viesus, aicinot ar klusuma brīdi pieminēt kritušos brīvības cīnītājus, 18. novembŗa aktā, Latvijas valsts himnai izskanot, runāja Dr. E. Upenieks.

„Ja mums liekas, ka trimdā aizvadīti daudzi gadi, neredzot savu dzimteni brīvu, tad neaizmirsīsim, ka mūsu senči gaidījuši uz brīvību 700 gadus," teica konsuls. „Mums bijuši atkritēji, kaŗi, mēris un bads, bet tautu izturējusi. Tikai mūsu pašu apņēmība, izturība un garīgie spēki mūs pasargās no bojāejas. Kā ienaidniekiem, tā draugiem mēs deklarējam, ka esam tiesīgi dzīvot Baltijas jūras krastā, būt brīvi un patstāvīgi, bez citu tautu aizbildniecības," uzsvēra Dr. E. Upenieks.

Galvenais svētku runātājs bija Latviešu nacionālās apvienības Kanadā padomes priekšsēdis mag. iur. V. Upeslācis (viņa runu skat. šā laikraksta citā vietā), PBLA vārdā paziņojot, ka Tautas balva šogad piešķirta Minsteres latviešu ģimnazijai Vācijā, ko plašā svētku auditorija uzņēma ar ilgiem aplausiem. Pasaules brīvo latviešu apvienības Kultūras fonda Goda diploms šogad piešķirts jaunatnes audzinātājai Lilijai Blūmai par izciliem nopelniem latviešu skolas grāmatu sagatavošanā. Skaudrais liktenis starplaikā viņu bija piepulcinājis veļiem, kādēļ diplomu izsniedza nelaikes mūža draugam Mārtiņam Blūmam, kas bija aktā klāt un to saņēma. Īpašu sumināJumu saņēma LKOK pilkv. Alberts Liepiņš, kam šinīs dienās apritēja 80 mūža gadi.

Sekoja apsveikumi. Pirmais no cittautu viesiem sveica Lietuvas ģenerālkonsuls Dr. J. Žmuidzinas, tad Igaunijas konsuls I. Heinso, Ontario provinces valdības vārdā ministrs Dž. Jaremko un slovaku atbrīvošanas apvienības priekšsēdis Dr. J. Kiršbaums. Starp rakstveida apsveikumiem bija arī ministra Dr. S. Haidaša un ministru prezidenta Trudo sekretāra M. Okonnella, tāpat Latvijas sūtniecības padomnieka Vašingtonā un konsula Montrealā V. Tomsona sveiciens.

Pēc. oficiālās daļas māksl. J. Zuntaka ar lielo Latvijas valsts ģerboni un sarkanbaltsarkaniem karogiem dekorētā skatuvē tautas tērpos uznāca Dainas koris, kas diriģentes Almas Skudras-Kārkliņas vadībā nodziedāja H. Pavasara Bēgļu lūgšanu, E. Melngaiļa Senatne un Kade pārnāksi, J. Norviļa Kaŗavīri bēdājās, P. Barisona Latvijā un J. Zālīša Ceļš uz dzimteni, bet soliste Austra Holcmane (soprāns) Edītes Timermanes klavieŗu pavadījumā nodziedāja četras J. Kalniņa dziesmas: Mājās, Kad pulkstenis apstājas, Akmens un Meži šalc. Programma vēl bija papildināta ar Aspazijas Prologu, ko pirmoreiz pirms 80 gadiem uzveda Rīgas latviešu biedrības 25 gadu jubilejā 1893. gadā un šoruden atkārtoja Toronto latv. b-bas jubilejā, Lonijas Vasariņas režijā, ietilpinot to arī 18. novembŗa programmā. Režisore, soliste un klavieŗu pavadītāja saņēma ziedus. —ls—

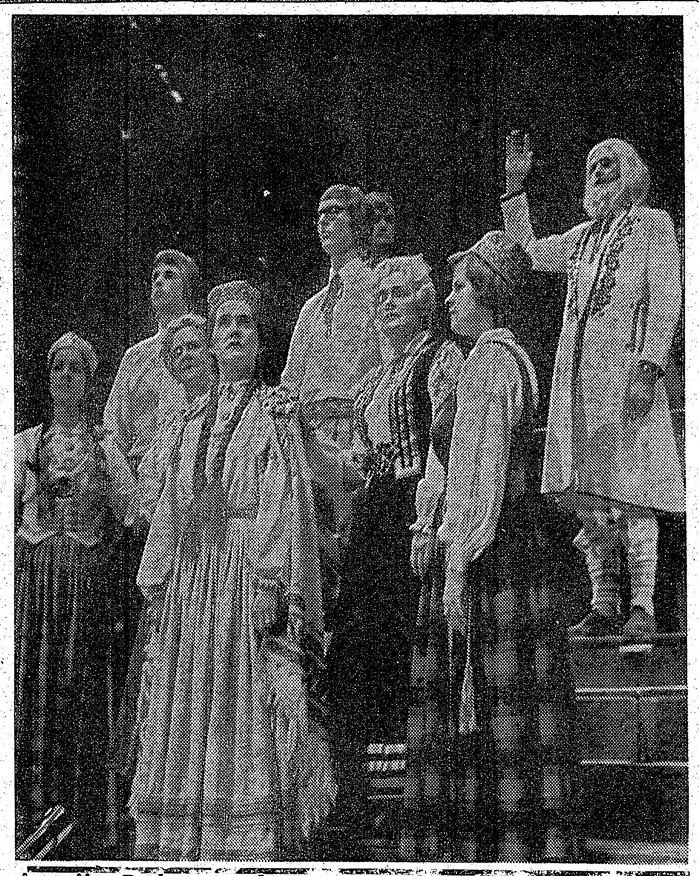

Aspazijas Prologa uzvedums 18. novembŗa aktā Ītona auditorijā Toronto. Foto: J. Liģers

JAUNATNES ATZINĪBA VECĀKIEM

18. NOVEMBRIS BOSTONĀ

Bostonā 18. novembŗa sarīkojums bija pulcinājis ap 200 tautiešu, trešdaļu agrāko gadu apmeklētāju. Rīkotāji galvenokārt bija Bostonas latviešu studentu biedrības jaunieši. ALJAs vicepriekšsēdis Aivars Osvalds teica runu ar pozitīvu skatījumu un vērtējumu par līdzšinējo trimdas dzīvi. Viņš apliecināja savu piederību latviešiem, kāda pārliecība vēl vairāk nostiprinājusies Rīgā pie Brīvības pieminekļa, kuŗu skatījis bija agrāk tikai vēstures grāmatu attēlos. „To cēlēji," teica A. Osvalds, „nekad nevarēja iedomāties, kādu spēku tas dos trimdiniekiem, tautiešiem, kas dzīvo svešumā un apmeklē Rīgu. Stāvot pie Brīvības pieminekļa, pārdzīvoju tādu svinīgumu, ko nevarēšu nekad mūžā aizmirst." Viņš citēja Raiņa vārdus: „Akmens runu runā, akmens dziesmu dzied . . ."

Ar cildenumu O. Osvalds pieminēja paaudzi, kas jauniešus svešumā izaudzinājusi par latviešiem, pašiem vecākiem pārdzīvojot asimilācijas draudus. „Mēs esam šai paaudzei parādnieki," teica runātājs. „Mums tagad ir Divreiz divi nometnes, ģimnazija Minsterē un vasaras ģimnazijas, kādu iespēju agrāk mums nebija. Tad kokles vēl bija retums, tāpat koklētāju un dejotāju. Klīvlandē to jau bija tuvu tūkstotim. Pat attālums mūs nespēj vairs šķirt. 1975. gadā notiks Vispasaules 3. jauniešu kongress. Par visu to mums pateicība jāsaka mūsu vecākiem," tāds bija runas saturs jauneklim, kas nākošā gadā vadīs Divreiz divi nometni Toronto. Viņa runai publika ilgi aplaudēja.

ALAs vicepriekšsēdis V. Bērziņš paziņoja balvas, ko piespriedusi PBLA, minot arī rotkali Ridusu, kas dzīvo šejienes pavalstī, bet slimības dēļ nav varējis ierasties saņemt piešķirto apbalvojumu.

Skolas pārzinis A. Liepkalns ALAs izglītības nozares uzdevumā pasniedza goda zīmes skolēniem Paulim Raudsepam un Karmenai Straumēnai (jau otro gadu). Bostonas tautietis — cīnītājs un mecenāts V. Antiņš atcerējās latviešu skolu, dāvinot tai J. Lejiņa gleznu „Skola", bet pa 100 dol. dāvinājumu Saulespkalna gaidu vienībai, Daugavas 8. skautu vienībai un deju kopai.

Telegrafiski sarīkojuma akta dalībniekus sveica senātori Ed. Bruks, T. Kenedijs un gubernātors Sardžents.

Priekšnesumos, deklamējot dzimtenes dzejnieku vārsmas, piedalījās: Z. Krēsliņa, A. Bērziņa, B. Liepiņa, M. Gārnis, J. Sils, J. Kaža, V. Bērziņš un L. Liepkalne, papildinot tās ar Rīgas skatu krāsainām slīdītēm. Īpašu baudījumu sniedza mūzikālais koncerts ar torontieti Juri Ķeniņu (čells) ar Dr. I. Gutbergas klavieŗu pavadījumu, Svinīgo noskaņu vairoja skautu un gaidu karoga ienešana. Māc. A. Galiņš zīmīgi atgādināja pienākumu un to, ko darām pāri par savu pienākumu.

Vakaru papildināja Silvestra Lamberga vadītā radio pusstunda latviskās kultūras mantojuma ietvaros, kuŗā viņš mūzikas pavadījumā lasīja politisku eseju angļu valodā, radot jautājumu, vai lielai tautai ir lielākas tiesības dzīvot nekā mazai? Tad viņš minēja Latviju, kuŗu apspiedusi Padomju savienība, vara, kas atsakās dot brīvību latvju tautai. Šo patriotisko uzrunu pabeidza ar Latvijas himnu. O. A.

Laba Ziemsvētku dāvana

MONTREALAS DAINOTĀJU-KOKLĒTĀJU pirmā skaņu plate

Visās lielākās grāmatnīcās vai pasūtinot tieši ekspedīcijā:

c/o Ilga Štauvers, 291 Lorraine Dr., Baie d'Urfe, Que., H9X 2R2.

Stereo plates cena $6.50

Piesūtīšana $0.50

Ne kritizēt, bet darīt

Latvijas neatkarības proklamēšanas 55 gadu atceres akts Barbizona Plaza viesnīcā 17. novembrī Ņujorkā sākās ar 50 minūšu nokavēšanos, kad organizācijas ar 9 karogiem un korporāciju piedalīšanos ievadīja sarīkojumu. Garīgo ievadījumu izdarīja māc. R. Zariņš. Atklāšanas uzrunā Ņujorkas latviešu organizāciju padomes priekšsēdis N. Grava brīdināja, ka pasaules sabiedriskā doma iegājusi apmulsuma stadijā. Ilgajos trimdas gados latviešu dzīvē radušās šaubas, kādēļ vēl vairāk uzturama mūsu vienība, sevišķi ar igauņiem un lietuviešiem, tāpat pārējām apspiestām tautām. 18. novembŗa gars lai būtu mūsu vienības demonstrējums nākotnē.

Igauņu nacionālās apvienības priekšsēdis I. Plērs, kas bija arī PBLA priekšsēža U. Gravas līdzgaitnieks Helsinku cietumā, norādīja uz abu tautu kopējiem mērķiem. Apsveikuma rakstus bija sūtījuši Ņujorkas gubernātors N. Rokfellers, pilsētas galva Dž. Lindsijs, senātors D. Šveikers no Pensilvēnijas, lietuvieši un ALAs goda priekšsēdis P. Lejiņš.

Svētku runā Latviešu nacionālās apvienības Kanadā priekšsēdis T. Kronbergs pievērsās sabiedriskā darba darītājiem un starptautisko notikumu norisei, kā arī PBLA priekšsēža veikumam Eiropas drošības konferences laikā Helsinkos un aicināja saglabāt nacionāla vienotību. „Neviens nedrīkst stāvēt malā, ikvienam ir aktīvi jādarbojas vai jāatpērkas, kārtīgi samaksājot," teica T. Kronbergs un aicināja iestāties Brīvības fondā, kas darbojas pie PBLA, iemaksājot 500 dolaru — uzreiz vai pa daļām.

Tālāk runātājs norādīja, ka ir personas, kas šķeļ tautas kopību, apzinīgi vai neapzinīgi kultivējot paaudžu domstarpības. Visvairāk pašreiz strādā mūsu vidējā paaudze, jo vecā sāk apgurt. Jaunā vēl nav sākusi strādāt, bet nodarbojas ar kritizēšanu.

Runātājs vēl atgādināja, ka pārāk bieži paļaujamies uz citām tautām, ko nedrīkst darīt aklā ticībā, un aicināja saglabāt latvietību visiem spēkiem. Latviešu tauta dzimtenē izturēs. Vai mēs izturēsim svešumā?

Koncerta daļā Longailendas koris diriģenta R. Baloža vadībā nodziedāja 8 dziesmas, no kuŗām divas bija jāatkārto. Apmeklētāju ap 700. Akta nobeigumā T. Kronbergs pasniedza Kultūras fonda atzinības rakstu gleznotājam R. Krūkliņam.

Ņujorkā 18. novembrī bija divi atsevišķi dievkalpojumi un kopējs dievkalpojums Bruklinā ar mācītāju R. Zariņa, A. Ozola un O. Gulbja piedalīšanos. Bazūnes solo spēlēja Alberts Gēliņš. —be

Ausmas Jaunzemes dzejoļi

nazijā, mans literātūras skolotājs bija prof. Kārlis Kārkliņš.

Vairāki DV sarīkojumi

Aizvadītajā DV Toronto nodaļas valdes sēdē 15. novembrī bija ieradies arī nodaļas biedrs un apdrošināšanas aģentūras vadītājs Ilmārs Andrejsons. Viņš sēdes dalībniekus tuvāk iepazīstināja ar jauninājumiem apdrošināšanas laukā un nāca ar ierosinājumu uzlabot DV nama apdrošinājumu. Pārrunāja nodaļas tuvākos sarīkojumus. 25. novembrī plkst. 4.30 pēcp. DV namā sāks izrādīt skaņu un krāsu filmu Mēs... Filmu izrādes DV namā vēl notiks 26., 27,. 28. un 29. novembrī pl. 7.30 vak.

Pirmoreiz rīkotais nodaļas biedru — jubilāru godināšanas vakars notiks 30. novembrī pl. 8 vak. DV namā. Tajā apsveiks „apaļo gadu" jubilāriem, sākot ar aizvadītiem 50 dzīves gadiem. Priekšnesumu daļā piedalīsies skatuves dalībnieki Elgars Ābele un Maija Ķuze, kā arī baritons Alberts Vītols. Vanadzes rūpēsies par cienasta galdu. Darbosies bufete un spēlēs deju mūziku. Vakarā aicināti piedalīties arī nodaļas labvēļi.

Ziemsvētku eglītes vakars pieaugušiem būs 15. decembrī, pl. 7.30 vakarā, bet bērniem 16. decembrī pl. 3 pēcp. DV namā. 31. decembrī Jaungada sagaidīšana DV namā. Janvāŗa beigās iecerēts Zviedrijas izdoto leģionāru piemiņas vakars; 2. februārī nodaļas tradicionālais karnevāls; 4. maijā — Maija balle.

Sakarā ar notikušo varoņu godināšanas svētbrīdi 11. novembrī Saulainē, Kritušo karavīru pieminekļa pārvaldei novēlēja 30 dol. O. K.

DAIŅAS KORIS UZ DEKORĒTĀS SKATUVES 18. NOVEMBŖA AKTĀ TORONTO Foto: Verners Cinis

KANADAS ZIŅAS

LONDONA

Kivanis kluba lielajā zālē 11. novembrī risinājās Londonas latviešu kopas dāmu komitejas rīkotais Ziemsvētku tirdziņš kopas priekšnieces Janīnas Sāras vadībā. Tirdziņā bija iegūstami gan pašu dāmu cepumi un izstrādājumi, gan rotas ķetas, ādas izstrādājumi un keramika, grāmatas, svētku kartītes, skaņu plates, gleznas, vietējo dravnieku bišu medus un daudz citu mantu svētku dāvanām. Šogad tirdziņš bija īpaši kupli apmeklēts. A.

HAMILTONA

Latviešu baznīcas telpās pēc dievkalpojuma Hamiltonas gaidas un skauti bija rīkojuši tradicionālo Ziemsvētku tirdziņu, lai gūtu līdzekļus gaidu un skautu darbam. Tirdziņā bija iegūstami svētku cepumi, dažādi rokdarbi, arī konservēti augļi un saknes. Pie mantu galdiem pircējus apkalpoja guntiņas, gaidas un skauti. Nepilnas stundas laikā visas mantas bija izpirktas. J. G.

VINIPEGA

Vietējā leģiona zālē 10. novembrī bija sarīkots Vinipegas latviešu biedrības Mārtiņu vakars. Tas ir vienīgais sarīkojums, kurā ierodas „veclatvieši" gandrīz no visas Manitobas, lai kopā ar „jaunlatviešiem" pavadītu dažas stundas pie zoss cepeša un skābiem kāpostiem. Bija arī mantu izlose. No Vinipegā dzīvojošiem 200 latviešiem Mārtiņvakarā bija ieradušies 120. DV Manitobas nodaļas saime pulcējās 11. novembrī K. un L. Smoļinsku mājā, lai atzīmētu Lāčplēšu dienu, ko ievadīja DV Manitobas nodaļas valdes sekretārs K. Smoļinskis. Ar klusuma brīdi pieminēja kritušos un Sibirijā nomocītos cīnītājus, nodziedot DV himnu. T. Puisāns sniedza vēsturisku atskatu par 11. novembri. Nodaļas priekšnieka vietnieks J. Jandavs izrādīja filmu no DV dienām Manitobā. Sarīkojums beidzās ar groziņu vakaru. J. Z.

Sv. Katrīnu latviešu mednieku un makšķernieku klubs atzīmēja savu 20 gadu darbības jubileju ar skaistu un bagātu saviesīgu vakaru. Augšējā uzņēmumā kluba dibinātāji, no kreisās: N. Duša, K. Pētersons, H. Freimanis (kluba priekšnieks) un J. Jundzis; aizmugurē: J. Vērdiņš, F. Albertiņš un E. Grīnbergs. Apakšējā attēlā jaunie goda biedri: P. Odiņš, V. Trunta, A. Freimane, V. Pavlova un J. Paeglis. Foto: J. Ligurs

Sarīkojumu Kalendārs

24. nov. pl. 1.00 pēcp. — M. Zīverta Tīreļpurvs. Toronto teātŗa inscenējums.
24. nov. pl. 6.00 vak. — Hartoga Debesgulta. Sanfrancisko Mazā teātŗa inscenējums.
24 novembrī pl. 7.30 vak. Latviešu namā latviešu katoļu gadskārtējais sarīkojums ar bazāru - loteriju.
27. nov., pl. 8.30 operdziedātāja soprāns Ruta Gerke Sv. Lorensa centrā, Taunhallē.
29. novembrī Latviešu namā māc. R. Ekšteina paredzētais Pārdomu vakars nenotiks.
30. novembrī — pl. 8 vak., DV namā nodaļas jubilāru godināšanas vakars ar priekšnesumiem.
1. dec. pl. 9.30 no rīta Sv. Jāņa draudzes dāmu komitejas rīkotais Ziemsvētku tirdziņš, 200 Balmoral Ave.
2. decembri — plkst. 12 dienā Bērzainē TLMM klubs rīko š. g. nobeiguma tītaru šaušanas sacensības.
6. dec. pl. 2 pēcp. Latviešu Pensionāru Apvienības Toronto sanāksme Latviešu namā ar prāvesta Dr. P. Kokina referātu „Aizkapa dzīves noslēpums".
8. un 9. decembrī — DV Tradicionālais Ziemsvētku tirdziņš — 125 Broadview Ave. Toronto. Atvērts sestdien no pl. 10 — 9 vak., svētdien no pl. 10 — 4 pēcp.
15. dec. pl. 7 vakarā Sv. Jāņa draudzes baznīcā, 200 Balmoral Ave., koncerts Ziemsvētku ieskaņai. Piedalās Pēteris Lielzuika un Anita Grigale.
15. decembrī — DV namā, DV Toronto nodaļas biedru Ziemas svētku eglītes vakars.
16. decembrī — DV namā, Ziemas svētku eglītes vakara sarīkojums bērniem.
22. decembrī — pl. 8.30 vak. Latviešu namā LNJAK balle.
28. decembrī — pl. 1 dienā Latviešu nama galvenajā zālē Latviešu pensionāru apvienības Ziemsvētku atskaņu sarīkojums tikai biedriem un to laulātiem draugiem. Ieeja pret ziedojumiem.
31. dec. Jaungada sagaidīšana Latviešu namā.
31. dec. — DV Toronto nodaļas Jaungada sagaidīšana.
26. un 27. janv. Latviešu namā TLTA ģimnazijas Draudzīgā aicinājuma sarīkojumi.
1974. g. — 2. febr. DV Toronto nod. Masku balle.
1974. g. 9. febr. apvienoto vīru koŗu koncerts ar deju Lietuviešu zālē — 1573 Bloor St. W. Piedalās vīru koris Junda, Zuikas vīru koris un Viesturs. Vīru koŗa Viesturs sarīkojums

HAMILTONĀ

24. nov. pl. 6.30 Royal Connaught viesnīcas Kristall zālē 18. novembŗa sarīkojums. Dziedās vīru ansamblis Kalvis no Toronto. Pēc tam saviesīgs vakars ar deju.

SV. KATRĪNAS

25. nov., pl. 3 pēcp. — DV Sv. Katrīnas nod. vanadžu kopas gadskārtējais Ziemsvētku tirdziņš 101 Garnet St.

LATVIEŠU APRIŅĶIS

1. dec. — pl. 7.30 vak. DV Druvas nod. rīko 11. gada svētkus Shelburnā Community centra zālē.

Sporta apskats

Raimonds Bulte arī turpmāk vadīs Latviešu sporta padomi

Latviešu sporta padomes brīvajā pasaulē kongresā Latviešu namā Toronto 10. novembrī piedalījās sporta darbinieki un sportisti no Kanadas un ASV, pēdējos pārstāvot ASV latviešu sporta dzīves vadītājam T. Aldzeram, V. Aldzerei, A. Kandrovskim un V. Tumam. Pēc Kanadas latviešu sporta dzīves vadītāja A. Dzilnas uzrunas prezidija priekšsēdis R. Bulte atklāja kongresu. Tam sekmes novēlēja T. Aldzers, A. Kandrovskis un A. Tīcmanis.

Par kongresa vadītāju ievēlēja T. Aldzeru, bet sekretāru G. Gubiņu. Viens svarīgākiem darba sekas punktiem bija prezidija vēlēšanas nākamiem diviem gadiem. Iepriekšējais prezidijs aklamācijas veidā tika ievēlēts par jaunu — priekšsēdis R. Bulte, A. Mackars, G. Gubiņš, A. Ansone, J. Ādminis. Revīzijas komisijā — R. Kadiķis, A. Auptmanis un A. Kudrašovs.

R. Bulte atzīmēja, ka prezidijs centies iedzīvināt iepriekšējā kongresā pieņemtos lēmumus. Sadarbība ar ASV, Kanadu un Austrāliju bijusi teicama. Pozitīvi vērtējams T. Aldzera aicinājums piedalīties ALAs sporta biroja sēdē, jo šādi rodas iespēja saskaņot un izvērtēt ASV un Kanadas sporta vadību vēlmes un darbību. Dziesmu svētku laikā Klīvlandē sporta padomes organizētās brokastīs piedalījušies 41 persona, un šajā reizē apspriests daudz laikmetīgu problēmu, saistītas ar latviešu sporta dzīvi. Sporta padome organizējusi basketbola soda metienos korespondences sacīkstes, bet panākumi bijuši vāji. Daudz labāk veicies ar novusa korespondences sacīkstēm. Arī šaušanā tiek organizētas korespondences sacīkstes pasaules mērogā. Par jaunu izdod Sporta Apskatu, bet tomēr šinī darbā ir daudz grūtību, jo nelielais abonementu skaits — 168 — nedod pietiekami līdzekļu izdevumu sekšanai, tāpēc jāatrod solida materiāla baze žurnāla izdošanas nodrošināšanai. Revīzijas komisijas priekšsēdis R. Kadiķis atzīna prezidija darbību par slavējamu un pateicās. Visur rit ļoti rosīga sporta dzīve. Daudzi jaunās audzes sportisti guvuši izcilas sekmes ne tikai latviešu sacīkstēs, bet iekļuvuši arī savu valstu labāko vidū, pat izlases vienībās.

Vislielākais reģistrēto sportistu un sporta darbinieku skaits ir Austrālijā, jo turienes skolās nav organizētu sporta nodarbību, tāpēc sporta klubiem netrūkst sportot gribētāju, kamēr Ziemeļamerikā skolu noteikumi aizliedz skolu vienību dalībniekiem startēt citur. Austrālijai reģistrēto skaits ir ap 1000, ASV — 600, Kanadai — 288, bet jaunajai Ziemeļamerikas novusa savienībai, kas reģistrēta tieši pie sporta padomes, ir 63 sportisti. Nebija ziņojumu no Anglijas, Zviedrijas un Vācijas.

Kongress apstiprināja apbalvošanai Austrālijā Andri Blicavu — par izciliem panākumiem basketbolā, iekļūstot Dienvidaustrālijas izlases vienībā; Ritu Saivu peldēšanā, kas pārspējusi jau bijušās pasaules rekordistes Ilzes Konrades rekordus; Arnoldu Zvirgzdiņu — basketbolistu un treneri; Arvīdu Bebri — sporta darbinieku un treneri; Frici Ašenkampfu — trenē un vada Adelaidē sieviešu volejbolu; Liesmu Danti — volejbolā; Jāni Veisu — basketbola un volejbola treneris. ASV: Ilzi Pāži — sporta darbiniece, jaunatnes audzinātāja un volejboliste; Birutu Pūri — volejbolā, sporta darbiniece un volejbola tiesnese; Rutu Zariņu-Helmani — volejboliste, sporta darbiniece un gatavo doktora disertāciju fiziskā audzināšanā; Gunu Presnikovu — trenere slēpošanā; Hūgo Hūnu — tenisā. Kanadā: bijušo pasaules rekordisti ātrslidošanā, Kanadas rekordisti Silviju Burku; Ivaru Zvaigznīti — izcils vieglatlēts, kas guvis daudz uzvaru kanadiešu sacīkstēs un bijis Kanadas izlasē; Voldemāru Kļaviņu — slēpotājs, treneris un sacīkšu organizātors, sporta darbinieks; Kārli Gulbi — futbola sporta darbinieks. Ar īpašu kongresa lēmumu piešķīra lielo nozīmi sporta padomes priekšsēdim Raimondam Bultem, kas ir arī LSAK loceklis un internacionāls basketbola tiesnesis.

Garākās pārrunās dalībnieki pakavējās pie Sporta Apskata financēšanas jautājumiem. Pašreiz Sporta Apskatu izdod reizi mēnesī, un žurnāla cena ir tikai 50 centu. Lai izdevumus segtu ar abonementu maksām, vajadzīgi vismaz 240 abonētāji. Kongress tomēr vienojās paaugstināt žurnāla cenu uz 75 centiem eksemplārā.

Vispārējs atzinums bija, ka Ziemeļamerikas baltiešu sporta federācijas darbība kļuvusi pilna neveiksmēm. Sacīkšu vadība bieži bijusi vāja, trūcis koordinācijas sarīkojumu izkārtošanā. Federācija prasa arī pārāk daudz līdzekļu, tāpēc sporta vadībai bija ieteikts apspriest šā darba lietderību nākotnē.

Nolēma turpmāk par katru reģistrētu sportistu ņemt 10 centu sporta padomei, sākot ar 1974. gadu. G. Gubiņš informēja, ka materiālu vākšana Sporta vēsturei rit sekmīgi, bet Ziemeļamerikas novusa nozares vadītājs A. Kandrovskis savukārt ziņoja, ka tiek sagatavoti iespiešanai novusa spēles noteikumi.

Kongresu beidzot, pateicību izteica prezidijam un kongresa vadītājam T. Aldzeram.

Vakarā LSAK ballē bija ieradušies arī viesi no ASV. LSAK valdes priekšsēdis A. Dzilna apbalvoja šā gada spējīgākos Kanadas latviešu sportistus — jaunatnes basketbolā Andri Lūdumu, senioru basketbolā Uldi Siksnu, tenisā Baibu Auderi un Egonu Pilskalnieti, vieglatlētikā Sandru Bāderi un Valdi Matisonu, golfā Juri Bērziņu, futbolā Austri Liepu, volejbolā Kaivu Celdomu, Andri Richteri, peldēšanā Ivaru Grimbu, novusā Valdi Teteri un šaušanā Hamiltonas latviešu mednieku un makšķernieku kluba vienību. Ballē bija pulcinājusi ap 150 apmeklētāju.

Ž. Zentiņš

PRIVĀTI

Ellesmere — Markham Rd. rajonā

PĀRDODAMA

6-ISTABU DUBULTĶIEĢEĻU MĀJA,

2 virtuves, izbūvēts pagrabs, skaists dārzs. Ļoti izdevīgs pirkums latviešiem, izmantojot pirmo hipotēku Latviešu (Toronto) Kreditsabiedrībā.

Zvanīt pēc pl. 6 vakarā 439-6786, prasot pēc Staņislava Šakina.

PROF. A. DREIMANIS JAUNZĒLANDĒ

Ģeoloģijas profesors A. Dreimanis, kas darbojas par mācības spēku Rietumontario universitātē Londonā, 17. novembrī izlidoja uz Jaunzēlandi, lai kā Kanadas delegāts piedalītos Starptautiskā kvartāra pētnieku (INQUA) kongresā, kur nolasīs referātu, kuŗa otrs autors ir igauņu ģeologs A. Raukas. Referātā iztirzās kādu mūsu zemes vēstures problēmatisku posmu (pirms 25 līdz 60 tūkstoš gadiem) ziemeļu puslodē. Bez tam prof. A. Dreimanis vadīs sompoziju par šļūdoņu nogulumiem — morēnām. Viņš piedalīsies arī vairākās jaunzēlandiešu organizētās ģeoloģiskās ekskursijās, cerot apmeklēt arī Jaunzēlandes latviešus. Prof. A. Dreimanis, kas ir Latvija Amerikā redakcijas līdzstrādnieks, rakstīs no Jaunzēlandes mūsu laikrakstam. Rd.

DVF delegātu sapulce martā

DVF valdes sēdē Londonā Par 3. Globālo DV dienu rīcības komitejas priekšnieku apstiprināts DVF Aprūpes daļas vadītājs I. Pālītis, jo iepriekš izraudzītais kandidāts K. Krūmiņš Angliju astāj. Rīcības komitejas darbības uzsākšanai atļāva nepieciešamos līdzekļus. Sēdē piedalījās arī DV Jaunatnes nozares vadītāja Baiba Šmita-Kalēja, kas informēja par DV jaunatnes darbu un jauno vadlīniju projektu. DVF Jaunatnes daļas vadītājs U. Rēveliņš centīsies šīs vadlīnijas iespēju robežās iedzīvināt.

Vanadžu daļas vadītāja M. Ķeņģe ziņoja par vanadžu kopas darbību, Iekšējās informācijas daļas vadītāja A. Liepiņa — par sadarbību ar laikrakstu redakcijām un atgādināja valdes lēmumu par DV Mēnešraksta abonentu skaita palielināšanu. Ārējās informācijas daļas vadītājs G. Tamsons informēja par pretkomūnistisko konferenču un Britu līgas Eiropas brīvībai darbības atspoguļošanos britu presē. Līga uzsākusi rosīgu darbību un aicina arī apspiesto tautu trimdiniekus uzrādīt lielāku politisku aktīvitāti. Par Kultūras daļas rosmi ziņoja A. Freimanis. Par labu Minsteres ģimnazijai sarīkota loterija ar 33 laimestiem un 6500 lozēm. Izloze 3. martā. Plkv. Kalpaka un Leģiona atceres vakars Londonā notiks 9. martā, bet delegātu sapulce 9. un 10. martā. Valde atvēlēja līdzekļus Karlailas nodaļai 18. novembŗa programmas sagatavošanai.

Saimniecības daļas vadītājs G. Rītiņš ziņoja, ka Minsteres ģimnazijas stipendiju fondā Londonas, Bedfordas, Mančestras un Līdsas nodaļas iemaksājušas kopā 220 angļu mārc. Pašlaik stipendiju fondā 455 mārc. DVF valdes sekretārs L. Ceriņš pārbaudījis un izšķirojis archīva materiālus; valde pārrunāja to uzglabāšanu un izvietošanu. A. L.

Brīdinājums uzspridzināt latviešu namu

DV DIENVIDKALIFORNIJAS APVIENĪBAI DESMIT GADU

DV Dienvidkalifornijas apvienības desmit gadu darbības atceres svinības bija apvienotas ar Latvijas atbrīvošanas cīņu dalībniekiem un Lāčplēšu dienai veltītu sarīkojumu, kas notika 10. novembrī jaunajā Latviešu namā Losandželosā. Sarīkojumu sākot, zālē ienesa Dienvidkalifornijas un Ziemeļkalifornijas DV apvienību karogus, kā arī Latviešu leģiona 32. pulka kaujas karogu, pie kuŗa sardzē stāvēja apvienības biedri — kaŗa invalidi.

Apvienības priekšnieks E. Leimanis nolasīja DV svinīgo solījumu. Pēc svētbrīža, ko vadīja mācītājs E. Caune, apvienības priekšnieks iepazīstināja klātesošos ar apvienības darbību aizgājušos desmit gados. Svētku runā, raksturodams DV organizācijas līdzšinējo darbu un nākotnes izredzes, DV ASV priekšnieks J. Utināns aicināja domāt par organizācijas un visas latviešu tautas nākotni. „Tauta var zaudēt un atkal atgūt brīvību, ja tikai nezūd pati tauta," norādīja runātājs. Viņš kopā ar ASV vanadžu priekšnieci A. Tīdemani pasniedza arī apbalvojumus apvienības darbiniekiem: DV ASV valdes goda rakstus — M. Grīnvaldei, K. Kalējai, A. Liepiņai, J. Liepiņam un Z. Rebiņam, DV centrālās valdes atzinības rakstu — A. Arbeiteram, bet DV zelta nozīmi — apvienības vanadžu kopas priekšniecei V. Leimanei. Centrālās valdes atzinības raksts jau agrāk bija pasniegts mūžībā aizgājušam apvienības priekšnieka vietniekam mācītājam A. Grietenam, kuŗa piemiņu klātesošie godināja ar klusuma brīdi.

DV Dienvidkalifornijas apvienību sveica ALAs vicepriekšsēdis Dr. J. Cilnis, ASV vanadžu priekšniece A. Tīdemane, DV ASV valdes aprūpes nozares vadītājs un Detroitas DV apvienības pārstāvis A. Tīdemanis, Milvoku DV apvienības pārstāve — vanadžu kopas priekšniece M. Cukura, DV Kolorādo apvienības priekšnieks A. Gulbis, Kolorādo vanadžu kopas pārstāve A. Gulbe un DV Ziemeļkalifornijas apvienības pārstāvis V. Švāns. Sveicienus un laba vēlējumus bija atsūtījuši arī archibīskaps A. Lūsis, DV organizācijas priekšnieks J. Frišvalds, DV Kanadas valdes priekšsēdis E. Krūka, Kanadas vanadžu priekšniece M. Jonāne, Vācijas DV priekšnieks J. Leitītis, DV informācijas nozaŗu vadītājs ASV E. Peniķis, DV Britu Kolumbijas nodaļas valdes priekšsēdis V. Kajaks, DV apvienības ASV Ziemeļaustrumos priekšnieks J. Endziņš, DV centrālās valdes referents jaunatnes audzināšanā T. Sīlis, ASV vanadžu bijušā priekšniece V. Freija un vairāki citi DV darbinieki.

Mūzikālos priekšnesumus sarīkojumā sniedza dziedone Antonina Vaivode un dziedonis Andrejs Krūmiņš pianistes Dairas Cilnes klavierpavadījumā. Pēc vanadžu sarūpētām vakariņām sekoja balle un mantu loterija. Sarīkojums Latviešu namā bija labi apmeklēts, par spīti telefoniskam brīdinājumam (latviešu valodā), ka namu sarīkojuma laikā uzspridzinās.

DV Dienvidkalifornijas apvienība nodibinājās 1963. gada 18. augustā T. Kārkliņa, E. Leimaņa un P. Pļavnieka ierosmē. Dibināšanas sapulcē piedalījās 23 personas, bet tagad apvienībai ir vairāk nekā 200 biedru. Savos desmit darbības gados apvienība savākusi aprūpei pāri par 10.000 dol., no kuŗiem 1720 dol. savākti vietējai, bet pārējais — vispārējai aprūpei (Ziemsvētku un Aizvesto piemiņas dienas ziedojumu vākšanas akcijās). Apvienības materiālu atbalstu saņēmuši dažādi latviskās audzināšanas pasākumi. Vairākiem jauniešiem ir arī piešķirtas stipendijas latviskās izglītības papildināšanai. Apvienība ir pirmā Gaŗezera dalības zīmju īpašniece ASV rietumu krastā. Arī Latviešu nama būvei Losandželosā ziedots pāri par 1000 dol. Apvienība un tās biedri ievietojuši universitāšu un kolledžu bibliotēkās daudz grāmatu (angļu valodā) par Latviju un latviešiem.

Bez gadskārtējiem Latvijas atbrīvošanas cīņu dalībnieku, Kalpaka bataljona un Kurzemes cietokšņa atceres sarīkojumiem apvienība rīkojusi arī dažādus citus kultūrālus sarīkojumus. Trīs reizes gadā apvienība izdod informācijas izdevumu Vēstnesis, kuŗa metiens sasniedz 950 eksemplāru. Kopš apvienības nodibināšanās apvienības valdē strādā apvienības priekšnieks E. Leimanis, revīzijas komisijā — P. Kurcbaums, bet vanadžu kopas valdē — kopas priekšniece V. Leimane. Ar DV zelta nozīmi ir apbalvoti apvienības darbinieki E. Leimanis, V. Grīnvalds un V. Leimane. K. K.

(Turpināj
natnes kultū
li", ierosinot
rējās Kanada
dienās. Valde
na par lietde
kultūras noz
nisko izkārt
besa ieteica
iesaistīt arī
bas komiteja
šim dažādu
praktiski īste
T. Kronber
par jaundibi
vinces daud
kuŗā latvieši
līdz šim nav
dalībnieki pa
lītu neapmier
roja valdes p
bergu saziņā
labvēlīgāku
Izglītības n
Mežaks ziņoj
zares un skol
to literātūras
su. Globālai
šim nolūkam
nai paredzēji
AK valde no
ļiem piešķī
dol. I. Purva
ieteica griez
pie valdības
Mežaks to no
dījumam nep
vēlāk šāds p
ciešams attie
cēšanai resp
tā. Tāpat J.
arī B. Rub
vērtēšanas k
I. Gubiņa, S.
te un L. Jans
kādu jaunās
gu, jo uzskat
tēšanas komi
kompetentu
dagoģijas me
Spraigas de
LNAK padom
sijas darbs, T
bilstot par pu
miem kandi
sniedzējiem, b
kandidātu ies
diģēšanu vai
iebildumus vē
priekšsēdis J.
ja kā nepama

KULTŪRAS

Ņujorkas K
bas komiteja
dē korporāci
pās nolēma
Ņujorkā šoga
janvārī viesni
za telpās ar
kas jaunatne
piedalīšanos.
apskatāms t
kultūra cītu k
arī apmēram
jama Drau
mam.

Kādas 4—6
dienas progr
terātūras un
jautājumiem.
ciāla tematik
šu dzīvi trin
ko varētu izt
tiem vai pa
rakstnieki il
savus darbus.
literātūras pē
jums. Ņujork
rāras ražas
divos gados.
jaunatnes lite

Pirmās die
dzēts Koncer
tais koncerts,
jaunās paaud
da Zirnīte. Vi

Izsludinās skolu . . .

(Turpinājums no 1. lp.)

natnes kultūras nedēļas nogali", ierosinot to ietilpināt vispārējās Kanadas latviešu kultūras dienās. Valde principā to atzina par lietderīgu un uzdeva kultūras nozarei apsvērt tehnisko izkārtojumu. Baiba Rubesa ieteica turpmāk LNJAK iesaistīt arī 18. novembra rīcības komitejas darbā, kas līdz šim dažādu iemeslu dēļ nebija praktiski īstenojies.

T. Kronbergs informēja arī par jaundibināto Ontario provinces daudzkultūru koncilu, kurā latvieši un vispār baltieši līdz šim nav pieaicināti. Sēdes dalībnieki par to izteica nedalītu neapmierinātību un pilnvaroja valdes priekšsēdi T. Kronbergu saziņā ar BTFK panākt labvēlīgāku atrisinājumu.

Izglītības nozares vadītājs J. Mežaks ziņoja par izglītības nozares un skolu valdes izsludināto literātūras īsstāstu konkursu. Globālais kultūras fonds šim nolūkam balvu piešķiršanai paredzējis 900 dol., bet LNAK valde no skolu fonda līdzekļiem piešķīra iztrūkstošos 75 dol. I. Purva un B. Rubesa gan ieteica griezties pēc pabalsta pie valdības iestādēm, bet J. Mežaks to noraidīja kā šim gadījumam nepiemērotu veidu, jo vēlāk šāds pabalsts būs nepieciešams attiecīgo darbu publicēšanai resp. izdošanai grāmatā. Tāpat J. Mežaks noraidīja arī B. Rubesas ierosinājumu vērtēšanas komisiju (L. Vīks, I. Gubiņa, S. Pogule, M. Miezīte un L. Jansone) papildināt ar kādu jaunās paaudzes paidagogu, jo uzskata apstiprināto vērtēšanas komisiju par pietiekoši kompetentu arī modernās paidagoģijas metodēs.

Spraigas debates izraisīja arī LNAK padomes vēlēšanu komisijas darbs, T. Kronbergam iebilstot par publicētiem ieteikumiem kandidātu sarakstu iesniedzējiem, bet V. Liepiņš par kandidātu iesniegtā teksta rediģēšanu vai saīsināšanu. Šos iebildumus vēlēšanu komisijas priekšsēdis J. Grodnis noraidīja kā nepamatotus, jo vēlēšanu komisija jautājumus apspriežot vadījusies no lietderības viedokļa vēlēšanu instrukcijas robežās. Kā ziņoja J. Grodnis, tad LNAK padomes vēlēšanās nodoto balsu skaitīšana paredzēta 8. un 9. decembrī.

Kasieris K. Tannis ziņoja, ka pēdējā laikā LNAK mūža dalībnieku iemaksas 100 dol. apmēnokārtojuši A. Tīcmanis, A. Jekste, A. Pušpurs un A. Kromanis, tā mūža dalībnieku skaitam sasniedzot 179. Toronto latviešu katoļu draudze iemaksājusi 100 dol. PBLA līdzekļu vākšanai, bet Karavānas Rīgas paviljona organizētāji atmaksājuši 100 dol. no sava 200 dol. aizņēmuma. Nākošās rīcības komitejas vadību Rīgas paviljona organizēšanai LNJAK uzticējusi Richardam Ārgalim, kam iesūtāmi vai pieteicami visi ierosinājumi. Savā laikā no LNAK kases 200 dol. nosūtīti Latviešu nacionālam fondam Zviedrijā, par ko vēl nav saņemts ne kvitējums, ne arī apstiprinājums par naudas saņemšanu. Pēc J. Mežaka ierosinājuma valde piešķīra 200 dol. TLTA ģimnazijai, kas šogad atskatās uz divdesmit darbības gadiem.

Dr. A. Šteins vēl informēja sēdes dalībniekus par līdzekļu vākšanu Latvijas brīvības fondam, kam tuvākā laikā jāizsūta individuālie aicinājumi. Valde ieteica šajā darbā pieaicināt Toronto latviešu pensionāru apvienību. Kritiskas piezīmes par šī fonda ALAs izstrādātiem noteikumiem izteica J. Grodnis, jo pamatideja šo uzdevumu paredzēja PBLA. Arī V. Upeslācis norādīja, ka šī jautājuma kārtošana nav gājusi paredzētā virzienā, jo idejas ierosinātājs ir Dr. A. Šteins un viņa ierosinājums apspriests LNAK padomes sesijā, nododot PBLA tālākam izkārtojumam. Pēc tam Dr. J. Dimants ierosinājis arī ALAs kongresā, nododot pirmos savāktos līdzekļus 500 dol. apmērā. Šo jautājumu apsprieda bez konkrētiem lēmumiem.

R. N.

18. novembra pieņemšanā Latviešu namā Toronto, no kreisās: Lietuviešu centrālās organizācijas Kanadā priekšsēdis E. Čuplinskas, Igauņu centrālās organizācijas priekšsēdis U. Peterso, Ukraiņu komitejas priekšsēdis Dr. P. Hlibovičs, Lietuvas ģenerālkonsuls Kanadā Dr. J. Žmuidzinas un LNAK priekšsēdis T. Kronbergs. Foto: JAK

KULTŪRAS DIENAS ŅUJORKĀ 26. UN 27. JANVĀRĪ

Ņujorkas Kultūras dienu rīcības komiteja 1. novembra sēdē korporācijas Lettgallia telpās nolēma Kultūras dienas Ņujorkā šogad rīkot 26. un 27. janvārī viesnīcas Barbizon Plaza telpās ar ALJA un Ņujorkas jaunatnes pulciņa Stops piedalīšanos. Otrā daļā būtu apskatāms temats: Latviešu kultūra citu kultūru starpā, kā arī apmēram pusstunda veltījama Draudzīgam aicinājumam.

Kādas 4—6 stundas no otrās dienas programmas veltītu literātūras un latviešu valodas jautājumiem. Literātūrā speciāla tematika būtu par latviešu dzīvi trimdā un dzimtenē, ko varētu iztirzāt ar referātiem vai paneļdiskusijās, bet rakstnieki illustrācijai lasītu savus darbus. Būtu arī latviešu literātūras pēdējo gadu vērtējums. Ņujorkā nav bijusi literāras ražas apskate pēdējos divos gados. Pieaicināmi arī jaunatnes literāti.

Pirmās dienas vakarā paredzēts Koncertapvienības rīkotais koncerts, kur piedalīsies jaunās paaudzes pianiste Anda Zirnīte. Viņa jau reiz Ņujorkā koncertējusi kopā ar diviem latviešu māksliniekiem no Kanadas. Kultūras dienu laikā būtu iekārtojama grāmatu skate.

Rīcības komiteja programmu apskatīja tikai vispārējos vilcienos, apsverot referātu tematiku un iespējamos referentus. Nākamajā sēdē nolēma izstrādāt sīkāku Kultūras dienu programmu. Galvenās Kultūras dienas šogad paredzētas Filadelfijā.

Dr. P. Norvilis ziņoja, ka pagājušā gada kultūras dienas Ņujorkā devušas neliešu atlikumu pirmoreiz pēc vairākiem gadiem. Sēdi vadīja P. Norvilis, protokolēja V. Irbe.

—be

Pārtraukuma laikā 18. novembŗa aktā Ītona auditorijā satikās, no kreisās: konsuls Dr. E. Upenieks, LNAK padomes priekšsēdis V. Upeslācis, ministrs Dž. Jaremko, archibīskaps A. Lūsis. un Toronto Sv. Jāņa draudzes mācītājs I. Gaide. Foto: J. Liģers

Kreditkarte

Mašīnas braucienam no Ņujorkas uz Denveru naudā vajadzīgi tikai 25 centi, ja kabatā ir kreditkarte. Ar „kvartu" jāsamaksā tikai nodeva par Delaveras upes tilta lietošanu, iebraucot no Ņujorkas Pensilvēnijā. Visus pārējos izdevumus var kārtot ar kreditkarti.

Kreditkarte ir iekaŗojusi Ameriku. Tā ir ērta, parocīga un izdevīga; dažos gadījumos tā var aizstāt personas apliecību un ir pierādījums par labu maksājumu kārtotāju. Parasti šī karte lietotājam nemaksā nekā, nedaudzos gadījumos jāmaksā gadamaksa. Ja to lieto ar apdomu un padomājot, ka par nopirkto tomēr būs jāmaksā, kreditkarte ir labākais maksāšanas līdzeklis.

Pašreizējos apstākļos Amerikā nēsāt pie sevis naudu vairāk nekā 10 dolaru ir risks, sevišķi lielpilsētās. Var gadīties, ka burzmā vai vientuļā vietā naudu var pazaudēt kāda gaŗnadža neatlaidības dēļ. Ar kreditkarti nav nekādu grūtību ieiet veikalā un nopirkt uzvalku, krāsu televīziju vai tikai kādu grāmatu dažu dolaru vērtībā.

Samaksāt lidojumu ar kreditkarti nav nekādu grūtību. Samaksāt to ar čeku var tikai tad, ja ir kreditkartes, jo meitene pie kases smaida, bet čeku nepieņem. Ar kreditkarti var samaksāt ceļojumu uz Eiropu vai kādu citu tālu zemi, un jums pat neprasīs citas apliecības. Meitene pie kases gan uzgriež kādu telefona numuru un noprasa, vai karte derīga, bet tā ir tikai piesardzība.

Cits gadījums. Klīvlandē dziesmu svētku laikā bija grūti dabūt viesnīcā istabas. Kāds tautietis nejauši atvēra savu naudas maku, kur bija vairākas kreditkartes. Kad viesnīcas darbinieks tās ieraudzīja, istaba atradās, kaut iepriekš to bija noliedzis.

Automašīnu īrēšanas vietās arī dažreiz ir neparastas paražas. Ja ir attiecīgās firmas izsniegta kreditkarte, nav nekādu problēmu īrēt mašīnu — pasniedz tikai karti un saņem mašīnas atslēgas. Dažos gadījumos ar šo karti pat dod atlaidi līdz 20%. Šādas iespējas ir universitāšu (ne visu) mācības spēkiem un augstākiem darbiniekiem, kas saņem ASV 20%, bet ārzemēs 10% atlaidi no īrēšanas maksas. Dažu viesnīcu vienības šādos gadījumos dod līdz 50% pazeminājumu, atkarībā no personu skaita. Tādas atlaides ir Šeratona un Hiltona viesnīcu un moteļu vienībām, kā arī dažām citām vienībām. Lai dabūtu mašīnu, maksājot naudā, vajadzīga drošības iemaksa, pat līdz 400 dolaru, un arī tad ne katrreiz mašīnu var noīrēt.

Pasūtinot preci pa pastu, nav tūliņ jāmaksā, var uzdot kreditkartes numuru un norādīt, ka maksājums būs ar šo karti. Pārdošanas vieta kartes numuru pārbauda, un tikai tad nosūta izraudzīto preci.

Apmēram puse no ASV iedzīvotājiem vai ap 30 miljonu ģimenēm ir vismaz viena kreditkarte. 17 milj. ģimenēm ir 3 vai vairāk kartes, bet 6 miljoniem 9 vai vairāk. Piemēram, šo rindiņu rakstītājam ir 11 dažādas kreditkartes.

Kādreiz kreditkartes iegūt varēja pavisam vienkārši. Bankas parasti tās piesūtīja mājās bez pieprasījuma. Tagad ir jāizpilda dažādas veidlapas, kamēr starplaikā izsniedzēji noskaidrojuši pieprasītāja maksāšanas spējas. Dažas firmas kartes izniedzot prasa minimālo izpeļņu. (Vieniniekiem tā ir mazāka, ģimenes cilvēkiem augstāka).

Parasti kartes izdevēja iestāde nosaka augstāko pirkšanas robežu. Sākumā tā var būt ap 300, vēlāk paaugstināta uz 500, bet trešo reizi kredits jau var būt 7—800 dolaru uz katras kartes. Degvielu firmu izdotām kartēm parasti robeža ir zemāka.

Lietošana ļoti vienkārša: pasniedz tikai karti pārdevējam, kas izraksta rēķinu un uzspiež uz kartes numuru. Rēķins pienāk pēc mēneša vai mazliet vēlāk. Ārzemēs izdarītiem pirkumiem rēķins parasti pienāk pēc trim mēnešiem. Arī lidmašīnu sabiedrības ar rēķinu piesūtīšanu nesteidzas. Ja rēķinu samaksā 20—25 dienas pēc izrakstīšanas (kam jāpieskaita vēl pirkšanas laiks, kopā apm. divi mēneši), tad nekādi procenti nav jāmaksā. Vērojams, ka latvieši kreditkarte sdaudz necienī. — Tās lieto gan jaunā un vidējā paaudze, bet samērā maz vecā paaudze. Vienmēr jāatceras, ka par pirkumu vēlāk būs jāsamaksā; ne viena vien ģimene tādā veidā nonākusi bankrotā.

Kalifornijā tagad iespējams ar kreditkarti samaksāt nodokļus, apdrošināšanas rēķinus vai braukšanas atļaujas. Citās pavalstīs var maksāt par ārstu vai slimnīcu pakalpojumiem, pat apbedīšanas birojam. Ar kreditkarti katrā laikā bankā, izpildot anketu, var saņemt naudu. Ja maksājumu nokavē vai nemaksā pilnā apmērā, bankas pierēķina aizdevuma procentus —1—1,5% mēnesī. Maksājot laikus, nav nekādu lieku izdevumu.

Pēdējā laikā kreditkartēm ir kāds jauninājums. Kartes otrā pusē ir maza melna svītra, kas ir magnētizēta un dod dažādu informāciju par īpašnieku. Katrā veikalā uz vienkāršas ierīces to var „izlasīt", tā saņemot vērtīgu informāciju un blēdīšanos padarot mazāk iespējamu.

Iespējams, ka nākotnē būs beznaudas maksāšanas veidi. Katram cilvēkam būs savs numurs (kā tagad ASV ir sociālais numurs). Ja būs kāds pirkums vai maksājums, bankas tūlīt no šī numura novilks vajadzīgo naudas vērtību, nelietojot čekus vai naudas zīmes. Ja cilvēks ar attiecīgo numuru būs nopelnījis darba algu vai saņēmis kādu maksājumu, bankas tūlīt šim numuram pārskaitīs attiecīgo vērtību.

Jau tagad ASV divās vietās pastāv „beznaudas pilsētas". Viena no tām ir mazs apgabals Longailendā, netālu no Ņujorkas pilsētas. Otra ir Kolumbus, Ohaijo, priekšpilsēta — Upper Arlington. Trešo gatavo Atlantas pilsētā Džordžijā, kur piecas bankas sagatavo elektroniskus naudas pārvedumus.

V. I.

(6. turpinājums)

Esmu jau šāvis iepriekšējos Jāņos Urbuļos un Vanderos. Pielādēju, kā nākas. Pacelu plinti gaisā un norauju mēlīti. Sievieši tur ar rokām ausis cieti. Brīnos, no kā viņām bail. Kad Augustēns šauj savas piecas patronas, man laiks padomāt. Atceros, kā man klājās vēl priekš dažiem gadiem. Līdzko pacēlu plinti gaisā, tā bailes bija klāt. Spiedu gan ar rādītāja pirkstu mēlīti ar visu spēku, bet šāviens negāja vaļā. Vēlāk Zvaigznīšu onkulis teica: „Spied taču mēlīti, nevis riņķi".

Nu bija pavisam švaki. Dūša bija papēžos. Ar otru roku gan norāvu mēlīti, noskanēja šāviens. Nosviedu plinti un raudādams skrēju uz māju.

Dzirdēju kādu noteicam:

„No tā puikas gan ne mednieks, ne zaldāts nekad neiznāks".

Tagad mēs abi ar Augustēnu šaujam kā veci zaldāti, pat acis nepamirkšķinām.

Kad līgotāji paliek gurdeni un ugunskurs sāk dzist, līgotāji pošas uz mājām. Sievieši saka, ka jāejot govis slaukt. Neesot nozīmes līst gultā un apmiegoties. Labāk izslauc govis un tad var gulēt, cik patīk. Kādā spainī palicis drusku alus pāri. Gribu ar to izdzēst ugunskuru. Augusts to redzēdams iekliedzas:

„Dievs pasarg! Nedari to. Vai tu nezini, ka Jāņuguni nedrīkst izdzēst? Tam pašam jāizdziest. Ja tu to darīsi, apsvilināsi labiem gariņiem pleznas."

Biju jau dzirdējis šo nostāstu un tautas ticējumu. Es tomēr tam ticēt nevarēju. Bet kad jau, tad jau. Nevaru taču turēties pretim tautas paražām. Sevišķi tagad, kad līgotāji to redz.

Daudziem vīriem uz māju ejot kājas lāgā neklausa. Labi, ka tos pie rokas pietur viņu sievas. Arī sieviešu valoda ir kļuvusi skaļāka, un viņas smaida vietā un nevietā.

Pakalnes Vila un Bērziņu Zelma pienāk pie mums ar Augustu un saka:

„Nu tad nāciet un pavadiet meitas mājās. Jums jau gaŗas bikses kājās un šlipse kaklā. Jāmācās senču paražas."

„Es gan neiešu nekur. Man jaunais uzvalks mugurā. Neiešu, jo rasā var sabrist un biksēm izies buktes. Tāpat man kājās jaunās kurpes. Lai iet Jānis. Viņš saimnieka dēls. Gan māte liks uzšūt jaunas bikses, ja šītās rasā būs sabristas."

„Ak tu viens gan. Vai Jāņu vakarā kāds bēdā par biksēm vai brunčiem? No tevis gan, Augustēn, īsts vīrietis nekad neiznāks," un tās paņem mani pie abām rokām un velk sev līdz.

Man gan iet negribas, jo Vila un Zelma ir pieaugušas meitas. Viņas abas mani sauc par puiku. Kāda man var būt darīšana ar lielām meitām? Ko lai ar viņām iesāku? Būtu atnākusi Puriņu Elza, kas ir manā vecumā, es labprāt viņu pavadītu mājā. Kādreiz, nākot no skolas, mēs abi saķērāmies rokās un nācām mājā. Bija tik labi. Elza smaidīja un skatījās acīs. Jā, bet ko lai es tagad iesāku ar divām lielām meitām?

Lai es domāju ko gribu, nekas nelīdz. Abas meitas satur mani no abām pusēm kā spīlēs. Jūtu, ka viņām abām sirds pukst. Tāpat no abām pusēm man nāk sasvīdušo miesu dvaša no Jāņu nakts dancošanas. Kad ejam lejā aiz Vērzemnieku Egliša kalna, rīta gaisma jau taisās aust.

„Atsēdīsimies un sagaidīsim saules lēktu," saka Vila un atsēžas zālē. To pašu dara Zelma. Man gan negribas sēdēt. Jaunās bikses kājās.

„Ko nu baidies. Sēdi tik zemē. Nebēdz prom no sieviešiem. Ir taču Jāņu nakts," un viņa norauj mani sev blakus un tad sāk mani bučot. Kad Vila palaidusi mani vaļā, Zelma dara to pašu.

„Ir gan traki sievieši. Ko gan viņi nedara. Kāpēc cilvēki vispār bučojas," nevaru saprast.

Kad meitieši mani palaiduši vaļā, paņemu kabatas lakatiņu un slauku lūpas.

„Ko tad nu? Vai nu traks. Neslauki bučas," iesaucas Zelma. Viņa izlaidusies zālē un man acīs duŗas viņas labi attīstītie lieli. Nezinu kāpēc, bet man acis tomēr tiecas redzēt šīs meičas veselīgās ķermeņa daļas.

„Kāpēc cilvēki vispār bučojas? Vai tur kāds labums?" iejautājos.

„Redzi, kāds vientiesis. Puisis izaudzis kā milzis un nezina, kāpēc cilvēki bučojas. Nupat pavasarī beidzi skolu. Būtu paprasījis Gailītes jaunkundzei. Viņa taču būtu zinājusi," smejas Vila un velk mani pie sevis. Sāku izdomāt kaŗa plānu, kā no šiem sieviešiem tikt vaļā. Nu tik iedomājos, cik Augusts bija gudrs, palikdams mājās.

„Vai tu, Jāni, jau papardes ziedu esi redzējis?" prasa Vila.

„Nē. Biju gan vairākus Jāņus iegājis Noras kalnā un vērojis papardes. Tās zāles kā vienmēr. Laikam mūsu kalnā papardes nezied," izlikos muļķis. Lai gan no lielajiem puišiem biju noskaidrojis, ko nozīmē Jāņos meklēt papardes ziedu, tagad man gribas spēlēt vientiesi.

„Tur jau ir tā nelaime, ka tu meklēji nepareizu papardes ziedu. Tev bija jāmeklē pareizs zieds un pareizā vietā," un Zelma atkal bučo mani un trīsēdama velk sev klāt.

Nu saprotu, ka tā lieta kļūst nopietna. Kaut kas jādara. Jā — bet ko? Tad man iešaujas prātā un saku Zelmai:

„Ko, tu vēl gribi meklēt papardes ziedu? Tu jau viņu vakar vakarā atradi. Cik laimīga tu nāci kopā ar Lapiņu Frīdi no krūmiem laukā. Skaties, kādi tev saburzīti brunči".

„Ak, ko tu, puika, gan neiedomāsies. Kāda tev daļa, ko mēs, pieaugušie, darām," un viņa uzlec kājās.

Nu es saprotu, kad ceri ir karsti, jāuzmet vairāk žara. Saņemos un saku:

„Nu, ko tad tu bāzies man virsū. Kāpēc neej pie Lapiņu Frīda? Viņš guļ zālē nolūzis. Ej, modini viņu." Tas līdz. Zelma paķer galvas lakatiņu un iesaucas:

„Nekauņa tāds. Kā tev nav kauna runāt par lietām, kas tev nepiederas," un redzu, Zelma ir noskaitusies. Nu, tas ir taisni, ko es gribēju. Gribu vēl pielikt punktu.

„Un par visām lietām arī tev derētu ievērot, ka bučošanās arī ir tikai pieaugušo lieta. Ko tu trinies pie manis?" Tas līdz, un Zelma aizskrien pāri tīrumam.

Vila, redzēdama, ka tā izdarījos ar Zelmu, piecelas un saka:

„Nu man jau arī laiks iet mājās. Drīz būs jāslauc govis. Tev gribētu ieteikt vairāk mācīties no dzīves. Tu jau esi liels puisis, bet dzīves zinībās pilnīgs auns. Mēs jau negribējām neko ļaunu. Gribējām tikai tevi pamācīt, kas vīriešiem jādara Jāņu vakarā," saka Vila un pošas uz māju. Esmu priecīgs, ka šoreiz tik viegli tiku cauri, un saku Vilai:

„Nedomā, ka es tiešām esmu tik dumjš kā izskatos. Zinu visu, kas jādara. Man tikai vēl kauns. Jūs abas piedzīvojušas un pieaugušas meitas. Ja būtu kāda meitene manos gados, varbūt es tāds auns nebūtu," atbildu Vilai.

Kad uzkāpju Vērzemnieku kalnā uz lielceļa, saule lien laukā no apvāršņa. Dziesmā dzied, ka saule Jāņu naktī rotājoties. Nostājos saulei pretim un skatos. Milzīga sarkana ripa nāk laukā no apvāršņa. Jā, tiešām tik skaistu saules lēktu redzu pirmo reizi. Laikam tas izskatās tik skaists, ka pirmo reizi blenžu saules lēktā Jāņu naktī. Nepamanu, ka ar šo brīdi manā dzīvē iestājies jauns dzīves posms. Aiz muguras paliek bērnība. Tagad sāksies jaunība.

(Turpmāk vēl)

ASV UN KANADAS BASKETBOLA SACEŅSĪBAS KLĪVLANDĒ

Visus, kam interesē sporta sacīkšu atreferējumi basketbolā, vēlas zināt arī atsevišķo spēlētāju sniegumu un punktu guvumu. Atceroties ASV un Kanadas latviešu basketbola izlašu sacensības Klīvlandē, jaatzīst, ka ASV spēlētāju materiāls pašreiz ir sevišķi labs, blakus slavējamai spēles mākai jāpievieno arī spēlētāju augumi. Tomēr ir arī jākonstatē, ka dažkārt ASV vienība ir spēlējusi labāk kā vienība. Uldaļ Felkera negaidītās piespēles savā laikā arvien atrada pretspēlētāju, bet šoreiz tās netika saņemtas. Kanadas vienība bija respektējams pretinieks, kamēr aizsardzība bija centīga. Individuālā spēles māka kanadiešiem bija laba, bet pāris „neatvietojamie" pamatsastāva spēlētāji bija gaužām neveiksmīgi metienos uz groza, kas gandrīz visi beidzās ar bumbas zaudēšanu. Soda metienos abas vienības bija samērā līdzīgas. ASV spēlētāji no 33 soda metieniem ieguva 18 punktus, bet Kanada no 27 soda punktiem ieguva 15 punktus. Veiksmīgākais soda metienu izpildītājs laukumā bija Kanadas vienības spēlētājs Brauns, kas visus 8 soda metienus pārvērta punktu guvumā. Atsevišķo spēlētāju punktu guvums bija sekojošs: ASV — A. Akselis — 23, J. Ludeks — 20, K. Šteinmanis — 17, J. Erglis — 15, A. Tolks — 9, U. Felkers — 6, P. Tupurītis — 6, M. Kauliņš — 3, V. Keris — 3, M. Budkevičs — 2, G. Fricsons — 2, M. Krautmanis. Kanadas vienībā: A. Brauns — 18, Dž. Skots — 17, J. Brikmanis — 6, P. Misikovičš — 4, L. Tobi — 4, I. Kopštāls — 4, A. Ansons — 3, E. Petmanis — 2, A. Richters — 2, V. Pālens — 1, A. Ezers.

Ž. Zentiņš

HUMORS AIZ DZELZS AIZKARA

Kāpēc Ukraina ir lielākā valsts pasaulē? Tāpēc, ka tās rietumu robeža ir pie Karpatu kalniem, valdība Maskavā, bet iedzīvotāji Sibirijā.

☆

Kad Sarkanā laukumā Maskavā kāds vīrietis lamāja komūnismu, viņu notvēra policija.

„Laujiet viņam iet, vai neredzat, ka viņš ir jucis," sacīja pūlis.

„Viņš varbūt jucis," atbildēja milicis, „bet viņš runā taisnību."

☆

Kas ir ilgstošs Pad. saimniecībā? — „Īslaicīgs" preču trūkums.

☆

„Cik ilgi nosodīts?" jautāja uzraugs kādam sodu nometnes iemītniekam.

„Divdesmit pieci gadi," viņš atbild.

„Par ko?"

„Ne par ko, esmu nevainīgs."

„Meli — nevainīgu soda tikai ar 10 gadiem!"

☆

„Vai nevajadzētu visus padomju valsts ienaidniekus ieslodzīt?"

„Jā, bet kas tad apstrādās laukus un strādās rūpnīcās?"

Laikraksta
LATVIJA
AMERIKA
atsevišķus numurus
var pirkt Toronto
latviešu veikalos un
DV grāmatnīcā,
491 College St.,
kā arī LA spiestuvē,
125 Broadview Ave.

RELIĢISKĀ DZĪVE

Mācītājs Eduards Lamberts

Žēlastība un pestīšana

„No žēlastības jūs esat pestīti ticībā un tas nav no jums, tā ir Dieva dāvana."
Efes. 2.8

Žēlastība un pestīšana ir fundamentāli jēdzieni mūsu ticībā, bet tik maz mācīti un skaidroti, ka palikuši mums tāli, sveši un nesaprasti. Kā lai tos zinātu? — Iesvētes mācībā labi, ja var apskatīt visnepieciešamākos ticības pamatus. Dievkalpojumā gan šos vārdus lieto, bet iedziļināties to būtībā īsajā svētrunā nav iespējams.

Šad un tad parādās kāds raksts garīgos izdevumos, bet tādēļ, ka šis jautājums ir tik svešs, tas liekas tik neinteresants, ka retais to uzmanīgi izlasa.

Mācītāja un draudžu darbinieku sanāksmēs ir gandrīz vienīgā iespēja dzirdēt kādu referātu šajos jautājumos. Atceros tādu klausījies San Francisko, kur prof. Edmunds Šmits, viens no labākiem, ja ne pats labākais luteriskās teoloģijas domu risinātājs, apbrīnojami skaidri un vienkārši risināja šīs problēmas. Tas bija viens no tiem retajiem gadījumiem, ko varēja klausīties ķēniņš un ganu zēns, abi iemantojot pēc savām uztveres spējām.

Nelaime tikai tā, ka svešas mācības, ja arī brīnišķīgi celtas priekšā, ilgi nepaliek atmiņā. Visai drīz mēs gan atceramies, ka — tas bija labs, lielisks, izcils referāts, bet kas īsti pasacīts, to retais vairs atcerēsies. Un tā viens tic, otrs netic, bet ne viens, ne otrs pat nenomana, kādu garīgu spēku, kādas bagātības slēpj viens vai otrs novārtā atstāts Dieva vārds. Apustulis Pāvils to bija atskārtis, kad izsaucās: „Kāds Dieva bagātības, gudrības un atziņas dziļums!" (Rom. 11-33). „No Viņa, caur Viņu, uz Viņu visas lietas." (Rom. 11-36).

Vārds — žēlastība — daudziem nepatīk. Tas asociējas ar kaut ko nožēlojamu. Mēs esam lepna tauta. Mēs negribam žēlastības dāvanas vai žēlastības maizi! — Un pareizi darām, runājot par attiecībām cilvēku starpā. Mūsu gudrais Rainis saka: „Ko dari, to dari pats, lai palīga nelūdz tavs skats. Palīgs, ja spēs, tad darbu jauks; — nespēs, tad sevi par darboni sauks!" — Arī Blaumanim kaut kas no tā bija zināms, kad viņš teica: „. . . tavi vistuvākie draugi un radi posta tevi vairāk nekā neražas gadi." No cilvēkiem žēlastību gaidīt ir pazemojuši un velti. Bet, cik augstāk ir debesis par zemi, tik augstu pāri cilvēku zemumam stāv Tas, kam zeme, debesis paklanās . . .

Valsts prezidents, kas nomestos ceļos kāda cilvēka priekšā, tiktu izsmiets; — ja tas nomestos ceļos Dieva priekšā — viņu apbrīnotu. Varbūt valodnieki varētu palīdzēt. Dzejnieks saka: „Mēs dzīvojam no labvēlības, ko liktenis nezināms mums sniedz . . ." Bet labvēlība ir tā, ja mēs kādam pasakām labu rītu, — žēlastība ir daudz vairāk.

Dieva žēlastība ir tā, kas var un grib mūs pestīt — atpestīt no visa ļauna — ticībā. Pestīšanas vārdu mēs dzirdam itin bieži, šad tad lietojam arī paši, vismaz skaitot svēto lūgšanu, bet šī vārda dziļākais saturs arī mums tāls un svešs. — Pestīšana sākas tur, kur palīdzība vairs nesniedzas.

Cilvēkam ir labs darbs, viņš nopelna labi, viņam ir cienījams sabiedriskais stāvoklis, bet viņš tomēr ir dziļi nelaimīgs. Mums katram ir kādi garīgi konflikti: vainas apziņa, neziņa, bailes, dusmas un naids, vai nekad neapmierināmā goda, varas vai mantas kāre . . .

Mēs esam neatpestīti cilvēki — tik daudzi no mums! Nav pasaulē varas, ne spēka, kas mūs no tā varētu atbrīvot. Dievs savā žēlastībā grib mūs pestīt ticībā. Viņš nepiekūst, nenogurst un neapnīkst ar mums, maldīgiem, stūrgalvīgiem un nepaklausīgiem zemes bērniem. „Jo tik ļoti Dievs pasauli mīļojis, ka Viņš devis savu vienpiedzimušo dēlu, lai neviens, kas viņam tic, nepazustu, bet dabūtu mūžīgo dzīvību." (Jāņa 3-16).

Šai mīlestībā Dievs grib mūs atpestīt no mūsu maldiem, no mūsu vainas un neziņas, no mūsu dienu krusta. „. . . un tas nav no jums,tā ir Dieva dāvana . . . tiem, kas tic . . ."

Vai mēs saņemam šo dāvanu jeb saminam to zem savām kājām, skriedami pakaļ dzīves maldu illūzijām? —

Ar Dieva žēlastību un pestīšanu ir tāpat kā Anna Brigadere saka par Dieva eņģeļiem, ka viņi jau tur ir Dieva debesīs, — mums tikai vajaga tādas acis, kas redz Dieva godību . . .

Ar Dieva žēlastību un pestīšanu ir tāpat, kā Fricis Bārda saka par Dievu: — Ar lietu tu uz zemes krīti, ar zvaigznēm tumšā naktī spīdi. Tu dīgsti zaļā velēnā, Tu smejies brūnā pumpurā. Pa pļavu lido Tu ar balto taurenīti, no sūnas izlieni ar sārto bērzlapīti. Kur vagas galā cīrulītis sēd ligzdiņā mīkstā — Tu sēdi tam līdz . . . Tu laimes bērniem ziedu klēpjus nesi, Tu bēdu ļaudīm pēdējo sveci dzēsi . . . Un ilgi meklēju es jau — kur Tevis nav — kur Tevis nav? —

Tā arī Dieva žēlastība ir katru dienu jauna (Jer. dz. 3-23) par mums, ap mums un mūsos. Mums tikai vajaga tādas sirdis, lai to samainītu, un tādas ticības, lai šo dāvanu saņemtu.

Tādēļ jau apustulis Pēteris mūs mudina — „Pieaudziet mūsu Kunga un Pestītāja Jēzus Kristus žēlastībā un atziņā! — Viņam lai gods tagad un līdz mūžības dienai. (Pēt. 2, 3-18).

Pēkšņi no mums šķīries

Jānis Arvīds Ritiņš

dzimis 1910. g. 19. janvārī Rīgas apriņķa Bebru pagasta Lokmanos,
miris 1973. g. 11. novembrī

Apglabāts š. g. 17. novembrī
Akācijas kapsētā Čikagā

Vediet mani dziedādami,
Nevediet raudādami:
Lai iet mana dvēselīte
Pie Dieviņa dziedādama.

Skaisti mani pavadiet,
Cieti vārtus aizveriet.
Nemūžami neatnākšu,
Jūsu vārtus virināt.

Aizsavēra zemes vārti,
Aizkrīt zemes atslēdziņa;
Gulēt man zem zemītes,
Kamēr saule debesīs.

Viņu mīlestībā piemin

meita, znots
un radi Latvijā

Dzīvu latviešu draudzi

Toronto Sv. Jāņa draudzes apkārtrakstā jaunais mācītājs Ivars Gaide, kopīgo ceļu uzsākot, raksta:

Kopš novembŗa esmu Jūsu draudzes mācītājs. Esmu vadījis vairākus dievkalpojumus un piedalījies citās garīgās aktīvitātēs. Tomēr vēl arvien īsti nejūtos kā šīs draudzes pilnvērtīgs mācītājs, bet gan vairāk kā viesis. Droši vien arī jums ir grūti aprast ar notiekošām pārmaiņām, kad jūsu mīļā draudzes gana — archibīskapa vietā mācītāja pienākumus pārņem cits.

Kādēļ tas noticis? Ne jau tādēļ, ka līdzšinējais draudzes darbs būtu neapmierinošs un jaunā draudzes vadība solītu īpašas pārmaiņas. Tieši otrādi: šī draudze savos 25 gados ir augusi un veidojusies par vienu no spēcīgākām latviešu luterāņu draudzēm skaitliski un citādi. Paldies jāsaka visiem, kas šajā svētīgajā draudzes dzīves posmā bijuši aktīvi ar savām lūgšanām, padomu un darbiem.

Pārmaiņas nenotiek, lai ko mainītu, bet gan lai saglabātu, lai turpinātu augt un veidoties nākotnē. Tās, kas uz Kristu pamatiem celts, tas neiznīks, bet turpinās veidoties, gan ne automatiski, pats no sevis, bet ar visu līdzdalību un Dieva svētību. Lai neiznīktu, tad ir jāprot izvērtēt šīs dienas situācija un iespējas Dieva vārda gaismā. Ir jāatzīst ticības spēks, kas nav tikai svētkiem vai pāris stundām svētdienā, bet ir tik nepieciešams katrā dzīves gaitā un sadzīves kopceļā. Mūsu skaistajam dievnamam ir jākļūst par garīgām mājām visiem ļaudīm, arī tiem mūsu tautas brāļiem, kas šajā zemē dzīvo bez šādas piederības. Turpināsim kristīgā garā audzināt mūsu jauno latviešu audzi, bet jaunatnes audzināšanu nedrīkstam atšķirt no visu citu augšanas — no vecākās paaudzes atbildības un parauga rādīšanas. Paaudžu šķirošana vēlama tikai paidagoģiskos nolūkos, tādēļ arī liekot saprast kristīgo attiecību kopdarbību. Neviens nav par jaunu nedz par vecu, lai piederētu un augtu Kristus draudzē.

Uzņemoties draudzes gana pienākumus jums un jūsu pēcnācējiem, mana svēta pārliecība ir, ka Dievs mums būs vēlējis sasniegt to, kas jau ir sākts un kas ietveŗams mudē: Dzīvu latviešu draudzi. Uzsvars liekams uz abiem — uz dzīvības un arī uz latviskuma elementiem, jo tā tas no Dieva mums dots.

Manā izpratnē dzīvu latviešu draudzi var panākt vispirms cenšoties pēc sadraudzības ar Kristu un pēc personiska kontakta draudzes locekļu starpā. Tā kristīguma iezīme un saista draudzi katram uzdevumam. Vēl citas dzīvības iezīmes draudzē ir: veselīgums, siltums un darbīgums. Katrai ģimenei jākļūst kā dzīvai, veselīgai organisma šūniņai. Tikai kopīgais organisms dzīvos. Silta draudze, kur neviens nejūtas kā svešinieks, kur ieraugām viens otru, tā ir dzīva draudze. Un dzīvas draudzes locekļi darbojas un nes upuŗus bez personiskiem aprēķiniem — tikai tādēļ, ka Dieva un tautas darbi jādara, kamēr vēl ir diena. Tādi darbi nes svētību un darītājam par to prieks.

Māc. Ivars Gaide

BAZNĪCU ZIŅAS

TORONTO

Māc. I. Gaide, 12 Worthington Cresc., Toronto 21, Ont., tālr. 766-5525. Sv. Jāņa draudze, tālr. 921-3327, 200 Balmoral Ave.

25. novembrī pl. 11 rītā Mirušo pieminas dievkalpojums ar dievgaldu. Svētdienas skola un iesvētes mācība.

Māc. J. Cālītis. Sv. Andreja draudze, tālr. 924-1563, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto..

25. novembrī plkst. 11 Mirušo pieminas dienas dievkalpojums ar dievgaldu. Dziedās draudzes koris.

2. decembrī pl. 3 iesvētes mācības sākuma dievkalpojums. Pēc dievkalpojuma iesvētāmo un viņu vecāku groziņu vakars ar pārrunām.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr., Toronto 16, tel. 757-2739. Toronto Austrumu ev. lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnabas baznīcā, 361 Danforth Avenue.

25. novembrī plkst. 2 pēcp Mirušo pieminas dienas dievpojums ar dievgaldu un svētdienas skola.

Latviešu Svētrīta radio raid.
„BRĪTIŅŠ AR DIEVU"
Nepārtraukti 18. gadagājumā
Katru svētdienas rītu no
pl. 9 — 9.30
Vilnis 1270 AM.
No Niagara WHLD raidītāja
Vadītājs A. Laksmanis, 106
Dorset Rd. Scarborough,
Ont.. Tālr. 261-4218.

HAMILTONA

Hamiltonas latviešu ev. lut. Kristus draudzē, 18 Victoria Avenue South.

25. novembrī pl. 5 pēcp. Mirušo pieminas dienas dievkalpojums ar dievgaldu.

MONTREALA

Māc. A. Voitkus, 3438 Rosedale Ave., Montreal 28, P.Q. Tel. HU 9-3224. Montrealas latviešu ev. lut. Trīsvienības draudzes Sv. Jāņa baznīca, 4345 Marcil Ave.

25. nov. pl. 1,30 p.p. dievkalpojums ar dievgaldu (Mirušo piem. d.).

2. decembrī — 1. adventa dievkalpojums pl. 9,30 no rīta.

9. decembrī pl. 1.30 p.p. dievdievkalpojums (2. adventa).

OTAVA

Māc. E. Lange, 364 Pleasant Pk. Rd., tel. 733-3906, Otavas latv. ev.-lut Miera draudze Sv. Pēteŗa lut. baznīcā, 400 Sparks ielā.

25. novembrī pl. 2 pēcp. Mirušo pieminas dienas dievkalpojums ar dievgaldu Otavā. Pie dievgalda lūdzam nākt ikvienu draudzes locekli, it īpaši tos, kuŗi šai gadā Sv. mielastu vēl nav baudījuši.

TORONTO BAPTISTU

draudzes dievkalpojumi svētdienās plkst. 4 pēcp. Welmer lelas baptistu dievnamā (ieeja no 188 Lowther Ave.). Māc R. Ekšteins. Koris, dir. A. Purvs.

PRIEKA VĒSTS
Kristīgs latviešu
radio raidījums
katru svētdienu pl. 2.45 pēcp.
no Niagara WHLD raidītāja
Vilnis 1270 AM
Vadītājs Dāvids Miķelsons
60 Stevenson Rd., Rexdale,
Ont., tālrunis 749-0832

ROTĀ ARĪ ZIEMĀ NAV KLUSUMA

Kaut gan Latv. kaŗa invalidu atpūtas centrā Rota, Elka parkā, vasaras sezona oficiāli beidzās jau 1. septembrī, rosība tur vērojama visu gadu. Pēdējās kopējās pusdienas Rotā bija 2. septembrī, piedaloties 40 vasarniekiem un viesiem, kuŗus uzrunāja vecākais no kaŗa invalidiem — plkv.-ltn. P. Līcis, valdes vārdā pateicoties vasarniekiem par šī īpašuma apmeklēšanu. Īpašu pateicību saņēma Rotas pārzinis J. Briģis, kas sagādājis vasarniekiem iespējamo mājīgumu, tāpat saimniece Milda Spriņģe, kas ar savām palīdzēm gatavojušas ēdienus latviešu gaumē. Dāmu komiteja un citi darbinieki savukārt rūpējušies par īpašuma uzpošanu.

Veikti arī Brāļu kapu izbūves papilddarbi. Jaunajā nodalījumā paredzēta vieta 700 urnām. Kaŗa invalidiem-biedriem un Lāčplēša kaŗa ordeņa kavalieŗiem kapu un urnu vietas ir par brīvu. Visas kapu vietas jau aizņemtas. Ja valdei neizdosies iegūt jaunu zemes platību, apbedīšana zemē būs jāpārtrauc.

Ar vasarnieku aizbraukšanu Rotā gan iestājies zināms klusums, bet ziemu gaidāmi slēpotāji, jo īpašums atrodas kalnainā apvidū, 2000 pēdu virs jūŗas līmeņa. Pārzinis, tāpat saimniece Rotā uzturas visu gadu. Maksa par istabu vienai personai 6 dol., divām — 8, bet trim personām 10 dol. par diennakti. Kaŗa invalidi un lāčplēši maksā puscenas visu gadu, bet Latvijas atbrīvošanas cīņu dalībniekiem un viņu ģimenes locekļiem puscenas tikai ārpus sezonas laika. Kaŗa invalidiem pazeminātas arī maltīšu cenas — 3.50 dol. dienā vai 20 dol. nedēļā, arī viņu ģimenes locekļiem un lāčplēšiem. Pārējiem par uzturu jāmaksā 6 dol. dienā vai 35 dol. nedēļā; bērniem zem 10 gadiem puscenas.

Ik gadus Rotā notiek koncerti, priekšlasījumi, izstādes un citi sarīkojumi. Savas sanāksmes un komersus rīkojušas arī latviešu studentu korporācijas. Arī Pasaules brīvo latviešu apvienība šeit noturējusi savu sēdi. Rotu apciemojuši tautieši arī no Vašingtonas, Kalifornijas, Montanas, Jovas, Teksasas, Floridas, Misuri, Mineapoles un citām vietām. Daudz viesu ieradušies arī no Kanadas — Montrealas, Toronto, Edmontonas, lai apskatītu arī Brāļu kapus. Daudziem tur atdusas piederīgie, draugi un cīņu biedri. Vasaras viesu visvairāk nākuši no tuvējām vietām, kā Ņujorkas, Ņūdžersijas, Konektikatas, Bostonas, Filadelfijas u.c. Daudzi šeit uz īsu brīdi iegriezās pēc dziesmu svētku apmeklēšanas Klīvlandē.

Centrālai urnu novietnei Brāļu kapos 14. oktobrī iesvētīja nobeigtos pamatus, bet pašas novietnes būvi cer nobeigt nākamā gada vasarā. Pamatu iesvētīšanas dievkalpojumu vadīja LKIA mācītājs V. Rolle, piedaloties ap 100 apmeklētājiem. Dievkalpojumu kuplināja M. Millere-Grasmane (arpa), T. Brilts (baritons) un A. Gēliņš (bazūne), atskaņojot Vakarjundu, Kaŗavīri bēdājās un Guno Lūgšanu. T. Brilts vēl nodziedāja Šūberta Ave Maria. Centrālās urnu novietnes pamatos ieguldīja dokumentu tvertni, kuŗā ievietoja arī magnetofona lenti — informāciju par Latviešu kaŗa invalidu apvienības darbu Savienotajās Valstīs un latviešu mākslinieku ieskaņotās dziesmas. Tradicionālā veterānu diena Rotā sākās ar šaušanas sacīkstēm, kuŗas vadīja V. Ģēģeris. Vakarā labākiem šāvējiem balvas pasniedza KIA ASV valdes priekšsēdis E. Lācis, klātesošos sveicināja arī LKOK plkv. K. Dzenītis-Zeniņš. Māc. V. Rolles vaditā piemiņas svētbrīdī kritušajiem cīnītājiem M. Grasmane uz arpas spēlēja tautasdziesmu Kur palika balti sniegi, bet baritons T. Brilts nodziedāja Vakarzvaigzni no R. Vāgnera Tanheizera.

P. L.

ATVĒRTS PUBLIKAI!

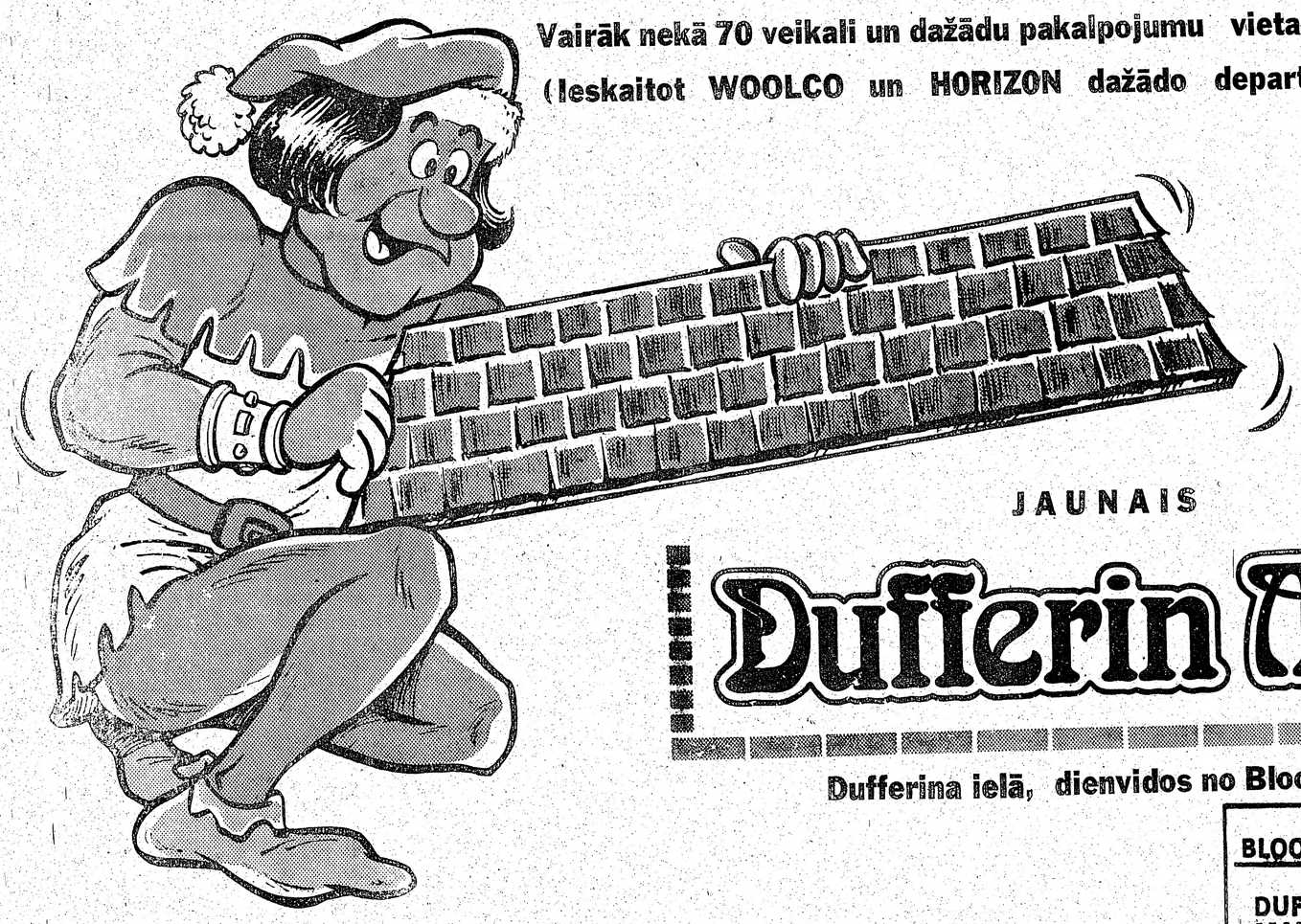

Vairāk nekā 70 veikali un dažādu pakalpojumu vietas!

(Ieskaitot WOOLCO un HORIZON dažādo departmentu veikalus)

JAUNAIS

Dufferin Mall

Dufferina ielā, dienvidos no Bloor ielas

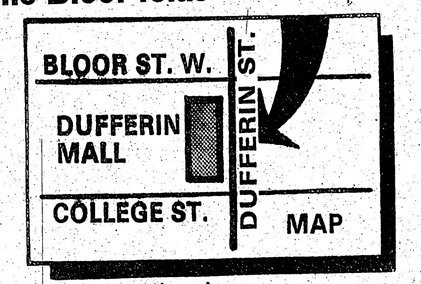

BRĪVA un ĒRTA AUTOMAŠĪNU NOVIETOŠANA
Viss zem viena jumta!

Dufferin Mall – piedalīšanās zīme

Vārds .....

Adrese .....

Pilsēta ..... Zona .....

Telefons ..... Vecums ..... [L-6]

ATVĒRTS no pirmdienas līdz piektdienai:
no pl. 10 rītā — pl. 10 vakarā,
sestdienās no pl. 9 rītā — pl. 10 vakarā

JŪS VARAT LAIMĒT

1 no 20 dažādām vērtīgām mantām!

Pirmie laimesti:
elektriskais ledus skapis, elektriskais pavards, automatiska veļas mazgājamā mašīna, automatiskais veļas žāvētājs.

Pārējie laimesti:
krāsu TV, STEREO mūzikas atskaņotājs, šujammašīna, AM/FM pulksteņradio un foto kameras

Laimētājiem jābūt vecākiem par 18 gadiem. Loterijā nedrīkst piedalīties DUFFERIN MALL dažādo veikalu darbinieki.

Strādāsim...

(Pārnesums no 4. lp.)

par demokratisku Latviju.

Īstajā brīvajā pasaulē mums ir draugi kā starp politiķiem, tā valdībām. Tie ir jāvairo un tiem jāpalīdz kāpt pa politiskajām kāpnēm uz augšu. Jāatzīst, ka te esam vairāk nedarījuši nekā darījuši. Kādēļ? Mēs baidāmies no politikas. Ar to esam pienākuši pie ceturtā lieluma — mums pašiem.

Ir notikusi savāda pārvērtība. Bēgšana no komūnistu okupācijas taču bija politisks solis. Visa trimdas uzbūve ir ar nacionālpolitisku pamatu. Vai divkultūru dzīve nav grūtāka? Un tomēr tas ir mūsu ceļš. Bet kad ar šo nostāju jāiet ārpus pašu dzīves ietvariem — mēs raujamies atpakaļ. Izvairāmies no valdību pārstāvju runām, ierobežojam vai norīkojam kādā mazākā blakus sarīkojumā dziesmu svētku atklāšanu, kas ir vienīgā reize pateikt, kādēļ īsti mēs dziedam. Negribīgi ierādām lomas pašu vēlētiem pārstāvjiem un nemaz mums nepatīk, ja šis tas tiek teikts vietējā valodā.

Vai tad mēs nemaz vairs neatceramies, kāpēc radās dziesmu svētki pirms simt gadiem? Vai tā bija tikai neapklusināma tieksme pēc mūzikāla baudījuma? Nē — tā bija Krišjāņa Valdemāra, Krogzemju Mikus-Ausekļa u.c. atmodas laikmeta brīvības saucēja atbalss! Būt kopā, iegūt kopības spēku, demonstrēt — lūk, ko mēs varam! Kurzemei, Vidzemei, Latgalei sasaukties, apvienoties! Skaidrs politisks pasākums, kam cara valdīšanas ietvaros vajadzēja nevainīgu formu.

Dziesmu svētki ir tautas svētki, kur nacionālā kopība, lepnums un spēka izjūta izteicas uz āru, ar ko mēs piesakām sevi pasaulei un arī prasām savas tiesības. Dziesma ir tā, kuŗas aizvējā mēs to varam darīt kā šeit, tā dzimtenē. Protams, mēs varam darīt arī citādi: domāt tikai par dziesmām, runāt aktos tikai latviski, dejot savas dejas ļaut, lai kāds runātājs mūs paslavē par pienesumu kultūras mozaīkai un mācīt bērnus latviski, lai tie vēlāk varētu noturēt kapa runas mūsu darbinieku bērēs. Mēs nebūtu tad neērti ne valdībām, ne partijām, un mūs visi mīlētu. Visa t.s. trimda būtu kā globāls klubs, draudzīgs, miermīlīgs un tautisks. Mēs piedalītos ierastā omulīgā veidā, skolās un koŗos skandētu tautasdziesmas, 18. novembrī pieminētu Latvijas galu un nopūstos, cik tas ir briesmīgi...

Vai nav laiks no šiem biedinošiem piemēriem mācīties un nacionālās nāves vietā, kas ir ērta un omulīga, izvēlēties darbību nākotnei, kas, protams, nav ne ērta, ne viegla? Pilnvērtīga gan un aizraujoša! Īsta loma, ko Latvija mums piedāvā, ir: nāciet mums palīgā! Dariet, ko variet!

Mēs zinām, kas jādara. Mēs esam labi organizēti, mums vēl ir pašaizliedzīgi darbinieki un jauni aug klāt. Mums ir arī jaunatne, kas dažus no mums var pamodināt diezgan spēcīgā veidā. To visu var apzīmēt par mūsu politiku, visu aptveŗošu nacionālpolitisku trimdu, kas zina, kāpēc mēs biedrojamies, kāpēc dziedam, kāpēc spēlējam teātri, uzturam skolas un lūdzam Dievu savā valodā. Vēl vairāk: ar šo nacionālpolitisko pieeju mēs ejam uz āru — vairojam draugus un apkaŗojam Latvijas pretiniekus. Mēs esam demokrati, bet neatlaidīgi, neesam daudz, bet labi organizēti. Mēs arī būvējam savu financiālo spēku, ziedojam PBLA, Brīvības fondam u.t.t.

Mēs atsakāmies būt bērinieki, kas apraud Latviju, neticam AN liekulībai, kas 30 gados nav muti atvērusi par viena sava locekļa okupāciju Baltijas valstīs. Mēs neklanāmies valdošo partiju priekšā, ja tās nav to pelnījušas. Tā ir pilnasinīga dzīve, ko Latvijas drāmatiskais stāvoklis mums šodien piedāvā. Mūsu balsij jābūt dzirdamai ne tikai ar diriģenta zizli un dejotāju kājām, bet arī ar politiķu mutēm. Tādā kārtā 100.000 modru latviešu spēks, izpleties pa visu zemeslodi, iespiedīsies kurlās un aklās pasaules apziņā, liekot to just arī mūsu apspiedējiem Latvijā.

18. novembris lai ir mūsu visu un īpaši jauno latviešu sauklis: Mēs strādāsim rītdienai, tad arī Latvija dzīvos!

GRĀMATAS ZIEMSVĒTKU DĀVANĀM

I. Brēdrichs — Vakarvējš, dzejas	$5.50
Dr. H. Tichovskis — Veselības un ilga mūža noslēpums	$7.00
Baltic States (Studijas par Baltijas valstīm)	$10.00
A. Dzērvīte — Latvju raksti	$25.00
Liesma — Mūžības krasti, dzeja	$6.50
J. Klīdzējs — Tās balsis, tās balsis	$6.00
Archīvs XIII	7.00
J. Norvilis — Senā gadskārta, nošu grāmata	$1.50
J. Grīnblats — Jaunkundz, nepareizi savienots	$5.60
J. Straubergs — Sen to Rīgu daudzināja	7.00
A. Ivaska — Solis silos, dzejas	$6.50
Ceļa zīmes Nr. 52	$2.50
Z. Mauriņa — Frančeska, rom.	$ 6.50
V. Veldre — Dēli un meitas, rom.	$ 5.50
E. Aistars — Goda diena, rom.	$ 5.50
N. Kalniņš — Tikai saulei nav ēnu, rom.	$ 7.50
L. Slaucītājs — Kādreiz un tagad	$ 6.50
Dz. Zeberiņa — Ģimenes pavards	$ 5.50
Gen. O. Dankers — No atmiņu pūra	$7.50
A. Dziļums — Kurzemes sirds vēl dzīva	$7.00
Pērla Baka — Austrumu vēji - Rietumu vēji	$5.00
A. Čaks — Matīss kausu bajārs	$6.00
I. Gubiņa — Ziema nāk pretim	$5.50
V. Biļkins — Zemgaliešu brīvības cīņas	$6.50
Teach Yourself Latvian	$3.75
V. Lesiņš — Vajātie, leģ., stāsti un nov.	$6.50
Latviešu trimdas bibliografija 1940, — 1960. II d.	16.80
A. Eglītis — *Lielais mēmais*	$8.00
P. Jeger - Freimane — Mainīgā dzīve	$6.50
A. Niedra — Sieva, rom.	$5.00
Andr. Eglītis — Audiet mani karogā	$4.00
G. Janovskis — Balsis aiz tumsas, rom.	$7.00
H. Bells — Ar klauna acīm, rom.	$5.00
A. Richtere — Vētru laikā, dzej.	$5.00
Mārtiņa dziesmu grāmata ar notīm	$7.50
Janis Gailis — 30 gleznu krāsainās reprod.	$25.00
L. Tauns — Iesim pie manas mīļās, dzej.	$5.00

DV GRĀMATNĪCĀ
491 College Street, Toronto, Ont. M6G 1A5
Pasūtinot pa pastu, lūdzam pieskaitīt 10% no vērtības.

Rabenwater®
Fine Bitters
Gards un labdarigs

jūsu labsajūtai, kopā ar vēsu alu
vai vienkārši pirms un pēc maltītes!
Dabūjams LCBO veikalos — Nr. 1888C

Laikrakstam **LATVIJA AMERIKĀ**

125 BROADVIEW AVE., Toronto, Ont. M4M 2E9

Lūdzu sūtiet man LATVIJU AMERIKĀ uz

☐ vienu gadu	$21.—
☐ 6 mēnešiem	$11.50
☐ 3 mēnešiem	$ 6.—

Mr., Mrs., Miss. .....

Adrese: .....

.....

Čekus lūdzam rakstīt uz
LATVIJA AMERIKĀ PUBLISHING LTD. vārda.

Iegādājieties un dāviniet svētkos

5. Latviešu dziesmu svētku Kanadā skaņu plati un skatu albumu $3.50

DV GRĀMATNĪCA — 491 College Street,
Toronto, Ont. M6G 1A5

Ontario dzīvojošiem 25 c nodoklis. Pasūtinājumiem pa pastu lūdzu pieskaitīt 50 centus pasta izdevumiem.

Ja esat nodomājuši iegādāties

jaunu 1974. gada automašīnu,
apmeklējiet mūsu SKATES TELPAS

CHEVROLET - CHEVELLE - CAMARO
OLDSMOBILE - CHEVY II - VEGA

Sazinieties nekavējoties ar mūsu latviešu pārstāvi
HANS PLAUDE Tālr. HO 6-1131

Robertson Motors Ltd.

1555 Danforth Av., Toronto 6,

DĀVANAS KATRAM GADĪJUMAM

KERAMIKA, ROTASLIETAS, ĀDAS UN KOKA IZSTRĀDĀJUMI, AUDUMI, GRĀMATAS, APSVEIKUMU KARTĪTES

DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCĀ

Latviešu namā, 491 College ielā, Toronto, Ont. M6G 1A5
(atvērta katru dienu no pl. 12 dienā līdz 8 vak.,
vasaras laikā sestdienās, un svinamās dienās slēgta).
Pieņem maksājumus par laikrakstu un sludinājumus.
Pārsūtām naudu, certifikātus un saiņus uz Latviju (pēc kataloga). Tuvākai informācijai zvanait.

921-7121

Kanadas lielākais un labākais speciāli
EIROPIEŠU DELIKATEŠU UN GAĻAS VEIKALS
KATRU NEDĒĻU KAUT KAS SEVIŠĶS

tip-top MEATS DELICATESSEN

1727 BLOOR ST. WEST
(petim Keele pazemja stacijai)
YORKDALE SHOPPING CENTRE
FAIRVIEW MALL
Sheppard Ave / Don Walley Parkway
ZIGGY'S AT SHERWAY GARDENS
(Queen Elizabeth un Highway 27)
HURON SQUARE SHOPPING CENTRE
Cooksville, Highway 10 and 5

Diždancim . . .

(Turpinājums no 3. lp.)

Lielais Diždancītis savukārt nodemonstrēja, ka V. Dzelmes apdari Saulīti viņi var nodejot tikpat labi kā paši dzelmieši Cikagā. Viņus tomēr apēnoja, vismaz emocionāli, visvecais Diždancis, kas parādījās trīspāru sastāvā, dejojot J. Stumbra Magoņ danci. Nebija šaubu, ka gludos soļos slīdošie Diždanča dibinātāji aizkustināja visus, jo te jau bija runa par trešo paaudzi Diždanča vēsturē. Paldies!

Kā Diždanci neatbaida nekas, kas pieejams tautas deju kopu repertuāram, liecina nobeiguma daļa, kad redzējām pārējās Klīvlandes dziesmu svētkos godalgotās dejas — L. Aboliņas Pavasaŗa deja un M. Lapenieces Stūŗu stuŗiem tēvu zeme, H. Sūnas Zirgu deja, A. Rūjas Ventiņu deja, un pēdējās Divreiz divi nometnes dziesmas inscenējumu Skuju būda. Visas šīs dejas tika dejotas ar precīzitāti un vieglumu, saņemot nedalītu skatītāju atsaucību.

Kā jau tas pienākas, izskaņa piederēja pašiem jaunākajiem dejotājiem un tradicionālajām tautas dejām — Mugurdancim, Brālītim un māsiņai, Jandāliņam un Jautram pārim. Atkal dziesma skanēja no visu dejotāju mutēm, saistot deju ar seno deju pavadītāju — pašu balsi. Kaut skatuve likās par pilnu un Jautrais pāris par grūtu tik jauniem dejotājiem kā trīs gadiņus vecajai Miezīšu Dacītei, kopiespaids bija ļoti, ļoti varens un neaizmirstams.

No lasītā var likties, ka tika tikai dejots. Patīkamu pārmaiņu deva tālie viesi no ASV. Brāļi Mārtiņš un Pēteris Aldiņi un Edīte Zeile kokļu, stabules un tridekšņa pavadījumā skandēja tautasdziesmas. Ļoti interesants un patīkams bija viņu priekšnesums programmas otrā daļā. Tāpat ar savu skaidro, vienkāršo dziedājumu kokles pavadījumā ļoti iepriecināja Aija Zichmane. Mūzikālos pavadījumus ļoti sekmīgi veica Andris Šmits un Andris Jaunzemis.

Programmu raiti vadīja Baiba Rubesa, panākot brīvu noskaņojumu un labu kontaktu ar skatītājiem. Ar to viņai nepietika. Viņa dejoja līdzi gandrīz visās „lielo" dejās un pašrocīgi valdīja tramīgos četrus zirgus Zirgu dejā. Kā vecais teiciens saka: „Ābols nekrīt tālu no ābeles".

Nobeigumā — Zigurds Miezītis jeb, kā parasti pazīstams draugu pulkā, Zigis. Ko lai saka? Ar visu to, ka Fredis Aigars un Vilis Ādlers atbildīgi pie tā, cik tālu Diždanča slava skanējusi, Zigurds tomēr pēdējos četrpadsmit gados paveicis to, ko retais deju kopas vai koŗa vadītājs iespējis jebkur pasaulē. Patiesībā ir izauguši trīs Diždanči: lielie, lielais Diždancītis un mazais Diždancītis. Kopā 370 latviešu jauniešu dejojuši vai vēl dejo Diždancī.

Tradicija ir tik stipra, ka bijušie dejotāji, tagad vecāki paši, ved savus bērnus dejot, piem., paši Miezīši, Vāgneri, Brieži un citi. Z. Miezītis ir ziedojis un ziedo savus labākos spēka gadus ne tikai tautas dejai un jaunradei, bet, kā jau minēts, ir atradis laiku daudzām latviskām lietām — LNAK, Divreiz divi nometnēm, Dziesmu svētku organizācijā. Par to, ka ne dejotāji, ne sabiedrība nebija aizmirsusi Z. Miezīti šai dienā, liecināja rozes zieds no katra dejotāja, Diždanča krustmātes B. Senkēvičas sveicieni un aploksne, skaista vāze no Toronto latviešu biedrības, kuŗu pasniedza I. Alksnis, E. Plūmes speciālbalva mazajiem dejotājiem, Latviešu dziesmu svētku biedrības valdes priekšsēža Z. Šmita pasniegtais albums, kā arī daudzi ziedi. Pēdējie, cerams, būs arī mazs gandarījums Zigurda dzīvesbiedrei Solveigai.

Varam tik vēlēt spēku, izturību un veselību turpināt dzīt plato vagu tautas druvā kā Z. Miezītim un B. Rubesai, tā visam Diždancim.

Arnolds Bāliņš

TLB tautas deju kopas Diždancis 25. g. jubilejas sarīkojumā piedalījās arī DV tautas deju kopa Daugaviņa, nodejojot E. Kalviņa Spīdekli un dvieļu deju. Apakšā: Diždanča vadītājs Zigurds Miezītis (attēlā pa labi) dejo ar savu 3 g. veco meitiņu Daci, kas ir jaunākā dejotāja uzvedumā uz skatuves. Foto: J. Liģers

Edvarts Tūters

NEPIETIEK NĀVES

(Latvijas novembri pieminot)

Skrej domu putni —
Skrej jūŗām pāri,
Skrej tuksnesiem šķērsu.
Kur Daugava vaida,
Kur burbuļo Gauja,
Murd Abaviņa, —
Tur tēvzeme mana,
Turp domu putni
No trimdas projām steidz.

Tur tēvzeme mana,
Tur varoņu kapi;
Zem baltbērzu ēnām
Tur atdusas vīri, —
Atdusas klusi, bez vaida.
Visu, kas viņiem bija,
Tie atdeva Latvijas brīvei.

Gars, jaužot postu,
Kas tēvzemei jānes, —
Nepieņem trimdu.
Gars nerimis ilgojas, gaida
Laikmeta maiņas;
Dižupes Daugavas krastos
Kad reiz mitēsies vaidi.

Skrej domu putni,
Nerimstas vaidi
Tēvzemes ārēs.
Nepietiek, nepietiek
Šim laikam nāves!

Latvijas bēgļa stāsts

LATVIEŠI LATVIJĀ IR IZNĪCĪBAI NOLEMTA TAUTA

Eiropas laikraksti septembrī ziņoja, ka Dānijas territoriālos ūdeņos no krievu kuģa nolēcis kāds jūrnieks, ko izglābusi dāņu zemūdene un bēgli pārvedusi uz Kopenhagenu, kur viņš nodots attiecīgo iestāžu rīcībā. Notikums norisinājies 14. septembrī. Laikraksts Latvija (Vācijā) 17. novembrī sniedza sarunu ar brīvībā izkļuvušo jūrnieku, par ko tuvāk ziņojis Pāvils Klāns Kopenhagenā. Tas ir 33 g. vecais latvietis Pēteris Reinis, dzimis tagadējā Madonas rajona Barkavas pagastā, tātad krievu okupācijas gadā, nezinot nekā no brīvās Latvijas dzīves, par kuŗu dzirdējis varbūt tikai no saviem vecākiem, kas apsaimniekojuši šī pagasta Celmiņu mājas, kas nacionālizētas, bet vecāki izsūtīti. Tā P. Reinis 15 gadus no mūža pavadījis Krievijā, tai skaitā 7 gadus izsūtījumā Tomskā, Sibirijā, kur nokļuvis kā 9 g. vecs zēns kopā ar māti un mazgadīgo brāli, bet tēvs kā bijušais aizsargs kopš 1944. gada izcietis sodu Vorkutā un atgriezies Latvijā 1956. gadā. Tai pašā gadā atgriezusies arī māte ar abiem dēliem.

Ģimene apmetusies uz dzīvi Vietalvā. Latviešu valodas grūtību dēļ, jo skolas gaitas sācis izsūtījumā, P. Reinis mācījies krievu vidusskolā Pļaviņās, pēc tam 1960. gadā absolvējis Rīgas jūrniecības skolu un norīkots darbā uz preču kuģiem Vladivostokā. Vēlāk strādājis zvejniecības flotē, tālos braucienos apmeklējot arī ASV un Rietumafrikas piekrastes zvejas ūdeņus. Obligāto kaŗa dienestu P. Reinis veicis Krievijas galējos ziemeļos, kur kādā techniskā daļā bijis instruktoru vada komandieŗa vietnieks

Pēteris Reinis

— vecākais seržants, militārais un politiskais apmācītājs.

Pēc kāda incidenta Rīgā, kuŗā P. Reinis atļāvies kritiskas piezīmes pret režīmu, viņam pagājušā gada vasarā atņemtas tiesības doties jūŗā. Jau tā paša gada rudenī mēģinājis bēgt no Pad. savienības, bet notverts un ilgāku laiku pavadījis izolācijā, tad strādājis par dzelzceļa celtņa vadītāju Rīgā. Vēlāk nokļuvis uz kuģa, no kuŗa ielēcis jūŗā un izglābies.

Kas Pēteri Reini pamudinājis bēgt? Par to viņš izteicies gaŗākā intervijā, kas visai plaši raksturo šo tipisko jaunlaiku Krievijas latvieti, kādu no mūsu tautas turpmāk būs arvien vairāk, ja apstākļi negrozīsies. Kā to paskaidroja P. Reinis, tā vispirms bijusi personiskā nebrīvība iekārtā, kas sevi dēvē par „visdemokratiskāko pasaulē". Vairāk nekā pusgadu simteni joprojām padomijā, it sevišķi Latvijā, vēl turpinās iekšējo ienaidnieku meklēšana, liedzot avansēšanās iespējas personām ar „pagātni", ciešot arī šādu vecāku bērniem. „Es nekur nebūtu bēdzis, ja varētu brīvi dzīvot un strādāt," paskaidrojis P. Reinis. Pēcrevolūcijas laika ideālismu tagad padomju sabiedrībā velti meklēt. Privāto iniciātīvu apspiež, strādniekos nokauta katra interese un tie padoti demorālizācijai. „Jūs nevarat iedomāties, cik plaši Pad. savienībā izplatīta kriminālitāte, melntirdzniecība, dzimumslimības un alkoholisms," izteicies jaunais Krievijā uzaugušais latvietis. Tāpat nav nekādu iespēju kritizēt padomju sistēmas nepilnības, kas tūliņ pievērš čekas uzmanību, kam seko vajāšanas.

Raksturīgi ir bēgļa izteicieni, ka tagad Krievijai vajadzīga rietumu sabiedriskās domas palīdzība režīma demokratizēšanai. Par rakstnieku Solžeņicinu un prof. Sacharovu plašās iedzīvotāju masas zinot tikai tik daudz, cik tie kritizēti padomju laikrakstos dažādos protestos un „atklātās vēstulēs", viņu uzskatus padomju presei noklusējot. Prof. Sacharovs nebalstot nekādas svešas ideoloģijas, bet prasot cilvēka tiesību respektēšanu sakarā ar pašas Pad. savienības konstitūciju. „Pad. savienībā sociālisms ir sakompromitējies sava prakses dēļ, tas ir netaisns, melīgs un pretīgs man un neskaitāmiem citiem. No tā cieš kā Pad. savienībā iekļautās tautas, tā paši krievi. Šī sistēma jāmaina pašos pamatos," uzsvēris P. Reinis.

Par apstākļiem Latvijā P. Reinis izteicies: „Rusifikāciju Latvijā veicina ekonomiskās dzīves ritms, izglītības politika, krievu pieplūdums — un Krievijas plašuma kārdinājums jaunākiem cilvēkiem. Pārkrievināšanās visvairāk notiek jauktajās ģimenēs. Latviešu un krievu attieksmes Latvijā ir sliktas. Arī jaunatne ir latviski pašapzinīga, lai neteiktu šovinistiska. Rīgā krieviem pārmet, kādēļ atstāj savu zemi un spiežas Latvijā. Noskaņojumu Latvijā var apzīmēt par pasīvām gaidām — ļaudis it kā uz kaut ko cer. Latvieši Latvijā ir iznīcībai nolemta tauta. Ja turpmāk nekas negrozīsies, latvieši drīz nonāks mazākumā. Ar to ir pateikts viss. Rusifikācijas procesu var apturēt vienīgi radikāls pagrieziens Pad. savienībā, kas cilvēkiem un tautām dotu vairāk brīvības."

Uz jautājumu, ko Latvijā domā par latviešiem svešumā, par viņu sakariem ar Latviju, P. Reinis atbildējis, ka „par emigrāciju runā maz, bet tās eksistence ir zināma". Viņš domā, ka varbūt kādi personiskie un kultūras sakari var izrādīties noderīgi, jo „pie savas tautas taču jāturas katram".

Par savu jauno patvēruma zemi Dāniju bēglis izteicies: „Līdz šim domāju, ka Krievijas sociālie nokārtojumi ir vislabākie pasaulē. Tagad jāatzīst, ka kapitālistiskās Dānijas monarchija tālu pārsniedz Pad. savienības līmeni sociālā nodrošinājuma sistēmā."

Tīka mēbeles tie
tētāja noliktavas
ēdam-- un guļam
tas. Atvērts
svētd. no pl. 1–
CLAUSEN Ltd
nedaudz austru
malea, tel. 45
Duncaster, Th
881,0000.

kas?

BROAD
Tel.: HO

KALU
Aldo
Veikalā u

Town &
V. PAL

Pērkot vai pā
saistīgai infor
pilsētā. Palīd
pirkšanai uz

MĀJU
Sazinieties ar
JUMTA I
APŠUVU
LIETUS N
CAURUL
LOGI
DURVIS
MARĶĪZ
JUMTA P
(Soffit and
CENTU
248-998

A. E
161A Ronc

Tīka mēbeles tieši no importētāja noliktavas. Dzīvojamo, ēdam- un guļamistabu iekārtas. Atvērts no pl. 9—9, svētd. no pl. 1—5. EINAR CLAUSEN Ltd., Hwy. 7., nedaudz austrumos no Bramalea, tel. 459-0760 un 79 Duncaster, Thornhill, tel. 881,0000.

Daugavas Vanagu nams

PIEDĀVĀ ZĀLI
DAŽADIEM SARĪKOJUMIEM
PIEPRASIET TELEFONISKI

125 BROADVIEW AVE
Tel. 465-5225

Daugavas Vanagu klubs

atvērts biedriem un viesiem no pl. 12 dienā — 12 naktī, pirmd. līdz ceturtdienai iesk. piektd. un sestd. no pl. 12 — 1 naktī, svētdienās no pl. 12 — 9 vakarā.

DAŽĀDI DZĒRIENI AR MALTĪTĒM KATRĀ IZVĒLĒ. SVĒTDIENĀS DZĒRIENI TIKAI PIE MALTĪTEM

kas? kur? ko?

BROADVIEW DELIKATEŠU VEIKALS

141 DANFORTH AVE.

Tel.: HO 5-9905 ***Ausma Mikelsone***

KALUPE

DIMANTI — PULKSTEŅI
LATVISKAS ROTAS

Zeltkales

Aldonas ĶIVLENIEKS-KORMS

Veikalā un darbnīcā 964½ Bloor St. W., Toronto 4, Ont., tālr. 533-2837

Town & Country R. E. Ltd., Realtor

V. PALMA pārstāvis

377 Glengarry Ave., Toronto 12, Ontario
TĀLR. 782-7246

Pērkot vai pārdodot savu nekustamu īpašumu, zvaniet nesaistīgai informācijai — 782-7246. Mājas lielā izvēlē visā pilsētā. Palīdzam sagādāt obligācijas un iemaksas māju pirkšanai uz izdevīgiem noteikumiem.

MĀJU ĪPAŠNIEKI, KAM NEPATĪK KRĀSOT SAVU MĀJU!

Sazinieties ar uzņēmuma īpašnieku — bez starpniekiem

ALUMINUM SIDING

- JUMTA IZBŪVES APŠUVUMI (dormers)
- LIETUS NOVADA CAURULES
- LOGI
- DURVIS
- MARĶĪZES (Awnings)
- JUMTA PĀRKARES (Soffit and fascia)

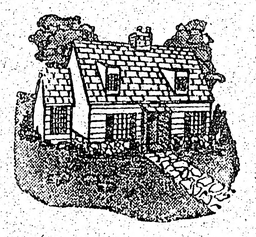

Īpašnieks Arturs Mīme
CENTURY ALUMINUM INSTALLERS
248-9984
38 Noranda Drive
Toronto 15, Ont.

Fotografisku darbu uzņēmums ar internacionālu reputāciju

Benjamiņa filmu laboratorija

247 RICHMOND ST. E.
TORONTO, ONT.
M5A 1P2

Tel. (416) 863-1166

A. Eglītis — TV RENTALS

17" — $ 8 mēnesī
21" — $ 9 mēnesī
23" — $10 mēnesī

161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LE 7-1401

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD
467 Sherbourne St. Toronto 5, Ont. 924-1408

RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA
APBEDĪŠANAS CEREMONIJU IZKĀRTOŠANA

SAIŅI UZ BALTIJAS VALSTĪM un P.S.R.S.

Bez muitas: Motocikli, veļas mazgājamās mašīnas, televīzijas aparāti, ledusskapji u.t.t. Automašīnas lūdzam pieprasīt pirmās, jo to daudzums ierobežots. Jūs varat pasūtināt pārtikas saiņus līdz 40 mārciņām. Mēs pārsūtām apģērbu saiņus līdz 19,75 mārciņām. Visi sūtījumi ir apdrošināti. Mūsu veikalā ir plašā izvēlē dažādi materiāli apģērbiem un citas preces.

Ātra apkalpe ■ Slēgts trešdienās ■ Atvērts no plkst. 9 rītā līdz 7 vak., sestdienās no pl. 9 — 5 pēcp.

BALTIC EXPORTING CO.
480 Roncesvalles Ave.,
Toronto, Ont.,

Estd. 1874

Turner & Porter

APBEDĪŠANAS BIROJS

RONCESVALLES CHAPEL
436 Roncesvalles Ave.
LE3-7954

YORK CHAPEL
2357 Bloor St. W.
Parkošana abās bēru mājās

R. S. KANE Ltd.
apbedīšanas birojs
4812 YONGE STREET
(Sheppard Avenue tuvumā)
Willowdale
Ātrās palīdzības mašīnas
Jūsu ricībā 24 stundas
221-1159

VISĀDA VEIDA IESPIEDUMDARBI

- VIZĪTKARTES
- IELŪGUMI
- BIĻETES
- VĒSTUĻU VEIDLAPAS UN APLOKSNES
- GRĀMATAS
- KALENDĀRI
- MĒNEŠRAKSTI
- LAIKRAKSTI
- UN LĪDZĪGI IESPIEDUMDARBI

VEICAM

- LAIKUS
- LABI
- UN PAR MĒRENĀM CENĀM

amber

PRINTERS AND PUBLISHERS LIMITED
SPIESTUVE UN KANTORIS:
125 BROADVIEW AVE. TORONTO, ONT. M4M 2E9

TĀLR. (416) 466-1514

Prezidents Niksons pāriet uzbrukumā

SPECIĀLRAKSTS LATVIJAI AMERIKĀ NO VAŠINGTONAS

Aizvadītā nedēļa ASV vēsturē ieies kā prezidenta Niksona izšķirīga pāriešana pretuzbrukumā, lai atjaunotu ASV prezidenta autoritāti. Viņš savu pretuzbrukumu sāka visas tautas priekšā un ar pārliecinošiem argumentiem atspēkoja apvainojumus, izklaidēja šaubas un baumas, kas aizvadītajos mēnešos draudēja savilkties ciešā valgā, lai izbeigtu Ričarda Niksona politisko karjēru. Manuprāt šī prezidenta pāriešana pretuzbrukumā varēja notikt jau daudz agrāk. Tā būtu aiztaupījušies neskaitāmi pretrunu izraisītie asumi un Baltā nama apmētāšana ar dubļiem, ja ne pat daļēja notriepšana ar partejisku darvu. Par pretsitiena akcijas pirmo soli Niksons bija izvēlējies amerikāņu apvienotās preses redaktoru sanāksmi. Jāatzīmē, ka pārsteidzošā kārtā šoreiz prezidentam uzdotie jautājumi bija lietiškīgi, bez sarkasma un ciniskas lišķības. Prezidenta atbildes savukārt likās pārliecinām. Protams, ka jautājumu lielākā daļa attiecās uz jau apnikušo Votergeiti. Niksona argumentāciju var savilkt dažos vārdos: viņš par jaunu norādīja, ka šajā skandalā viņa rokas ir tīras. Viņš atbildēja arī uz jautājumiem par saviem ienākumiem, īpašumu iegādi Kalifornijā un Floridā un arī par financiālām transakcijām pagājušā gada prezidenta vēlēšanu norisē. Tautas atmiņā paliks Niksona paskaidrojuma kodols. „Lai visiem ir skaidrs, ka man bijušas kļūdas, bet jūsu prezidents nekad nav bijis blēdis. Katru dolaru esmu godīgi nopelnījis." ASV vēsturē vēl neviens prezidents nav tik krasiem vārdiem izkliedējis šaubas un pret viņu vērstos apvainojumus.

Nākamā dienā prezidents Niksons devās uz Džordžiju, kur viņu Makonas lidostā sagaidīja ap 15.000 jūsmīgu apsveicēju. Lidostā Niksons saņēma memorandu, kurā prezidentam uzticību un atbalstu ar saviem parakstiem apliecināja 37.000 amerikāņu. Niksons aizkustinājumā apliecināja: „Esmu ļoti pateicīgs."

Prezidents ir pārliecināts, ka viņa paskaidrojumi presei, politiķiem un tautai izbeigs ASV iekšpolitisko krizi un pilnīgi restaurēs prezidenta autoritāti.

Amerikāņu prezidenta autoritātes krizei tauta jau tagad var saskatīt galu. Šī krize neatbalsojas ASV vien. Dabiski, ka rietumu pasaulei varēja rasties šaubas, vai Niksons starptautiskā arēnā iekšpolitisko sarežģījumu dēļ varēs noturēties līdzsvarā ar komūnistu pasaules pārstāvi Leonīdu Brežņevu. Līdz pat pēdējam laikam kā ienaidnieki, tā arī sabiedrotie ar gandarījumu atzīst Niksona panākumus ASV ārpolitikā. Tagad viens otrs šim jautājumam jau pieiet kritiskāk.

Mūs sevišķi var interesēt, kā dažu dienu laikā komūnistu kontrolētajā presē Niksons padomju pilsoņiem pēkšņi tika rādīts pavisam citā gaismā. Vidējo austrumu krize un, man šķiet, galvenokārt Niksona izsludinātā trauksme amerikāņu bruņotiem spēkiem lika Maskavai vai reaģēt. Līdz šim komūnistu prese Niksonu apzīmēja par „apdomīgu politiķi, kas īstenojot reālpolitiku". „Impichmient" ir krievu radīts angļu jaunvārds. Tas gan nav atrodams nevienā vārdnīcā, bet nu šis vārds ik dienas cirkulē visā padomju presē. „Demokratu kongress apsver jautājumu atstādināt no amata prezidentu Niksonu," tā padomju prese saviem lasītājiem izskaidro „impichmientu". Un pats galvenais, kā pēc burvju mājiena „tālredzīgais un apdomīgais ASV prezidents Niksons" padomju pilsoņiem ir padarīts par visnegantāko aukstā kara ģenerāli. Kādreiz labais Niksons nu ir tikai vienu soli no gângsteŗa titula. Tā tas ir padomju presē. Protams, ka Niksona nozākāšana nenotiek bez augstākās vadības ziņas. Acīm redzot pašā politbirojā nav vienprātības, jo vēl pagājušā nedēļā viens no redzamiem politbiroja locekļiem izteicās, ka amerikāņu un krievu detante palikšot spēkā.

Lai gan Kīsingers ļoti skopi izteicies par savu neseno Pekingas braucienu, ir ziņas, ka Čuenlaja acīs Niksona akcijas nemaz nav kritušas. Gluži otrādi — Vašingtonas un Pekingas attieksmes visai drīz var pieņemt jaunas dimensijas.

Ar pārsteigumu jākonstatē, ka tieši ASV sabiedrotie plaši komentē Niksona krizi. Londonā vairāki britu politiķi apvaino Niksonu „pārliecīgā pretakcijā" pret padomju rīcību un nostāju Vidējo austrumu krizes laikā. „Mums jāievēro, ka prezidentam uzvelta Votergeites slodze," tā britu mierā komentē viens no Londonas plašākiem periodiskiem izdevumiem.

Izraēla nesaskata nekādas zīmes ASV ārpolitikas vājināšanā. Telavīvā gan runā, ka arabi un krievi mēģināšot izmantot Votergeiti, kaulējoties par pastāvīga mierlīguma noteikumiem.

„Mēs ticam, ka krievi saprātīs, ka ir bīstami nerrot ievainotu lauvu," tā komentē Telavivas vadītājs laikraksts Haaretz. Protams, ka pieminētais lauva ir prezidents Niksons.

Kairo diplomātisko attieksmju atjaunošana ar Vašingtonu un amerikāņu godīgais mēģinājums panākt Vidējo austrumu krizes galīgu likvidēšanu labvēlīgi atbalsojas ēģiptiešu presē.

Tālajos austrumos japāņi gan apbrīno Niksona ātro rīcību Vidējo austrumu krizes dienās, bet izplatītais japāņu laikraksts Japan Times amerikāņu iekšpolitisko krizi vērtē ļoti pesimistiski. Laikraksts rezumē, ka ASV kādu laiku bijušas bez vadības, un bez vadības ir bijusi visa nekomūnistiskā pasaule. Tukšums starptautiskā laukā ir ārkārtīgi bīstama parādība, un japāņi cer, ka amerikāņi vēl laikus paspēs to atkal aizstāt.

Pie politiskiem skandaliem pašu mājās pieradušā franču prese norāda, ka amerikāņu tauta, prese un pats Niksons Votergeites lietā ir izturējušies pārāk histeriski. Sabiedriskās domas demorālizēšana un prezidenta nonicināšana vēl varot turpināties, bet tam nebūšot nekādas paliekamas nozīmes. Tas, kas pašlaik notiekot ASV, esot zināmu aprindu atriebība par Niksona triumfu 1972. gada prezidenta vēlēšanās.

Vācu prese ir tas sunītis, kas visnekaunīgāk kož rokā tam, kas to līdz šim barojis un sargājis.

Kanadas radio un prese ir visumā pārbagāta ar komentāriem pret Niksonu. Jāpiezīmē, ka pagājušā nedēļā visvairāk pieminētais un lasītais politiskais komentātors ASV bija kanadiešu žurnālists Gordons Sinklērs. Simtiem amerikāņu periodisko izdevumu pārdrukāja kādu Sinklēra komentāru, un arī populārais 2 milj. eksemplāros iznākošais U.S. and World Report pagājušā nedēļā sava atbildīgā redaktora ievadraksta vietā nodrukāja Gordona Sinklēra rakstu. Žurnāla redaktors Flīgers norāda, ka Sinklēra izteiktās domas būtu iegaumējamas ikvienam amerikānim.

Šeit daži izvilkumi no pieminētā Sinklēra komentāra:

„Šis kanadietis domā, ka ir pienācis laiks runāt par amerikāņiem kā visatsaucīgākiem un, iespējams, vismazāk atzinību saņēmušiem cilvēkiem pasaulē ... Vācija, Japāna, mazākā mērā Anglija un Italija var pateikties amerikāņiem par to, ka viņi šīs valstis izcēla no kara drupām. Amerikāņi tās atbalstīja ar miljoniem dolaru un atlaida tām arī biljoniem dolaru parādu. Vēl šodien neviena no pieminētām valstīm nedomā maksāt procentus par nesamaksātiem parādiem.

Kad 1956. gadā Francijas frankam draudēja sabrukums, amerikāņi steidzās palīgā un un lietu saglāba. Pateicības vietā franči drīz vien nonievāja amerikāņus un ar financiālām machinācijām centās apdraudēt dolara stabilitāti.

Kad kādā pasaules malā notiek zemestrīce vai kāda dabas katastrofa, pirmie, kas steidzas nelaimīgajiem palīgā, ir amerikāņi.

Pagājušā pavasarī viesuļvētra nolīdzināja 59 amerikāņu ciematus. Neviens nesteidzās palīgā.

Maršala plāns un Trūmena politika iepludināja biljoniem dolaru mazāk attīstītās zemēs. Pateicības vietā tagad šo valstu avīzes nolamā amerikāņus par neliešiem un kara kūdītājiem.

Japāņu technokratija dod radio uztvērējus, vācu technokratija automobiļus, amerikāņu technokratija aizsūtījusi uz mēnesi cilvēkus, un tie bez briesmām atgriezušies atpakaļ. Kā zināms, tas nav noticis ne vienu vien reizi.

Jūs runājat par skandaliem. Amerikāņi tos neslēpj. Tie ieliek savus skandalus lielākā skatlogā, lai visa pasaule tos redz.

Varu minēt 5000 gadījumu, kuŗos amerikāņi palīdzējuši citiem cilvēkiem nelaimē. Nosauciet man vienu, kuŗā kāds būtu gājis palīgā amerikāņiem.

Mūsu kaimiņi ir tikuši galā ar savām grūtībām pašu spēkiem. Man līdz apnikumam ir apriebies dzirdēt amerikāņu nonievāšanu.

Amerikāņi tiks galā ar lietām, par kuŗām šodien mīl runāt pasaule. Viņi iznāks no šīs krizes ar neaptraipītu karogu. Un kad tas notiks, viņiem būs visas tiesības parādīt gaŗu degunu visām tām valstīm, kas šodien tīksminās par amerikāņu nelaimēm. Cerams, ka Kanada nebūs šo valstu starpā."

Tik tālu raksturīgais kontroversais Gordona Sinklēra komentārs. Man šķiet, ka mēs varam tikai pievienoties.

Aleksandrs Ķegumnieks

Zemei tuvojas spoža komēta

ASV trīs astronauti 16. novembrī — pēc trīs neveiksmīgiem mēģinājumiem sekmīgi pievienojās Skaylab izplatījuma stacijai, kuŗā viņi pavadīs 84 dienas. Apollo komandkuģi ievirzīja orbitā ar trim astronautiem. Apkalpe paņēma līdz 2000 mārciņu apgādi — pārtiku, filmas, speciālas ierīces u.c., jo tā uzturēsies laboratorijā gandrīz 3 mēnešus. Astronauti filmēs zemi un tās dabas bagātības, kā arī studēs pašu piemērošanās spējas bezsvara telpā. Viņiem paredzēts arī speciāls uzdevums — komētas Kohutekas novērošana, kas decembŗa beigās parādīsies pie apvāršņa. Komēta ceļo šurp no saules sistēmas visattālākās vietas un pirmoreiz pietuvosies zemei līdz 75 milj. jūdzēm. Komēta būs ļoti spoža un labi redzama ap Ziemsvētkiem arī no zemes.

Šis būs trešais un pēdējais ceļojums izplatījumā Skylab projekta ietvaros, kad ASV izbeigs izplatījuma programmu šai dekādei, izņemot vēl īsu satikšanos orbitā ar krievu kosmonautiem.

Pēdējās ziņas vēstī, ka pirms dažām dienām ir sabojājušās abas vēsināšanas ierīces, kas darbojas neatkarīgi viena no otras. Astronauti vienu no tām izlabojuši un nekādas briesmas pagaidām nedraud. Viņu tērpos katram gadījumam iebūvēta arī atvēsināšana ar gaisu, bet tā neesot visai efektīva.

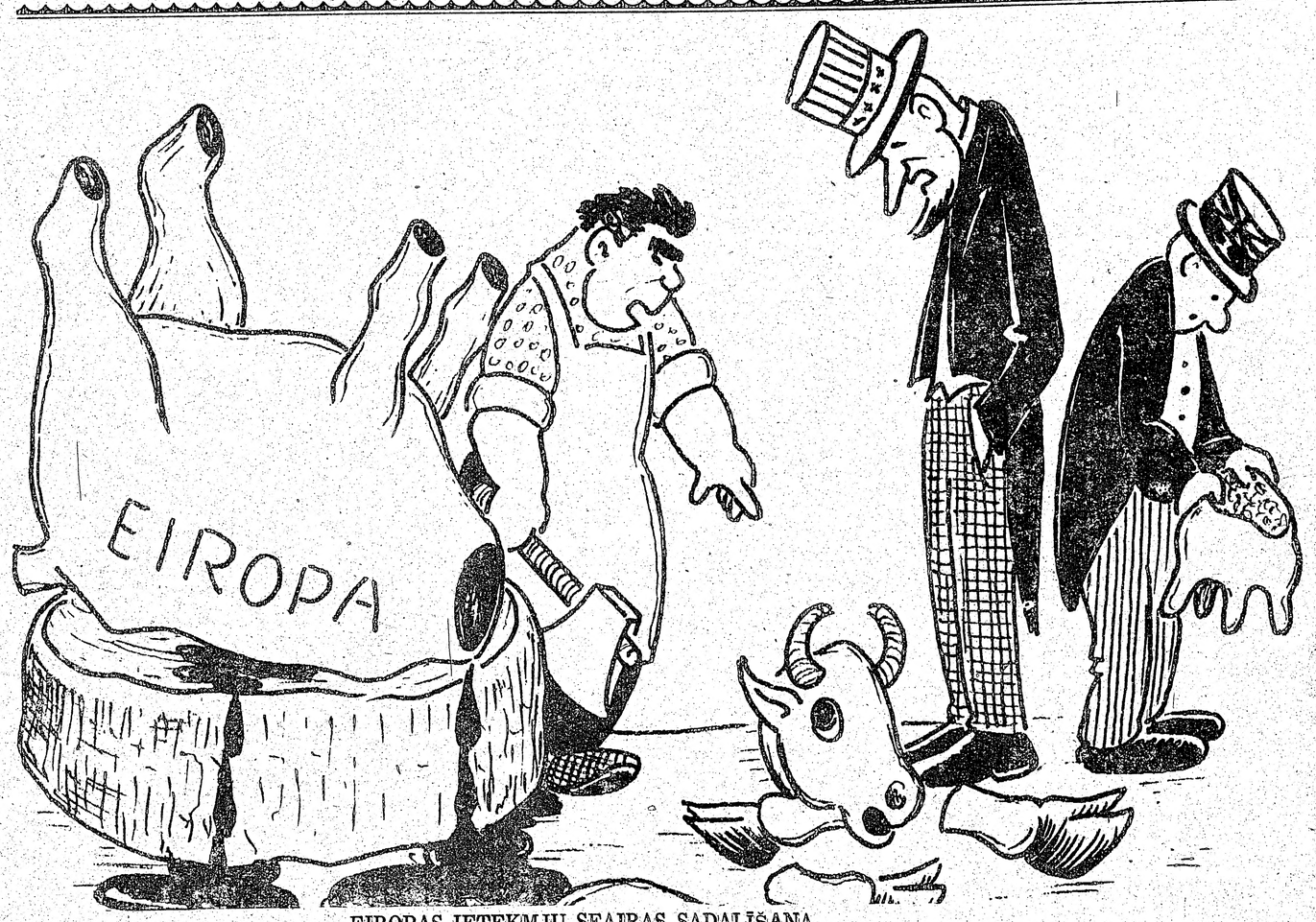

EIROPAS IETEKMJU SFAIRAS SADALĪŠANA

Licencētais miesnieks: „Džentlmeņi, tas viss jums!" Pa atslēgas caurumu lūrējis Reinis Birzgalis

III

FLORIDAS LUDVIĶIS

It kā atdzimis Imhoteps —
Bet drīzāk tomēr
Kā Bavārijas trakais karalis.
Un drusciņ varbūt
Kā Dante,
Kas vairīgo , smējīgo Beatriči
Ieved grandiozā,
Paša veidotā
Celtnē.
(Ciema Dante? Pagasta Beatriče?)

„Tava būšu tad,
Kad tu viens pats ar savām
Sīkajām rociņām
Uzcelsi man dižu, dižu pili . . .”
Tā pasmējās Mūžīgi Iemīlētā.

Pēc šīs eksplozijas
Viņš
Radikāli mainīja virzienu.

Dievišķā komēdija
Sākās Floridā,
Kad viņš stingri apņēmās celt
Savu Dižo Namu,
Savu nemirstības piramidu,
Savus Neušvānšteinas torņus.

Viens,
Bez faraona strādnieku pulkiem,
Viņš pārvietoja milzu akmens bluķus,
Būdams — kā daždien apmātais —
Ir architekts,
Ir inženieris,
Ir būvstrādnieks. —
Atcerē allaž
Karaļa sapnis.

Dīvainā pils sāka gaidīt
SKAISTUMU NEMAINĪGO.

Ciklopu vārti tai rītā
Paklausīs — kā jau allaž —
Grūtdienam rotaļīgam
Un viņš to ievedīs teiksmā.
Šis ir tas LABAIS ATCEĻŠ.

(Bruņurupucim jāienirst jūŗā;
Zeme un gaiss pieder citiem.)

Kau valdnieku palasts līksmais
Pārvērtās pieminekli,
Vai tiešām viss velti un aplam? —

Kas zina? — Cilvēka gars
Ir kā musulmaņu paklājs.

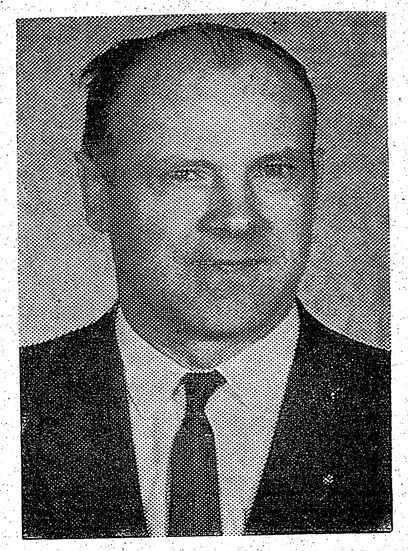

Eduards Freimanis

Eduards Freimanis

SMILŠU CEĻĀ

Smiltis no mūžu pulksteņiem
ātri iztek —

Brienu no rītiem
uz vakariem —
smiltīs kājas strieg
nogurušas.

*

Pietrūks pulkstenī smilšu —
Būšu noguris uzpildināt.
Bet smilšainie ceļi vedīs
mani smiltīs atpūtināt.

SENU KAUJU LAUKOS

Mēness mākoņu palagos tinas,
nakts jūŗa pa klajumiem palo,
bet tumsā ar fosfora gaismu
nerakti kauli balo.

Visas lejas
ir dzīvības pilnas:
veļu pulki
līgojas, viļņojas tumsā. —

***

Atklājas degoša mēness seja —
sērdieņu pulki pret kalniem palo
bet svētajos klānos un silos
nerakti kauli balo.

LB DRAKŠIN 11 1973

LATVIEŠU PRESES BIEDRĪBAS IZDEVUMS
Pielikums laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
Redaktori: O. Jēgens, K. Ķezbers, H. Puriņš.
Redakcijas adrese: O. Jēgens, 536 W. Belmont Ave., Chicago, Ill. 60657, U.S.A.

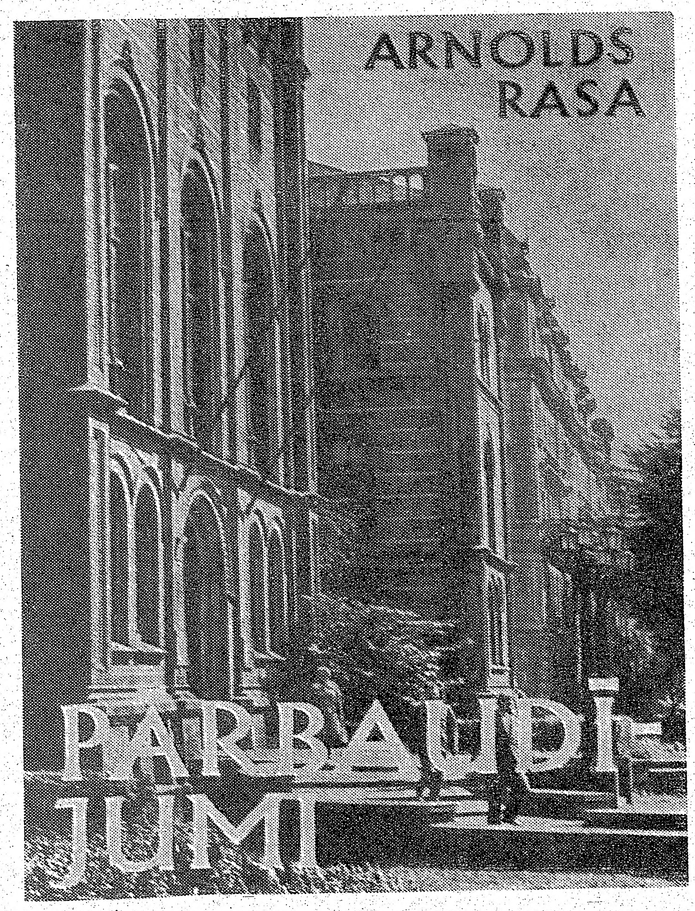

FRAGMENS NO ATMIŅU GRĀMATAS

„Studēšana būtu jauka lieta, ja tikai nebūtu jāliek pārbaudījumi,” tā domā daudz studentu šodien, un tāpat domāja toreiz, kad mēs studējām.

Jā, ar pārbaudījumiem nevar jokot, īpaši, ja students ne reizi nav apmeklējis lekcijas vai arī paviršī sagatavojies uz pārbaudījumu. Lekcijas apmeklēt svarīgi tāpēc, ka daži mācības spēki stāsta tādas lietas, ko nevar izlasīt nevienā grāmatā. Svarīgi arī tāpēc, ka dzirdētais jau pa pusei iespiežas atmiņā, bet vēl jo svarīgāk aiziet vismaz uz pirmo lekciju, lai pazītu vaigā savu mācības spēku.

Dzīvē ir gadījies visādi, un dažreiz apstākļi izspēlējuši tādus trikus, ko būtu grūti izdomāt.

Tā, kāds inženieŗzinātņu students, kas jau bija studējis vairākus gadus, beidzot nolēmis likt pārbaudījumu ķīmijā, kas ir pirmā kursa priekšmets. Viņš ieradies ķīmijas ēkā, kas atradās Kronvalda bulvārī, un dažas minūtes pirms pārbaudījuma vēl atsvaidzinājis savas zināšanas. Bet kāda problēma viņam nav bijusi skaidra. Te viņš redz — pa augstskolas gaiteni nāk kāds slaids jauneklis, laipnu izskatu, un — kas tur liels — pieie tam klāt un pajautās.

„Piedodiet, kollēga! Kā atrisināt šo formulu?”

„Lūdzu, paprasiet maniem asistentiem! Viņi jums izskaidros,” uzrunātais atbild, pasmaida un aiziet. Students parausta plecus un nobrīnās. Neko darīt, pēc dažām minūtēm viņu sauc uz pārbaudījumu, bet, iegājis profesora kabinetā, students

apžilbst kā nokritis no plaukta. Izrādās, ka jaunekļīgais kollēga, ko viņš uzrunājis gaitenī, bija prof. Aleksandrs Janeks, pie kuŗa studentam bija jāliek pārbaudījums ķīmijā. Tā iet, kad nepazīst savu profesoru, jo students nebija apmeklējis nevienu viņa lekciju.

Manā atmiņā prof. A. Janeks palicis kā ļoti solids un laipns mācības spēks, kam bija liela erudīcija un dziļa takta izjūta.

Kad mēs abi ar studiju biedru Pēteri P. bijām ieradušies ķīmijas ēkā un izturējuši pārbaudījumus ķīmijā pie prof. A. Janeka, pie reizes apskatījāmies arī pie citu profesoru kabinetu durvīm, kur bija izlikti ziņojumi, kad viņi eksāminēs. Tur bija prof. Boriss Popovs, kuŗš lasīja lekcijas minerāloģijā un petrografijā. Tas mums, inženierzinātņu studentiem, skaitījās visvieglākais priekšmets. Vecie studenti allaž apgalvoja, ka uz to nemaz neesot jāgatavojas, — lai tikai iemācoties kristallizēšanas noteikumus (tā saue. singonijas), labi apģērbjoties, vislabākā smokingā vai frakā ar ziedu pie krūtīm, un, ieejot kabinetā, lai eleganti paklanoties. Ar to pilnīgi pietiekot, — eksāmens būšot izturēts.

Lieta bija tāda: prof. B. Popovs bija krievu tautības un latviski neprata. Lekcijas viņš lasīja krievu valodā un arī eksāminēja krieviski, bet viņam bija savas vājības, proti, viņš pats mīlēja eleganti ģērbties, un lekcijās viņam bieži vien bija balts zieds pie svārku (ketaveja) atloka. Viņam bija kupli mati, balti kā sniegs, un izmeklēto manieru dēļ viņš drīzāk atgādināja kādu vecās paaudzes kino aktieri nekā mācības spēku, kas rīkojas ar akmeņiem un kristalliem.

Kad mēs vēlāk sastapām kādu draugu— vecāko kursu studentu Kārli U. — un tam pateicām, ka esam riskējuši pierakstīties uz minerāloģijas pārbaudījumu, kas notiks rīt, bet vēl neesam mācījušies, tad viņš iesaucās:

„Pilnīgi pietiek! Iemācieties tikai singonijas un uzvelciet fraku vai smokingu..."

Tā bija vecā dziesma, ko jau bijām dzirdējuši no citiem, un mēs, abi jaunie studenti, vienu sēmestri studējuši, arī uzķērāmies uz šī āķa. Ja tik viegli varēja dabūt parakstu studiju grāmatiņā, kāpēc lai to neizmantotu?

Domāts, darīts. Otrā dienā ieradāmies pie prof. Popova uz pārbaudījumu. Smokingu gan neuzvilkām, — reizēm vairāki studenti kopīgi noīrēja fraku, un kuŗš nāca ārā no profesora kabineta, tūlīt to novilka un atdeva nākošajam, — bet mēs bijām uzvilkuši savus labākos tērpus. Labi paklanīties arī mācējām.

Iekšā gājām pa vienam. Profesors sēdēja aiz lielā rakstāmgalda, baltu ziedu pie krūtīm, — mums tādu nebija. Kad iegāju, viss notika kā pēc plāna: paklanīšanās, atsēšanās, tad profesors prasīja singonijas.

„Kubiskā singonija raksturojas ar..." sāku bērt kā pupas krievu valodā, — vēl tagad, pamodies naktī, varu to noskaitīt, — bet nebiju ticis līdz pusei, kad profesors, laipni smaidīdams, pārtrauca mani.

Tātad pietiek! Nolikts — doma kā zibens izskrēja caur smadzenēm. Bet nu notika tas, kas nemaz nebija paredzēts mūsu plānā: profesors prasīja nākošo jautājumu:

„Kas tas ir: limonīts?"

„Limonīts ir metalls, tā īpatnējais svars ir..." sāku stāstīt, bet drīz apstājos, jo nevarēju neko vairāk pateikt, tāpēc ka nebiju mācījies.

„Atnāciet nākošā reizē!" atskanēja profesora balss.

Pēc dažām sekundēm jau biju ārā gaitenī, bet Pēteris P. gāja iekšā. Pēc kādas minūtes arī viņš bija atpakaļ ar to pašu norādījumu — atnāciet nākošo reiz!

Tā abi bijām izkrituši pārbaudījumā, ko uzskatīja par visvieglāko. Jutos kā izpliķēts, un pagāja vesels gads, kamēr sadūšojos iet otrreiz uz šo pārbaudījumu. Tad gan biju samācījies un dabūju atzīmi „vesmā uspiešno" — ļoti sekmīgi.

Bet no tās reizes nekad vairs neticēju veco studentu „gudrajiem padomiem", jo sāku saprast, ka tie lielāko tiesu bija tikai joku dzīšanai.

No visiem inženierzinātņu fakultātes studiju priekšmetiem, kādu mums bija, ja nemaldos, 62, esmu pārbaudījumos izkritis vēl vienā priekšmetā, proti, Ceļos. (Par izturētiem pārbaudījumiem jau nav interesanti stāstīt.) Šo priekšmetu — Ceļus — lasīja vec. doc. inž. A. Siksna. Šis priekšmets mani saistīja un, ejot uz pārbaudījumu, biju labi sagatavojies. Bet tā bija savāda eksāminēšana, un man vēl šodien nav īsti skaidrs, kāpēc docents mūs, piecus studentus, par viena jautājuma atbildēšanu (nevis neatbildēšanu) aicināja atnākt citā reizē.

Tas viss norisinājās dažās minūtēs: 3 vai 4. Mēs bijām ieaicināti 5 studenti, kas sēdējām puslokā ap docenta rakstāmgaldu. Pirmajam, kas sēdēja pa labi, viņš prasīja:

„Kas ir šoseja?"

„Šoseja ir ceļš ar mākslīgi būvētu brauktuvi."

Ne vārda neteicis, docents pamāja ar galvu nākošajam:

„Kas ir šoseja?"

„Šoseja ir mākslīgi būvēts ceļš ar īpaši nostiprinātu brauktuvi."

nājs Kalamazū. Viņiem mana pateicība par palīdzēšanu."

— Vai sastādītājs domā, ka ar šo krājumu jau visas retāk dzirdētās dziesmas jau būtu savāktas un saglabātas?

„Nē. Tādēļ mans lūgums — ja kāds tautietis būtu saglabājis vecas dziesmu grāmatas, labprāt tajās ieskatītos. Arī ja tās būtu tikai personiskas „kladēs". Ja pirmā grāmata financiāli atmaksāsies, izdošu otru, jo materiāli ir sakrājušies."

A. Dziļums

Gundars Pļavkalns

TRĪS GLEZNAS

I

„MONDO CANE"

Pamalē izauga dīvainais mākonis,
Staroja posta starus.
Tad pagaisa ļaunais brīnums
Un viss it kā pa vecam.

Vēlāk, daudz vēlāk
Bruņurupucis izkāpa liedagā.
Ilgi un smagnēji rāpoja tālāk,
Svelmainās smiltīs lai ieraustu olas,
Klausīdams dabas ēnaino balsi.

Atceļš būs jauks pēc bažām un pūlēm!

Bet
NOTIKUMS
Apsviedis otrādi
Nojautu kādu, kas bruņurupučus
Vada no aizlaiku bezgalības.

Dzīvei savai
Vesels un gudrs,
Bruņojies labi
Ir bruņurupucis.
Tikai šī jaunā,
Tikai šī ļaunā,
Tikai šī svešādā
KĻŪDA

Tuksnesī tālāk
Bruņurupucis rāpo,
Zinādams droši,
Kur LABAIS ATCEĻŠ.
Svelme ir baismīga,
Bet drīz tā beigsies;
Zeme naidīga,
Bet drīz varēs peldēt.

Tālāk un tālāk, un tālāk, un tālāk
Bruņurupuci aicina nojauta sena;
Gurstošiem spēkiem
Tas velkas un cīnās
Nākošā signāla gaidās.

SIGNĀLS:
Jūŗa! Nu jāsāk irties!

Droši un līksmi
Sāk bruņurupucis peldēt. —
Bet kaut kas nav labi,
Jo nebeidzas mokas.

Samulsis galvu ceļ gurdenais gaitnieks,
Raugās ilgi pēc zīmēm labām.
Vai tur augšā sakļaujas mirdzot
Elements valgais un sargājošais? —

Pāri tik saule un bezgalība,
Svelmi nevaira draudzīgā velga.
Nojauta pamirst un rodas jauna,
Nākot signālam citam un svešam:

VISS IR APLAM! VISS IR VELTI!

Bruņurupucis sadreb un sabrūk smiltīs.

II

JAUNKANADIETIS

Redzētājs redzēs ir cilvēkā
Bruņurupuci,
Tuksnesi,
Jūŗu. —
Bet cilvēkā maz vienkāršības.

Savādnieks pusaudzis neaizmirst,
Ka vijole nemīl raupjus pirkstus.
Skaņu plūsma tas kailais daiļums,
Kuŗam nepieskarties nekad.

Pārvērstais izvēlas virzienu svešo —
Aizjūras gāršas un čūskainas prērijas,
Citas vēstures mijkrēšļa vaibstus,
Citus nostāstus, citus vārdus.

Sveša dzīve kā varena saule
Iespiežas gaitnieka gurdenos audos;
Uzmācīgā sapnī mirdz velga;
Nomods kā smilšu nebeidzamība.

Sapņa tuvumā raženi lauki,
Vecpuiša mērnieka guļkoku ēkas.
Dārdoša darbnīcas simfonija,
Liesmu sonātas akmens kamīnā...

Iegūtais
Beidzot dāvana
Mīlestībai —
Netveramai,
Allaž vilinošai,
Mūžam jaunai.

Kas pateiks, vai viss
Aplam un velti? —

Cilvēks ir ieraksts
Ir ieraksts
Alhambras sienā.

Mārtiņš Zandbergs

Dziesmu zinātājs un skandinātājs

SARUNA AR „MĀRTIŅA DZIESMU GRĀMATAS" SAKĀRTOTĀJU UN IZDEVĒJU MĀRTIŅU ZANDBERGU

Dziesmu svētku gads tuvojas nobeigumam, bet dziedāšana turpinās ne tikai koŗu mēģinājumos un koncertos, arī māju viesībās un jauniešu sanāksmēs. Dažkārt esam pārsteigti, cik daudz latviešu dziesmu zina trimdā dzimušie puiši un meitas, kad viņi satiekas lileākos vai mazākos pulkos.

Viens no tādiem dziesmu zinātājiem ir Mārtiņš Zandbergs, Minsteres ģimnazijas skolotājs. Viņš pats stāsta: „Esmu bijis liels dziedātājs un dziesmu mīlētājs no bērnu dienām. Kur atskanēja dziesmas, tūlīt biju klāt. Jau agrā bērnībā, citiem dziedot līdz, sakrāju bagātu dziesmu pūru. Jāpateicas arī draugiem, ar kuŗiem kopā augu, viņi visi bija lieli dziedātāji un dziesmu zinātāji. Kad sanācām kopā, vienmēr skandinājām dziesmas, un reti beidzām pirms rīta gaismas. Bet gadījās arī dziesmas, kādas agrāk nebiju dzirdējis. Neapzinīgi sāku tās vākt un norakstīt."

Tagad šis krājums publicēts grāmatā, ap 250 pazīstamas un nepazīstamas dziesmas, tām uzrakstītas arī notis. Vāku daiļumam Andrejs Smiltārs zīmējis latvju rakstu fragmentu. Ievadā čaklais dziesmu vācējs raksta: „Gadi aiziet un mūsu izklīdinātā tautā pamazām apklust dzimtenē dziedātās dziesmas, piemirstas teksti un melodijas. Mums ir izdoti ļoti labi tautasdziesmu, kā arī studentu dziesmu krājumi, bet latviešu tautai, blakus bagātīgām tautas un oriģināldziesmu krājumam ir otrs nedefinējams krājums, kas arī bagātina mūsu dziesmu pūru. Esmu domājis aizpildīt šo robu."

Sarunā Zandbergs papildina: „Vēlāk draugi man ieteica dziesmas sakopot un izdot grāmatā. Ilgi domāju, jo pašam tāda ideja nebija radusies. Vēroju arī, ka trimdā latvju dziesmas sāk apsikt. Vecie ļaudis tās aizmirst, jaunie nepazīst, nav iemācījušies. Citkārt dzīvais latviešu dziesmu gars sāk pagaist, daudzas agrāk dziedātās dziesmas ar laiku pazūd. Tā arī nolēmu šo grāmatu sagatavot un izdot ar notīm, jo jaunie dziedātāji nezina arī melodijas."

— Vai arī notis paša rakstītas?

„Nē, tās rakstīja komponists Arnolds Kalnājs, Kalamazū. Viņam ir nošu rakstāmmašīna. Pēc tam tekstus varēja pierakstīt ar latviešu būrtu rakstāmmašīnu. Tīrrakstus nodevu A. Rieksta spiestuvei Mičiganā, tā varēja grāmatu iespiest „Offset" technikā. — Grāmatā ir ietilpināts plašs dziesmu repertuārs, vairums tādu dziesmu, kuŗas reti citur publicētas. Retāk dziedātas tautasdziesmas ievietoju tikai pāris, jo tās atrodamas ar notīm citos izdevumos. Vairums dziesmu ir tādas, kuŗas bieži dziedam viesībās un šaurākā sabiedrībā. Piemēram: vecās strēlnieku un vispār kaŗavīru dziesmas. Krājumā uzņēmu arī dziesmas, kādas tagad dzied Latvijā."

— Bet dziesmām ir varianti, kā ar tām grāmatas sastādītājs rīkojies?

Tiesa, dziesmu melodiju un tekstu variācijas radīja grūtības. Darbu sākot, savācu iespējami daudz iespiestas dziesmu grāmatas, arī personiskas „klades". Visus variantus nebija iespējams grāmatā uzņemt. Parasti izvēlējos populārākos, kā melodijām, tā arī tekstam. Pats neesmu profesionāls mūziķis, tādēļ pie melodijām nāca palīgā divi mūziķi: Andris Ūdris Klīvlandē un komponists Arnolds Kal-

Ausma Jaunzeme

*

Tērvetes sarkanās ogles vēl gail
austrumu vējš izplata pelēkus pelnus
pāri reiz auglīgām rudzu druvām

Namejs aizgājis svešās zemēs
ar savu pulku
— — — — egles raud — — — —
septiņsimt gadi

celiniek —
tu sapņos vēl redzi
tu nogriezi priedes zaru spieķim
jo tavs ceļš ir tāls
un aizgāji — —

tev uz pieres ir cerību ciešanu vilšanās zīme —
Zemgale ir klusa kā vientuļš celinieks — — —

Zvaigznes raudāja septiņsimt gadu
no bērzu birzīm līdz tundrai
no Lielupes krasta līdz taigai
tu staigāji — — — gaidot — — —
priedes zāru ziedot

Nesapņo —
pašam reiz tev būs jānes jaunajam pilskalnam
ZEMI.

„Nākošais. Kas ir šoseja?"
„Šoseja ir mākslīgs ceļš ar . . ."
„Nākošais!"
„Šoseja ir būvēts ceļš ar mākslīgi nostiprinātu brauktuvi."
Nākošais!"
„Šoseja ir ceļš ar . . ."

Ne vārda vairāk neteicis, docents atdeva mums atpakaļ studiju grāmatiņas, īsi piebilzdams:

„Atnāciet citu reizi!"

Pēc dažām sekundēm mēs visi pieci stāvējām gaitenī, skatījāmies viens otrā un raustījām plecus. Nākamā starpbrīdī visi inženierzinātņu fakultātes studenti jau zināja šo notikumu, prasīdami viens otram: — kas ir šoseja? Dažus gadus vēlāk šis pats notikums cirkulēja pa universitāti kā anekdots.

Kas īsti bija par iemeslu šim rigorozajam eksāmenam? Manuprāt, katra atbilde bija pareiza, bet liekas, ka docents būs vēlējies, ka mēs visi vienotos par vienu definīciju.

Pēc pāris dienām es atkal ierados pie docenta un šoreiz pārbaudījumu izturēju spīdoši, bet iepriekšējais jautājums par šoseju vairs netika cilāts.

Dažreiz students uz pārbaudījumu var būt sagatavojies ļoti labi, bet, varbūt, ir tikai viena vājā vieta — kāda nodaļa vai pat tikai viena problēma, kas laika trūkuma dēļ nav pienācīgi izstudēta. Iedams uz pārbaudījumu, tāds students savā ziņā riskā. Kā tas gadījies dzīvē, pastāstīja kāds kollēga.

Jāpiebilst, ka inženierzinātņu fakultātes studentu vidū viens no biežāk pieminētiem mācības spēkiem bija prof. Dr. inž. Alfrēds Vītols no mechanikas fakultātes. Viņš mums lasīja 4 svarīgus priekšmetus — statiku, stiprības mācību, hidrauliku un dinamiku, tā sakot, inženieŗu ābeci. Kopā ar praktiskiem darbiem mums no viņa vajadzēja dabūt 8 parakstus, kuŗus saņemot, pārspīlēti teica, ka nu puse fakultātes ir pabeigta. Citiem vārdiem, tas nozīmēja, cik svarīgi bija šie priekšmeti.

Tālāk stāsta mans kollēga:

„Kad ierados pie prof. A. Vītola eksāminēties statikā, biju tiešām labi sagatavojies, izņemot pēdējo nodaļu — Fermu teoriju, ko nebija vairs vaļas otrreiz pārlasīt. Vai nu tiešām tā man gadīsies? — pats sev jautādams, iegāju auditorijā. Bija jāriskā. Profesors vēl nebija atnācis, bet viņa asistents docents (vēlākais profesors) N. Rozenauers jau aicināja studentus priekšā pie galda, kur katram uz baltas papīra loksnes uzrakstīja attiecīgu tematu. Kad nostājos docenta priekšā, domāju tikai vienu domu: „Kaut tik nebūtu fermu teorija! Kaut tik nebūtu . . ." Doc. Rozenauers mirkli šķībi paskatījās manī un tad uzrakstīja — Fermu teorija. Acīm redzot, viņš intuitīvi nolasīja manas domas, bet tikai nepareizā virzienā. Tas, no kā visvairāk baidījos, bija noticis, kā tas dzīvē gadās diezgan bieži, jo paši ar savām nepareizajām domām izperējām šādu rezultātu . . . Kā apreibis gāju atpakaļ, atsēdos solā un skatījos sev priekšā uz uzdoto tematu. Kaut ko jau zināju, bet ne tā, lai izturētu pārbaudījumu labi. Piepeši no aizmugures kāds kollēga klusi jautāja: „Kas tas ir virves poligons? Vai tas grāmatā atrodams?" — Izrādījās, tas bija viņa temats, bet viņš nevarēja neko atcerēties. Viņš bija bāls un iztrūcies skatījās pāri uz manu galdu, kur gulēja manā lapa. Viņš murmināja: „Fermu teorija! . . . Tas ir tas, ko es vislabāk zinu. Kollēga, vai mēs nevaram apmainīties lapām?" — Virves poligons, ko viņš nezināja, atradās grāmatas sākumā, un to es zināju ļoti labi. No aizmugures atkal atskanēja lūgums: „Kollēga, apmainīsimies! Lūdzu . . ." Es vēl mirkli šaubījos, un tad ātri apmainījāmies lapām. Bet, kad tas bija noticis, tūlīt sapratu, kāda muļķība bija izdarīta: nu es vairs nevarēju eksāminēties pie doc. Rozenauera, jo viņam bija fainomenāla atmiņa. Viņš taču atcerēsies, ko man bija uzrakstījis uz lapas, kaut mēs tur bijām ap 40 studentu. Viņš zināja saukt vārdā un uzvārdā visus savus studentus (vairāk nekā 200) un zināja no galvas arī katra studenta matrikulas numuru, kas bija 4 zīmju skaitlis. Vēl vairāk, viņš varēja stundām no vietas risināt sarežģītas problēmas uz melnā dēļa. Visu pēc atmiņas. Tagad man nekas cits neatlika, kā doties pašā profesora A. Vītola „apkampienos", t.i., eksāminēties pie viņa, no kā studenti vairījās, jo viņš prasīja par visu kursu, kamēr asistenti — tikai uzdoto tematu. Šo „apkampienu" es arī papilnām izbaudīju, iznākdams no auditorijas kā viens no pēdējiem. Biju dabūjis atzīmi — sekmīgi. Bet, iznācis uz ielas, es kustējos kā automats, nevērodams, kurp soļoju. Biju izgājis cauri Vērmanes dārzam un gāju aizvien tālāk pa Kr. Barona ielu. Atjēdzos tikai tad, kad ieraudzīju priekšā lielu ķieģeļu ēku ar uzrakstu „Kaŗa skola". Biju aizstaigājis vairākus kilometrus nepareizā virzienā. Lūk, ko nozīmē viena pavirši sagatavota nodaļa vai līdz galam neizdomāta problēma. Risks ir laba lieta, bet . . ."

Mns kollēga nobeidza savu stāstu un smagi nopūtās, noslaucīdams pieri, it kā tā vēl būtu nosvīdusi pēc smaga pārbaudījuma, kas bija izturēts pirms vairāk nekā gada.

„Un kas notika ar kollēgu, kam jūs izpalīdzējāt?" es jautāju.

„Skaidrs, viņš izturēja eksāmenu labi pie otra asistenta. Bet es gan viņu pēc tam vairs netiku redzējis. Viņš man bija pilnīgi svešs. Laikam kāds no vecajiem studentiem . . ."

Ilze Liepiņa

Esmu dzimusi Rīgā. Mana saskare ar grāmatām sākusies agri. Vecākiem bija plaša bibliotēka. Kad pastrādāju kādu nedarbu, un tas gadījās bieži, tiku iesūtīta „grāmatu istabā", lai pārdomātu sava pārkāpuma smagumu. Spītībā skatījos glītajās sējumu rindās plauktos un skapjos. Tā kā lasīt biju iemācījusies jau 4 gadu vecumā, veikli ar pirkstu braukdama, uz grāmatu mugurpusēm saburtoju Aspazija, Rainis, Blaumanis. Kad muguras bija izlasītas, sāku vilkt ārā pašus sējumus.

Vislabāk patika dzejas, jo tās īsākas, ātrāk lasījās un saistīja ar ritmu un atskaņām. Un tā nu soda vietā saņēmu saldu algu, dārgu dāvanu visam mūžam. Vācu un franču mājskolotājas vadībā apguvu abas valodas. Nu varēju celt gaismā arī šo valodu daiļliterātūru.

Sākot ģimnazistes gaitas Rīgas pilsētas 3. ģimnazijā, mans literātūras skolotājs bija prof. Kārlis Kārkliņš.

Bēgļu gaitās nonācu Šlezvigas Holšteinas provincē, kur beidzu vācu meiteņu Teodora Štorma vārdā nosaukto liceju. Vēlāk pārcēlāmies uz Štorma pilsētu Eitinu. Šī sagadīšanās vēl vairāk padziļināja kāri lasīt dzeju. Grūti pateikt, kuŗš latviešu dzejnieks man vjstuvākais. Varbūt Elza Stērste ar savu klasisko tīro formu, majestātisko aristokratiskumu, kuŗā tomēr tik daudz sievišķības. No šolaiku dzejniecēm Astride Ivaska.

Pati sāku rakstīt agrī. Pirmais dzejolis Inci, Minci, kur tu iesi, Vai pēc pelēm, žurkām skriesi? uzrakstīts 5 gadu vecumā. Rakstu ar atelpām. Ir Rīgā, Vācijā un Amerikā rakstītie dzejoļi. Vistuvāk izjūtu dabu, vasaru — savu dzimšanas laiku. Publicētie dzejoļi izkaisīti trimdas periodikā.

Ilze Liepiņa-Šīmane

Redakcijas piezīme: dzejniece un žurnāliste Ilze Liepiņa-Šīmane ir laikraksta Latvija Amerikā Čikagas redakcijas vadītāja.

JAUTĀJUMS

Teic, kam tā upe, kur peldēt gāji,
Kam ezers, kur laivai līgot ļāvi,
Kam avots, kur slāpes dzesināji?

Manā upē vēl ledus,
Mans ezers nesaceļ viļņus,
Mans avots dziļi pazemē dus.

Ja esi pavasars, izcel upi no krastiem,
Ja vējš, ļauj salīgot mastiem,
Ja burvis, liec atvērties pazemes vārtiem!

KRĒSLA

Klusām kurpēm krēsla piekāpusi,
Dienas darba steigu aizdzinusi,
Naktij, sapņiem vārtus pavērusi.

Lietus lāse logam pielipusi,
Vieglu aiju dziesmu dziedājusi,
Zemes acis cieši pievērusi.

Maigi mani miegā mānījusi,
Krēsla klusi, klusi aizgājusi.
Lietus lāse logā palikusi.

VASARĀ

Vasara, pilna ziedos,
Aicina pļavās, laukos un mežos.
Savus sapņus es iekaru smilgās,
Savas ilgas ielaižu vējos.
Sapņos un ilgās vadu šīs dienas
Vasarai ļaudamās, vasaru baudot.

Ausma Jaunzeme

Ausma Jaunzeme dzimusi Rīgā, uzaugusi un gājusi skolā ASV rietumu piekrastē, Vašingtonas pavalstī. 1967. gadā beigusi Stanfordas universitāti ar B.A. gradu Moderno Eiropas valodu fakultātē. Stanfordā stūdējusi arī mūziku, māceties kompoziciju, diriģēšanu, harpsichordu un izglītojusi balsi. Studijas papildinājusi Viljema un Mērijas kolledžā Virdžīnijā un Berlīnes universitātē, Vācijā, kur studējusi Ģermānistikas seminārā un Mūzikas institūtā; Mūzikas institūtā speciālizējusies renesanses un priekšrenesanses mūzikā. 1968. gadā saņem M.A. gradu Stanfordas universitātē. Moderno Eiropas valodu fakultātē, turpat 1970. gadā sekmīgi izturējusi filozofijas doktora eksāmenus un aizstāvējusi disertāciju par Atskaņu choroniku, kuŗu pašreiz pabeidz tulkot angļu valodā. Divus gadus mācījusi vācu valodu un literātūru un trīs gadus latviešu valodu, literātūru un vēsturi Stanfordas universitātē, kur vēl arvien māca latviešu valodu un vada Baltu studentu apvienību (Baltic Student's Association), vienīgo šāda veida organizāciju Rietumu piekrastē. Ausma Jaunzeme daudz koncertējusi, uzstājusies kā soliste kopā ar koŗiem, ar simfoniskiem orķestŗiem, operās un motetu ansambļos. Īpatnēji interpretējusi latviešu tautasdziesmas. Dzied arī pašas komponētas dziesmas. Daudz uzstājusies ar savu dzejoļu lasīšanu, publicējusies latviešu un amerikāņu periodikā. 1971. gadā iznāks Ausmas Jaunzemes dzejoļu krājums Imantas Mazajā serijā — Rīta eņģeļa dziesmas. Ausma Jaunzeme arī lasījusi un publicējusi daudzus literātūrkritiskus referātus un rakstus. 1969. gadā bija lektore Divreiz

Ausmas Jaunzemes dzejoļi

BRĀLI SAUCOT

Pirmās trīs rindas ir no Aspazijas dzejoļa „Zemes vīns", ciklā „Raganu nakts"

Metiet savu rūgto spīti,
Brauciet šurp no nāvessalām! —

. . . pa nezināmiem ceļiem
kur mēs meklējam
kur ir mūsu svētās ugunis
kur ir mūsu dievu koki

tava dvēsele iesieta zemē sakņu mezgliem
— nemāni sevi, ka tev vienalga —
pieskaries debesskrāpjiem
un viņi pazūd
staigā pa zeltā bruģētām ielām
un tavas kurpes apklājas darvu
noplūc svešu puķi svešā pļavā
un viņa izirst

bet baltās kāpas nemitas saukt:
kur ir tavas svētās ugunis
kur ir tavi dievu koki
tava dvēsele iesieta šai zemē sakņu mezgliem
zemē, tikai zemē —

MAN VAJAG. KLIEDZIENS UN LŪGUMS UN NEIESPĒJAMA CERĪBA

Pirmā un divas pēdējās rindas ir no Aspazijas cikla Ragānu nakts dzejoļa Vēlreiz

Dod man māņus, murgus, sapņus,
dod man labāk kaut ko roķām tvert
sauli, zemi, zilu zāli,
bērzus un ozolus svētos
un viršus, viršus, viršus
Kurzemes mežos,
dzintaru izmētātu
kāpās pēc vētras,

bet visvairāk man vajag
tevi
kas tu esi kur tu esi
bet ja nevar — — — —
dod man māņus, murgus, sapņus,
dod man vēlreiz pavasaŗot!

---

divi nometnē, literātūras pudurī. Ir biedre Ramavē, Phi Beta Kappa, Northwest Writers Conference,, ALJA, AABS un BSA. (Baltu studentu apvienība.)